

"Urban ma cechy kojarzone z wilkiem i wieprzem" - patrz wywiad z ks. Małkowskim od św. St. Kostki - str. 6.

ECHO TYGODNIA

Niezależny
magazyn
dla każdego

Nr 160 Toronto 31.X. - 6.XI.1985

Cena \$ 1.00

MSZA ŚW. ZA OJCZYZNĘ W TORONTO

W niedzielę, 27 października, w katedrze św. Michała w Toronto odprawiona została uroczysta msza św. w intencji księdza Jerzego Popiełuszki, zamordowanego roku temu przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa PRL.

Mszę św. odprawił ks. prałat Franciszek Pluta, a kazanie wygłosił ks. Ewczynski z parafii św. Teresy. Mszę św. koncelebrowali księża ze wszystkich torontonskich parafii oraz przybyli z Polski. We mszy uczestniczyli ks. Bąsik, ks. Musielski, ks. Krystkowiak, ks. Bąk, ks. Furman, ks. Olbrys, ks. Nowak, ks. Kołodziejki, ks. Bujak oraz ks. Bielawski.

Katedrę wypełnił tłum Polaków obliczony przez lokalną stację telewizyjną na ponad 3 tysiące osób. Trudno było przejść przez boczne i główne nawy tego ogromnego kościoła. Przy ołtarzu umieszczono dwa portrety księdza Jerzego, a wokół kosze białych kwiatów. U stóp ołtarza wzrósł, na krótką chwilę narodowej żądumy, krzyż z białych i czerwonych goździków.

I W WARSZAWIE

W niedzielę 27 października, w kościele św. Stanisława Kostki odbyła się kolejna, tradycyjna msza św. za ojczyznę.

Homilię wygłosił ks. Bronisław Dembowski. Powiedział, że Polacy mają prawo domagać się realizacji ideałów Solidarności, takich jak prawda, wolność, sprawiedliwość i godność istoty ludzkiej. Mówiąc o zamordowanym ks. Jerzym, powiedział: „Jeśli modlimy się o jego beatyfikację, to powinniśmy modlić się o cud nawrócenia jego morderców”.

Na te słowa zebrani w świątyni odpowiedzieli oklaskami.

Modlono się też o wolność dla Seweryna Jaworskiego i trzech studentów warszawskiej Akademii Teologicznej.

MILEWSKI NA KONGRESIE AFL-CIO W KALIFORNII

Niemal tysiąc delegatów i stu obserwatorów zagranicznych wzięło udział w otwarciu XVI Kongresu Amerykańskiej Federacji Związków Zawodowych AFL-CIO, w Kalifornii.

Przedstawicielem NSZZ Solidarnosc jest Jerzy Milewski, kierownik Biura Zagranicznego Solidarnosci w Brukseli. Milewski miał przemawiać we wtorek, na temat położenia związku i sytuacji politycznej w Polsce.

Dyrektor wydziału informacyjnego centrali powiedział: „Los Solidarnosci i jej walka o przetrwanie jest jednym z tematów, którymi będziemy się zajmować”.

Akredytowani przy prezydium zjazdu dziennikarze podali, że oczekuje się rezolucji zjazdu wzywającej rząd USA do nieudzielania władzom PRL kredytów oraz do zastosowania dyplomatycznych i politycznych nacisków, połączonych z żądaniem ponownej legalizacji NSZZ Solidarnosc.

ZALEGALIZOWANA KRADZIEŻ

Czołowy działacz Solidarnosci Jozef Pimior poinformował, że Sąd Najwyższy utrzymał w mocy wyrok w sprawie majątku Solidarnosci wartosci 80 milionów zł.

Sąd zdecydował, że Pimior ma zwrócić tę sumę Sądowi niższej instancji. W wyroku wydanym w lutym utrzymał, że pieniądze te należą teraz do nowych rządowych związków zawodowych.

W rozmowie z dziennikarzami Pimior raz jeszcze podkreślił, że tylko NSZZ Solidarnosc ma prawo dysponować tym majątkiem. Na wniosek kierownictwa związku Pimior wycofał te pieniądze z konta Solidarnosci we Wrocławiu 3 grudnia 1981. Obecnie sąd wyznaczył komornika, który spisze prywatne mienie Pimiora w celu konfiskaty.

REPRESJE

Polacy w kraju po raz pierwszy będą obchodzili Tydzień Więźnia Politycznego, od 3 do 10 listopada.

W zakładach karnych w PRL przebywa obecnie około Rzecznik rządu PRL Jerzy Urban stwierdził w czasie konferencji prasowej 24 października, że rozpatrywana jest obecnie możliwość ogłoszenia amnestii.

Lech Wałęsa ocenił tę zapowiedź dość sceptycznie. Powiedział, że w Polsce długa droga prowadzi spoza krat na wolność.

Wałęsie grożą więzieniem

23 października Przewodniczący Solidarnosci Lech Wałęsa określił możliwość podjęcia przeciw niemu „srodków prawnych” jako absurd i oświadczył, że nie odczuwa obaw przed wyrokiem sądowym.

23 października rzecznik rządu Urban powiedział, że Wałęsie może grozić wyrok dwu lat więzienia za kwestionowanie oficjalnych danych rządowych o frekwencji w wyborach do Sejmu PRL.

Według dzienników radiowych w PRL prokuratura w Gdanskim wszczęła postępowanie karne przeciw Lechowi Wałęsie, w związku z tym, że Wałęsa kwestionuje oficjalne wyniki wyborów. Wałęsie stawia się zarzuty z artykułu 178, paragrafu 1 kodeksu karnego.

Paragraf ten mówi: „Kto pomawia inną osobę, grupę osób, lub instytucję o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności, podlega karze pozbawienia wolności do lat dwóch, ograniczenia wolności, albo grzywny”.

Wstępem jakby do wiadomości o wszczęciu postępowania przeciw Wałęsie, był komunikat Polskiej Agencji Prasowej, ogłoszony 18 października. W komunikacie była mowa o tym, że członkowie komisji wyborczych Gdanska, Elbląga, Koszalina, Olsztyna, Słupska, Szczecina i Wrocławia przekazali „ostre protesty przeciwko szkalującym doniesieniom zachodnich środków masowego przekazu. Powołując się na oświadczenia Lecha Wałęsy, kwestionuje się rezultaty pracy komisji wyborczych na terenie wymienionych województw i pomawia o nierzetelne przedstawianie wyników wyborów. Członkowie komisji wyborczych zwrócili się do prokuratury o udzielenie im ochrony prawnej”.

Tak więc, protesty członków komisji wyborczych mają być podstawą oskarżenia Wałęsy. Na konferencji prasowej, Jerzy Urban stwierdził także, że jako świadkowie mogą być powołani zachodni korespondenci, którzy przekazywali oświadczenia Wałęsy.

Możliwe, że wszczęcie postępowania przeciw Wałęsie zapowiada nowe szczykany.

W oświadczeniu, przekazanym telefonicznie korespondentom zachodnim, Wałęsa odrzucił zarzuty o dopuszczenie się pomówień i podkreślił, że w żadnym ze swych oświadczeń nie wymienił komisji wyborczych.

Z OSTATNIEJ CHWILI

WTORFK 29 PAZDZIERNIKA Lech Wałęsa otrzymał wezwanie do stawienia się w prokuraturze gdanskiej 6 listopada.

Informację tę podała współpracowniczka Wałęsy Zofia Gus. Wałęsa ma być przesłuchiwany w sprawie rzekomego pomówienia członków komisji wyborczych.

Jaworski aresztowany

Trwają represje. Władza mówi ostatnio o amnestii dla więźniów politycznych, a jednocześnie przeprowadza nowe aresztowania.

29 października nadeszła wiadomość o aresztowaniu Seweryna Jaworskiego, zastępcy przewodniczącego Solidarnosci Regionu Mazowsze Zbigniewa Bujaka.

Jaworski był przyjacielem ks. Popiełuszki. Ostatnie uroczystości w rocznicę zamordowania kapłana zgromadziły

tłumy ludzi z kraju i zagranicy, w samym tylko kościele św. Stanisława Kostki w Warszawie i u grobu ks. Jerzego, obok, były dziesiątki tysięcy ludzi.

Jaworski był bardzo czynny przy organizowaniu obchodów, przedtem też poświęcał czas i energię pamięci zamordowanego przyjaciela. Dla władz jest zapewne ważnym reprezentantem kultu ks. Jerzego.

Aresztowanemu nie postawiono żadnych sprecyzowanych zarzutów.

Ciąg dalszy str. 4

JAN PAWEŁ W ROCZNICĘ MORDERSTWA

23 października, Watykan. W czasie audiencji generalnej Jan Paweł II nawiązał do pierwszej rocznicy śmierci ks. Popiełuszki.

W audiencji uczestniczyło kilkuset pielgrzymów z Warszawy, Krakowa i innych miejscowości. Ojciec Święty powiedział po polsku:

„Bardzo serdecznie pragnę zapewnić wszystkim moich rodaków, że wspólnie z ojczyzną, zwłaszcza z Warszawą, przeżywałem pierwszą rocznicę śmierci świętej pamięci księdza Jerzego Popiełuszki. W tym roku wyrażam gorące życzenie, aby ta śmierć zawsze była odczytywana w sposób właściwy, żeby wymowa tej śmierci dla dziejów narodu i Kościoła pozostała zawsze ta sama. Zawsze tak samo przekonywująca i tak samo budująca”.

30 LAT INFILTRACJI I ROZBIJANIA

Towarzystwo Łączności z Polonią Zagraniczną Polonia szumnie obchodzi jubileusz trzydziestolecia swego powstania.

Na zamku królewskim w Warszawie odbyła się uroczysta sesja rady naczelnej Towarzystwa, na której wręczano medale i odznaczenia, a także wystosowano apel do Polonii na całym świecie.

Obecne uroczystości wskazują, jak wielką wagę władze PRL przywiązują do działalności Towarzystwa Polonia. Nic dziwnego, spełnia ono dla władz bardzo użyteczną funkcję.

Towarzystwo powstało w październiku 1955. Był to rok intensywnej kampanii władz PRL, skierowanej przeciwko polskiej emigracji politycznej na Zachodzie. Wtedy też zaczęła działać radiostacja nadająca programy, skierowane do Polaków na Zachodzie i nawołująca ich do powrotu do kraju. Radiostacja ta stanowiła część ofensywy propagandowej władz.

Do infiltracji i rozbijania środowisk imigracyjnych powołano jednocześnie Towarzystwo Łączności z Polonią Zagraniczną. Na jego działalność od samego początku przeznaczono poważne fundusze dewizowe.

W 30 rocznicę trzeba to przypomnieć, ponieważ instytucję tę przedstawia się obecnie jako dobroliwego opiekuna Polaków, rozsiadanych po świecie. Towarzystwo Polonia nastawione jest wyłącznie na Polaków, zamieszkałych na Zachodzie. Nie zajmuje się losami Polaków, którzy naprawdę pomocy i opieki potrzebują, losem Polaków w ZSRR. Sowietami są, po Stanach Zjednoczonych, największym skupiskiem Polaków i osób pochodzenia polskiego poza granicami kraju. W odrozdzeniu od Polaków na Zachodzie, nie znaleźli się tam z własnej woli, nie mają możliwości dostępu do polskiej książki, polskiej sztuki, czy historii ojczyzny. Przyznawanie się do polskości jest ryzykowne, grozić może różnymi formami szczykan i dyskryminacji. W odrozdzeniu też od społeczności polskiej na Zachodzie, nie jest źródłem dolarów i innych zachodnich dewiz. Zapomniani Polacy na Wschodzie nie są przedmiotem zainteresowania Towarzystwa, które świętuje swój jubileusz.

TYDZIEŃ NA ŚWIECIE

● **Prezydent Reagan skrytykował ZSRR w ONZ** W swym wystąpieniu na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ z okazji 40 rocznicy powstania tej organizacji, prezydent USA Ronald Reagan, oskarżył Związek Sowiecki o prowadzenie wojny przeciwko narodom afgańskiemu, nikaraguaskiemu, kambodżańskiemu, etiopskiemu i angolskiemu oraz zaproponował wszczęcie regionalnych negocjacji pokojowych oferując w przypadku ich podjęcia pomoc ekonomiczną

● **Kompromis państw Commonwealthu w sprawie RPA** Na konferencji państw członkowskich Wspólnoty Brytyjskiej na Bahamach przyjęto porozumienie kompromisowe, potępiające rasizm w RPA, ale nie wprowadzające żadnych obowiązkowych sankcji ekonomicznych W porozumieniu unika się słowa "sankcje" w zastosowaniu do podjętych kroków przeciwko RPA w zasadzie sankcyj-

nujących jedynie środki przedsięwzięte wcześniej przez prawie wszystkie państwa Wspólnoty Premier W Brytanii M Thatcher oświadczyła, że odniosła sukces przekonując przywódców państw członkowskich Wspólnoty, że obowiązkowe sankcje nie odniosą skutku w przypadku RPA i powiększą jedynie problemy Murzynów w tym kraju

● **Premier Izraela, Szymon Peres oświadczył w ONZ, że Izrael jest gotów do zakończenia stanu wojny z Jordanem** i w tym celu pragnie podjąć rozmowy pokojowe w ciągu dwóch najbliższych miesięcy Obydwa państwa znajdują się w stanie wojny od momentu powstania współczesnego państwa Izrael w roku 1948 Peres wykluczył możliwość uczestniczenia w rozmowach pokojowych Organizacji Wyzwolenia Palestyny, ale zgodził się na uczestniczenie w nich stałych członków Rady Bezpieczeństwa, tj USA, W Brytanii, ChRL,

Francji i ZSRR, pod warunkiem, że ChRL i ZSRR nawiążą stosunki dyplomatyczne z Izraelem Wkrótce po wystąpieniu Peresa w ONZ źródła dobrze poinformowane doniosły z Tel Awiwu, że Peres zgodzi się na sowiecką obecność w rozmowach pokojowych dotyczących Środkowego Wschodu, jedynie pod warunkiem, gdy ZSRR poprawi sytuację Żydów w ZSRR, włączając w to ich emigrację ze Związku Sowieckiego

● **W Salwadorze doszło do wymiany 35-letniej córki prezydenta J Duarte Ines i jej przyjaciółki, porwanych 10 września br przez lewicowych partyzantów, za 22 więźniów politycznych** W ramach wymiany partyzanci zgodzili się także na wypuszczenie 9 burmistrzów z liczby 38 porwanych przez nich pracowników rządowych, a rząd na swobodne opuszczenie Salwadoru przez 96 rannych partyzantów

● **Tajfun, który spustoszył wybrzeża Wietnamu przyniósł śmierć 670 ludziom** 128 osób zostało rannych, a 257 uznano za zaginionych Tajfun zniszczył tysiące domów oraz spustoszył uprawy ryżowe przekraczające 100 tysięcy ha Wietnam zaapelował o międzynarodową pomoc

● **Przebywający z wizytą w ZSRR przywódca Libii M Kaddafi, spotkał się z chłodnym przyjęciem Gorbaczowa** Rozmowy uwypukliły cały szereg różnic w stanowisku ZSRR i Libii mającej od lat bliskie stosunki z ZSRR Gorbaczow skrytykował antyizraelskie nastawienie Kaddafiego w momencie, gdy ZSRR pragnie odegrać pewną rolę w rozmowach pokojowych dotyczących Środkowego Wschodu oraz być może nawiązać stosunki dyplomatyczne z Izraelem Gorbaczow wymienił również w ostry sposób opinie z Kaddafim, dotyczące libijskiego zadłużenia w ZSRR oraz dostawę broni przez Libię do Iranu, gdy Irak jest sojusznikiem ZSRR

Kadafi był obrażony i nie zjawił się na wydanym na jego cześć przyjęciu dyplomatycznym z ponad 100 ambasadorami Oświadczył również na konferencji prasowej, że jest mało prawdopodobne, by coś wyniknęło ze spotkania Reagan-Gorbaczow w Genewie Obserwatorzy podkreślają, że i różnice stanowisk pomiędzy Kaddafim a Gorbaczowem jak i ich ujawnienie przez Kreml są zamierzonym sygnałem o zmianie zagranicznej polityki ZSRR oraz sygnałem wysłanym dla umiarkowanego świata arabskiego oraz dla prezydenta Reagana przed spotkaniem w Genewie

● **24-godzinny strajk totalny kobiet Islandii** Kobiety islandzkie przeprowadziły całonocny strajk totalny nie przychodząc do pracy i nie wykonując czynności domowych, protestując w ten sposób przeciwko uprzywilejowanej pozycji mężczyzn islandzkich Kobiety islandzkie stanowią ponad 50% liczącej 240 tysięcy ludności Islandii Ponad 80% kobiet pracuje Ogólnie zarabiają one 40% mniej od mężczyzn pracujących na tych samych stanowiskach, posiadają tylko 10% prywatnej własności wyspy i pomimo, że prezydentem Islandii jest kobieta (także uczestnicząca w strajku) ponad 90% stanowisk kierowniczych obsadzonych jest przez mężczyzn

● **Okręt południowokoreańskiej marynarki wojennej zatopił po wymianie ognia, szpiegowski okręt północnokoreański w pobliżu portu Pusan** Generał Chung Jin-kwon, południowokoreański szef sztabu generalnego, nie podał co stało się z załogą zatopionego okrętu Według generała, okręt południowokoreański odniósł drobne uszkodzenia, a jego załoga nie odniosła żadnych obrażeń

● **Prezydent Pakistanu Zia ul-Haq oświadczył w Nowym Jorku, że Związek Sowiecki zrozumie kiedyś, że sprawy Afganistanu nie można rozwiązać na**

drodze militarnej Zia ul-Haq podał, że w ciągu 6 lat okupacji Afganistanu, ZSRR i wojska reżimowe odnotowały stratę 60-70 tysięcy żołnierzy Prezydent Haq podkreślił, że w ciągu 7 miesięcy jakie ubiegły od jego spotkania w Moskwie z Gorbaczowem, w którym Gorbaczow ostrzegł go przed udzielaniem pomocy partyzantom afgańskim, ZSRR zintensyfikował na niespotykaną skalę działalność wojskową wewnątrz Afganistanu, jak i przygraniczną z gwałceniem granicy pakistańsko-afgańskiej Haq stwierdził, że przewiduje iż straty zadawane wojskom sowieckim przez partyzantów oraz nieobliczalne straty propagandowe w krajach niezaangażowanych i Trzeciego Świata spowodują, iż Gorbaczow, którego dnia odstąpi od militarnego rozwiązania problemu Afganistanu, godząc się na rozwiązanie dyplomatyczne

● **Wymiana jencow w Afganistanie** Dwoch żołnierzy sowieckich zostało wymienionych na sześciu partyzantów afgańskich 24 sierpnia br w dolinie Logar - oświadczyli w Islamabadzie partyzanci afgańscy Wymiana została zamierzona przez wysokiego dygnitarza z Kijowa, którego syn wraz z drugim żołnierzem dostał się do niewoli Partyzanci przypuszczają, że wymiana miała charakter jednorazowy Strona sowiecka konsekwentnie odmawia wymiany jencow Według partyzantów intensyfikuje również natchmiast naloty bombowe na miejsca gdzie przypuszcza, znajdują się więźni do niewoli żołnierze sowieccy, bądź reżimowi

● **Po wolność na piechotę** Dwaj obywatele sowieccy, mężczyźni w wieku 21 i 23 lat, przeszli na piechotę ponad 1000 km z terenów północnego ZSRR przez Finlandię do szwedzkiej miejscowości Sundsvall, gdzie poprosili o azyl polityczny Stwierdzili oni, że udało się im przekroczyć granicę fińsko-sowiecką maszerując w nocy i śpiąc w różnych niewiadomych miejscach w dzień

KTO FAKTYCZNIE DOSTAŁ TEGOROCZNOBLA ?

Decyzje Komitetu Pokojowej Nagrody Nobla, mianowanego przez norweski Storting, spotykają się niekiedy z powszechną aprobatą Tak było, gdy nagrodę otrzymał A Schweitzer (1952), Dag Hammarskjöld (1961), Międzynarodowy Czerwony Krzyż (1944, 1963), Martin Luther King (1964), UNICEF (1965) czy Matka Teresa (1979) Decyzje te wywołują jednak niekiedy ostre kontrowersje, tak było np gdy nagrodę dostał w 1935 roku przeciwnik faszyzmu Carl von Ossietzky (co rozwścieczyło Hitlera do tego stopnia, że zabronił Niemcom przyjmowania w ogóle Nagrod Nobla), ostre kontrowersje powstały także w przypadku G Marshalla (1953), W Brandta (1971), H Kissingera i Le Duc Tho (1973), Sato Eisaku (1974), A Sacharowa (1975), M Begina i A Sadata (1978) czy naszego Wałęsy

Oczywiście kontrowersje te ogniskowały się wokół głów nie wokół faktu, że jedni bardzo chwalili trafność wyboru, a inni

bardzo potępiali, a wynikały one z różnych koncepcji pokoju głoszonych na świecie

Stąd, żądać cały czas decyzji powszechnie aprobowanych byłoby naiwnością Ale mamy prawo żądać i oczekiwać, by Pokojowe Nagrody Nobla dotyczyły osób czy organizacji autentycznych, to znaczy takich, które rzeczywiście w jakimś zakresie bądź pod jakimś względem pracują na rzecz pokoju oraz pokojowych stosunków między narodami i ludźmi, a nie, rzecz jasna, które pod płaszczykiem pokoju realizują zgoła inne, niekiedy wręcz wojenne cele

Tegoroczna Pokojowa Nagroda Nobla przyznana Międzynarodowemu Związkowi Lekarzy Przeciwko Wojnie Nuklearnej nie spełniła wymogu autentyczności, gdyż otrzymała ją prosowiecka organizacja pacyfistyczna, pracująca z kremlo-wskiego błogosławienstwa na rzecz jednostronnego rozbrojenia Zachodu i realizująca cele i zadania propagandy sowieckiej

To, że do tej organizacji założonej w roku 1980 należą lekarze z wielu państw świata i że prawdopodobnie wielu z nich, ma całkowicie szczerą, pokojową intencję, jest bez znaczenia w zestawieniu z faktem, że została ona założona przez osobistego lekarza przywódcy ZSRR Breżniewa, dra Jewgienija Czazowa oraz znanego z lewicowych i prosowieckich sympatii lekarza amerykańskiego dra Bernarda Lowna, jak i z faktem, że przez nich jest kierowana

Głównym zadaniem tej grupy jest straszenie Zachodu potwornymi konsekwencjami ewentualnej wojny nuklearnej, zwłaszcza z medycznego punktu widzenia, i na tej bazie strachu żądanie całkowitego rozbrojenia, przeważnie jednostronnego

To, że wszelkie zachodnie akcje pacyfistyczne spotykają się z wielkim entuzjazmem tej organizacji jest już w rzeczy samej oczywiste

CENNIK OGŁOSZEN

1 kolumna x 1 cal - \$ 5	Stale ogłoszenia w kąciku handlowym
2 kolumny x 1 cal \$ 10	3 miesiące - \$ 42
1 kolumna x 2 cale - \$ 10	Ogłoszenia o wolnych miejscach pracy
1/2 strony - \$ 175	i jej poszukiwaniu - bezpłatnie
1 strona - \$ 350	

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skrótów w nadesłanych listach i manuskryptach

Prenumerata. półroczna \$ 25, roczna \$ 50

Prawdziwe wybory

Idziemy do wyborów Nie do tych reżimowych, fikcyjnych, nie pod presją Idziemy głosować w wyborach naprawdę wolnych, w wyborach kanadyjskich, w wyborach miejskich w Toronto

W ostatecznym rachunku, udział w wyborach jest ważny dlatego, że pozwala istnieć demokracji i nadaje jej sens Bierność obywateli jest dla demokracji wielkim zagrożeniem Kto nie chce, nie umie korzystać z wolności, temu ją łatwo odebrać

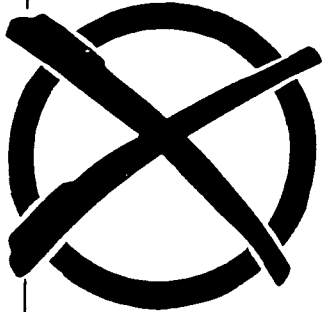
Dwunastego spotykamy się więc w lokalach wyborczych Życzymy dobrej pogody!

Trzydziestu lat Towarzystwa "Polonia" - trzydziestu lat infiltracji i rozbijania

Ale, jak mówi angielskie porzekadło - trzeba dwojga, żeby zatanczyć tango Wszelka współpraca emigrantów z "Polonią" daje asumpt do pytania, czy mamy do czynienia z kolaboracją

Jacek Adolf

MUNICIPAL ELECTIONS WYBORY MIEJSKIE Wtorek 12 listopada 1985

*Marks
the Spot*

GODZINY GŁOSOWANIA

Głosować można w dzielnicowym lokalu wyborczym w dniu głosowania w godzinach od 11 do 20. Wyborcy, których nazwiska znajdują się na liście wyborców, powinni byli otrzymać kartę pocztową informującą, gdzie mieści się ich lokal wyborczy.

Osoby, które zmieniły miejsce zamieszkania po 23 października, **MUSZA** głosować w lokalu wyborczym lub w miejscu przedterminowego głosowania - *Advance Polling Station* - właściwym dla poprzedniego miejsca zamieszkania.

Osoby, które nie otrzymały karty, mogą się dowiedzieć, gdzie głosują, pod numerem telefonu

947 - 7800

Głosuj wcześniej

Aby uniknąć stania w kolejkach, wyborcy są proszeni o głosowanie przed godz. 17

Roy V. Henderson
City Clerk and
Returning Officer

JAN PAWEŁ II WŚRÓD NAS
Pod takim tytułem dnia 15 LISTOPADA 1985 roku zostanie otwarta 2-tygodniowa wystawa fotografii w sali Credit Union, 220 Roncesvalles Avenue, Toronto, Ont., tel 537-2181
ZAWIADAMIA AUTOR — MAX ZBIEG

NA POKOJOWĄ NAGRODĘ

Z drugiej strony jest również oczywiste, że zarząd tej organizacji na czele z dr Lownem zupełnie nie reaguje na listy i petycje w sprawie sowieckich więźniów politycznych i sowieckich dysydentów. Jest mu zupełnie obojętny los autentycznych sowieckich działaczy pokojowych takich jak Sacharow, Szatrawka, Kunagin, Popow, czy Brodski.

Jak mogłoby być inaczej, gdy "prestizowym" członkiem organizacji jest sam osławiony sowiecki kat psychiatryczny, profesor Marat Wartanjan z moskiewskiego Instytutu Psychiatrycznego, odpowiedzialny za umieszczanie dysydentów sowieckich w zakładach dla umysłowo chorych (Na Wartanjanie i jego podobnych połapało się jednak Światowe Stowarzyszenie Psychiatryczne, które w roku 1983 po prostu wywaliło ZSRR ze swych szeregów).

W świetle powyższych uwag, nie wystarczy powiedzieć, że tegoroczna Pokojowa Nagroda Nobla jest kontrowersyjna

Uważam, że tegoroczny Nobel pokojowy jest skandalem na miarę światową

Jeśli Komitet nie widział lepszego kandydata, dlaczego nie powstrzymał się w ogóle od przyznania nagrody, tak jak to miało miejsce już 15 razy od roku 1901 (ostatnio nie przyznano nagrody w roku 1972)?

Tegoroczna Pokojowa Nagroda Nobla jest w olbrzymim stopniu sukcesem KGB, sowieckiej propagandy i sowieckiego programu rozbijania Zachodu oraz rozbijania instynktu walki zachodnich społeczeństw.

Niepokoje, że dał się także rozbroić norweski komitet, w końcu z państwa należącego do NATO.

Boh, że dały się rozbroić prawnicowe środki przekazu na Zachodzie. Bo w końcu, gdzie można było przeczytać, że tegoroczna Pokojowa Nagroda Nobla jest skandalem?

ZBIGNIEW FARMUS

KANADA

WYŻSZE PODATKI WIĘCEJ MIEJSC W PRZEDSZKOLACH

✓ Mamy oto w Ontario po 42 latach pierwszy budżet wymyślony przez liberalny rząd prowincji. Dwukrotnie wzrosł deficyt, grozi nam utrata przywilejów niskiego oprocentowania pożyczek AA.

Nowy budżet prowincji miał na celu ograniczenie strat i zaspokojenie najpilniejszych potrzeb mieszkańców.

Podatek prowincjonalny wzrosł o 2 procent a o 3 procent tym którzy zarabiają powyżej 50 tysięcy. Benzyna kosztować będzie o pół centa więcej na litrze, 15 centów więcej płacić będziemy za skrzynkę 12 piw lub 750 ml alkoholu.

Podatek od sprzedaży (7%) pozostaje bez zmian. Nie są już natomiast opodatkowane posiłki barowe w cenie do dolara. Kobięce artykuły higieny osobistej i dziecięce fotele samochodowe.

Bez zmian pozostaje OHIP. Wzrosła natomiast cena prawa jazdy do 21 dolarów i rejestracji samochodu do 54 dolarów (tylko w południowym Ontario).

Paczka papierosów podróżuje o 1 centa. Kilkadziesiąt do kilkaset dolarów więcej kosztować będzie natomiast kupno i sprzedaż domu czy nieruchomości. Wyszły też podatek płacić będą korporacje.

Na co pojdą te pieniądze, prócz wyrównania deficytu? Przede wszystkim na budowę 15 tysięcy tanich, subsydiowanych jednostek mieszkalnych na pomoc rencistom w utrzymaniu niezależnego i przyzwoitego poziomu życia, na kursy dla młodocianych niewykwalifikowanych bezrobotnych, na stworzenie 10 tysięcy miejsc w przedszkolach i żłobkach, dopłacanych przez rząd, na pomoc farmerom, szkołom i wyższym uczelniom i wreszcie na poprawę jakości dróg i mostów.

Przeciętnego podatnika zarabiającego 30 000 rocznie utrzymującego dwoje dzieci i żonę, 2 procentowy wzrost podatku kosztować będzie ok. 72 dolarów rocznie. Samotnemu podatek zabierze 92 dolary. Małżeńska para osiągająca dochód 50 tysięcy zapłaci 139 dolarów podatku więcej.

DEBIUT PREMIERA KANADY W ONZ

✓ Brian Mulroney wystąpił w ONZ z przemówieniem, które zostało uznane za najbardziej ostre stanowisko Kanady w stosunku do RPA. Premier w swym 17-minutowym przemówieniu zapowiedział wprowadzenie całkowitych sankcji i pogorszenie stosunków dyplomatycznych z RPA, o ile kraj ten będzie nadal utrzymywał apartheid. Wskazał, że jest to jedyny kraj na świecie, który przyjmuje kryterium rasowe w utrzymaniu nierówności i represji i zapowiedział, że po 6 miesiącach Kanada przystąpi do akcji.

Po przemówieniu kilkudziesięciu delegatów z krajów afrykańskich złożyło protokół i udało się na podium by uscisnąć Mulroneya. Przemówienie wykraczało w swym tonie znacznie poza linie przyjętą przez 49 krajów Commonwealthu w Nassau.

Debiut Mulroneya w ONZ, jako mowy, oceniono wysoko. Zwracano też uwagę na jego dyplomatyczne umiejętności, jakim dał dowód w Nassau, gdzie udało mu się utrzymać dialog pomiędzy Thatcher a przedstawicielami Commonwealthu. Premier Wielkiej Brytanii była przeciwna wszelkim sankcjom, które mogłyby szkodzić interesom Wielkiej Brytanii w RPA.

SMIERC POLICJANTKI

✓ 25-letnia policjantka została zastrzelona na przedmieściach Montrealu przez uzbrojonego mężczyznę, który usiłował włamać się do domu. Jest to pierwszy w Kanadzie wypadek śmierci policjantki na służbie. W ubiegłym roku zginięło w Kanadzie 11 policjantów zamordowanych w tragicznej serii przestępstw.

STOWARZYSZENIE TECHNIKÓW POLSKICH W KANADZIE ZAPRASZA NA WIECZOR AUTORSKI JANA NOWAKA—JEZIORAŃSKIEGO

z okazji ukazania się Jego nowej książki "WOJNA W ETERZE", tom I, 1948-1956

Wspomnienia Autora obejmują lata Jego pracy w Polskiej Sekcji na stanowisku Dyrektora Rozgłoszeń BBC i Polskiej Sekcji Radia Wolna Europa są dalszym ciągiem pamiętników wojennych "Kurier z Warszawy".

Po odczycie i dyskusji, Autor podpisywać będzie egzemplarze "WOJNY W ETERZE".

Wieczor autorski odbędzie się 15 LISTOPADA br o godz. 8 wieczorem, w Domu SPK, przy ul. 206 Beverley Str.

dniu 7-go listopada 1985 roku, o godzinie 7-ej wieczorem zostanie otwarta

Wystawa Prac Artystycznych
Anieli Falkowskiej-Madsgaard

w Domu Komunalnym 206 SPK Nr 20, przy
206 Beverley Street, Toronto, Ontario

Wystawę można odwiedzać w każdy czwartek od 7-go do 30-go listopada 1985 roku, pomiędzy godz. 7-ą i 10-ą wieczorem

MUNICIPAL ELECTIONS WYBORY MIEJSKIE Wtorek 12 listopada 1985

*Marks
the Spot*

Prawo głosu w wyborach miejskich w Toronto mają

Obywatele kanadyjscy i inni poddani brytyjscy, w wieku co najmniej 18 lat w dniu 12 listopada, którzy

- zamieszkiwali w Toronto w jakimkolwiek okresie między 3 września a 25 października 1985, albo
- oni sami, lub ich małżonkowie, nie mieszkają w Toronto, wynajmują tu pomieszczenie lub posiadają parcelę

Nie mają prawa głosu osoby, których nazwisko znalazło się na liście wyborców omyłkowo. Osoby uprawnione do głosowania w Toronto, których nazwisko nie znajduje się na liście wyborczej, mogą głosować, jeśli otrzymają zaświadczenie wyborcze (*Voting Certificate*) od urzędnika *City Clerk* w *City Hall*, lub jeśli złożą deklarację wobec urzędnika *Deputy Returning Officer* w lokalu wyborczym w dniu wyborów. Konieczne jest okazanie odpowiedniego dowodu tożsamości.

Osoby, które otrzymały obywatelstwo

24 października lub później, a które spełniają inne warunki uprawniające do głosowania, też mogą otrzymać zaświadczenie wyborcze (*Voting Certificate*) lub złożyć deklarację, jeśli posiadają dowód obywatelstwa.

Prawo zakazuje

- Głosowania bez prawa głosu
- Głosowania więcej razy, niż się jest do tego uprawnionym
- Głosowania w lokalu wyborczym, gdzie się nie ma prawa głosu

Za naruszenie tych przepisów grozi kara grzywny do \$ 2000 lub więzienia do 6 miesięcy.

* Ustawa o wyborach miejskich - *Municipal Elections AD - (1980)* z poprawkami

Roy V. Henderson
City Clerk and
Returning Officer

GOSPODARKA

KONIECZNOŚĆ
REFORMY

Nawet przyjęcie Polski do Międzynarodowego Funduszu Walutowego i Banku Światowego, tylko w niewielkim stopniu poprawi sytuację płatniczą kraju i nie da przewyższenia stagnacji gospodarczej, jeśli nie zostanie przeprowadzona autentyczna i dogłębna reforma gospodarki

Taki ogólny wniosek wynika z dwudniowej dyskusji na konferencji w sprawie zadłużenia Polski, która odbyła się w Waszyngtonie, z udziałem kilkudziesięciu ekonomistów i bankierów z Ameryki Północnej i Europy Zachodniej, a także kilku ekonomistów z Warszawy. Przedstawione na konferencji studium Rand Corporation, jednego z największych i najpoważniejszych instytutów badawczych w Stanach Zjednoczonych, stwierdza że chociaż już w pierwszym roku po przyjęciu do Międzynarodowego Funduszu Walutowego Polska może otrzymać około 800 milionów dolarów nowych kredytów od tej instytucji, to jednak sprawą nieporównanie ważniejszą jest przyjęcie przez rząd PRL programu odbudowy gospodarki, uzgodnionego z Funduszem. Tylko przyjęcie i przestrzeganie takiego programu mogłoby prowadzić do ponownego refinansowania polskiego zadłużenia, tak przez rządy, jak i banki zachodnie. Natomiast trudno się spodziewać, aby nawet w tym wypadku Polska mogła otrzymać znaczniejsze, nowe kredyty długoterminowe.

Tak więc, nawet zakładając umiarkowanie optymistyczny wariant przystąpienia do Funduszu, zadłużenie będzie rosło, osiągając w roku 1990 37,5 miliarda dolarów, a obsługa długów (procenty) tak czy inaczej dokonywana będzie kosztem ograniczenia importu, który w roku 1990 wynosić będzie niespełna 9 miliardów dolarów czyli - zwąwszy ruch cen - nie wiele więcej, niż obecnie.

Jeszcze drastyczniejszych ograniczeń importu z Zachodu wymagałyby warianty pesymistyczne, zakładające że Polska nie zostanie przyjęta do Funduszu lub też stanie się członkiem Funduszu ale nie dotrzyma zobowiązań w zakresie reorientacji gospodarki i jej decentralizacji. W takim wypadku import spadłby nawet poniżej obecnego poziomu - co oczywiście odbiłoby się niekorzystnie na zdolności eksportu i na stopie życiowej ludności. W takim razie Polsce groziłaby już nie stagnacja, a wręcz mongolizacja gospodarki, zeszlizgiwanie się do poziomu kraju głęboko zacofanego.

Tylko przeprowadzenie konsekwentnej i zasadniczej reformy gospodarczej, stwierdza studium Rand Corporation, może doprowadzić do zwiększenia zdolności eksportowych do takiego stopnia, aby w 1990 eksport wyniósł 14,5 miliarda dolarów, a import 10,5 miliarda, co pozwoliłoby - z pewnym trudem, ale jednak skutecznie - obsługiwać zadłużenie. Przy tym wszystkim, zauważa studium, należy stale mieć na uwadze, że główne płatności z tytułu zadłużenia przypadają na skutek zawartych ostatnio umów o odłożeniu spłat dopiero na lata 90-te. Tak więc, od skutecznej reformy teraz zależy możliwość przebrnięcia gospodarki polskiej przez lata dzielące nas od końca wieku.

Czy możliwe jest zwiększenie eksportu bez głębszych zmian strukturalnych w gospodarce, przy kontynuowaniu obecnej polityki gospodarczej? Odpowiada na to pytanie studium, dokonane przez prof. Bartłomieja Kaminskiego z Uniwersytetu Maryland. Wyliczenia sporządzone na podstawie oficjalnych danych dowodzą, że w ostatnich latach, czyli od ogłoszenia stanu wojennego, cały przyrost eksportu dokonał się w dwu dziedzinach - kopalni, czyli głównie węgla, oraz płodów rolnych i artykułów żywnościowych. W stosunku do roku 1980 eksport paliw na rynku wolnodelewizowe wzrósł o 58 miliardów zł, eksport płodów rolnych o 83 miliardy, eksport artykułów spożywczych o 61 miliardów. Wszystko to oczywiście, w cenach stałych.

Natomiast spadł drastycznie eksport maszyn, chemikaliów, wyrobów przemysłu lekkiego. Zdaniem niektórych dyskutantów na waszyngtonskiej konferencji powodem tego spadku wbrew twierdzeniom rządu, było głównie nałożenie nadmiernych obciążeń podatkowych na lepiej funkcjonujące, a zatem eksportujące, przedsiębiorstwa. Wskazywano również, że w Polsce osiągnięty został, praktycznie biorąc, pułap wydobycia węgla, co przekreśla możliwość zwiększenia jego eksportu. Natomiast wzrost eksportu żywności był możliwy głównie dzięki czterem kolejnym latom dobrych zbiorów i trudno przypuszczać, aby pogoda nadal była tak łaskawa.

Dr Krystyna Szymkiewicz z Uniwersytetu Paryskiego wskazała, że dotychczasowe doświadczenia, tak z Polską, jak i innymi krajami o centralnie planowanej gospodarce, nasuwają wniosek ze restrukturalizacją gospodarki, dokonywana odgórnie, nigdy nie jest skuteczna. Dopiero gdy przedsiębiorstwa mają swobodę decyzji, to one same mogą przestrajac swój profil produkcji na racjonalniejszy. Wymaga to jednak znacznie konsekwentniejszej reformy gospodarczej niż obecna, a przede wszystkim ograniczenia roli tak zwanego centrum.

ATAK
NA
KOŚCIÓŁ

Uważam atak Zdzisława Morawskiego na Kościół, zawarty w Życiu Warszawy z 19 października za najostrzejszą wypowiedź antykościelną ubiegłych trzech i pół lat.

Wszystko inne było do tej pory przeprowadzane jako polemika, na przykład z Tygodnikiem Powszechnym, albo z wydawnictwami diecezjalnymi, albo jako atak na poszczególnych duchownych, którzy mieli stanowić, jak podkreślano problem i dla samego Kościoła. A wicepremier Rakowski przed wyborami ostrzegł Kościół, że go wykrzystują osoby, wrogie Polsce ludowej. Nie było więc frontalnego ataku - zawsze zostawiano furtkę - zawsze miało to wyglądać tak, że coś się dzieje bez wiedzy i zgody władz kościelnych i że Episkopat powinien tylko wzmocnić dyscyplinę.

Nawet na jednym z bardziej antykatolickich plenów KC kiedy to, że dwa lata temu, uczestnicy przekrzykiwali się który głośniej napadnie na ambony i na religię - przestrzegano jednak zasady, że można atakować poszczególnych księży, ale nigdy hierarchię, nigdy Kościół jako instytucję. I nawet po procesie torunskim instytucja Kościoła nie była atakowana w sposób bezpośredni.

Artykuł w Życiu Warszawy zatytułowany **Neutralność?** jest, po pierwsze, sygnowany przez osobę funkcyjną przez naczelnego redaktora tego pisma. To sygnał, że wyraża on linię taktyczną zatwierdzoną przez kierownictwo partii. Po drugie - ten antykościelny artykuł ukazał się 19 października w pierwszą rocznicę śmierci ks. Jerzego Popiełuszki. Ma to charakter świadomego prowokacyjnego.

Po trzecie, i to najważniejsze, bez ogródek już, zaatakowano Kościół jako instytucję zarzucając tej instytucji negatywny stosunek do głosowania do Sejmu. Sąd właśnie ten znak zapytania w tytule. Autor artykułu daje do zrozumienia, że mimo słownych deklaracji o neutralności, Kościół wcale nie okazał się neutralny, ale właśnie był aktywnie niechętny wyborom.

Dowodem mają być cytowane w zachodniej prasie oświadczenia Andrzeja Micewskiego, doradcy Prymasa do spraw społecznych, oraz oceny zawarte w zachodnich komentarzach. Tak więc, Zdzisław Morawski pisze, że to prasa zachodnia określa neutralność Kościoła w Polsce jako pozorną. Albo „Komentatorzy zachodni sugerowali iż Kościół darzy sympatią zwolenników bojkotu”. Jak wiemy, Jerzy Urban powiedział że korespondenci zachodni pisząc o sprawach Polski, wyłącznie kłamią - stale tylko kłamią. Nagle jednak okazuje się, że mówią samą prawdę, a na ich informacjach można polegać. Jak jednak zobaczymy trzeba w tym celu powołać na połowę depeszy agencyjnej, a drugą połowę pominać.

Władze PRL czyniły wielkie wysiłki, by skłonić Kościół do wyrażenia choćby cienia poparcia dla udziału w wyborach. Jako przynęta służyć miała obietnica utworzenia w końcu Fundacji Rolnej. Wysyłki szły wielotorowo. Premier Jaruzelski zabiegał o przyjęcie go przez Papieża w drodze na sesję Narodów Zjednoczonych. To się nie udało. Z drugiej strony kuszonko uzyskaniem wpływu na bieg spraw w Sejmie. Teraz dopiero, na pytanie zagranicznego dziennikarza Jerzy Urban przyznał, że minister Łopatka odwiedził osobiście dziesięć znanych osobistości laickich związanych z Kościołem proponując im miejsce na liście kandydatów do Sejmu. Jest to procedura o tyle zadziwiająca - że w myśl ordynacji wyborczej całkowicie bezprawna. Przeważnie minister nie może - podobno - decydować kto kandyduje do Sejmu, a decyduje o tym jedynie konwent wyborczy, PRON, i tak dalej. Ale pomijając łamanie ordynacji wyborczej przez rząd PRL istotne jest przede wszystkim że wszyscy do których zwracał się minister Łopatka, odmówili tej propozycji. Byli wśród nich, między innymi właśnie Andrzej Micewski, Jerzy Turowicz, Stanisław Stomma.

Gdy nie udało się uzyskać od Kościoła potwierdzenia, że w taki lub inny sposób opowie się za udziałem w wyborach, zamierzano postawić hierarchię w sytuacji faktów dokonanych 6 września wiceminister spraw wewnętrznych gen. Władysław Pozoga ogłosił znany wywiad, prorokujący dywersyjne działania zachodnich służb specjalnych. W tym wywiadzie znalazła się zapowiedź, że owe służby dokonają w Polsce zamachów na obiekty sakralne po to, by doprowadzić do wycofania „milczącego poparcia Kościo-

ła wobec wyborów”. Szesc dni później Prymas Polski, odjeżdżając do Stanów Zjednoczonych powiedział, że ludzie w Polsce są dostatecznie inteligentni, by nie potrzeba było pouczac ich, czy mają głosować czy nie mają głosować. A po drugie, Prymas dodał, że doprawdy nie wie, czy milczenie Kościoła w sprawie wyborów można interpretować jako poparcie dla tej sprawy. „To byłaby” - oznajmił kardynał Prymas - „bardzo arbitralna interpretacja”.

Tak więc chytre zamysły ministra Pozogi spaliły na panewce. Władzom nie udało się po prostu wciągnąć Kościoła do przedwyborczej kampanii, nie mówiąc już o tym, że księża w swej większości nie głosowali.

Artykuł w Życiu Warszawy to nic innego, jak akt zemsty za nieudany akt wyborczy. W myśl zasady „kto nie z nami, ten przeciw nam”. Artykuł utrzymuje że Kościół zaangażował się de facto po stronie bojkotu. W związku z tym pada zdanie: „Znany wyniki wyborów do Sejmu, uzyskane zostały bez współników do zwycięstwa”. Daje się także do zrozumienia że Kościół okazał się złym partnerem, który nie rozumie nadrzędnych wartości narodowych.

Artykuł w Życiu Warszawy będzie jeszcze zapewne przedmiotem uważnej analizy politycznej. Ja chciałabym zwrócić uwagę na jego jeden aspekt a raczej na jedną z najpoważniejszych nieuczciwości w atakowaniu Kościoła - za rzekomy brak patriotycznego, ogólnego podejścia. Podkreślając różnice między zmarłym Prymasem kardynałem Wyszyńskim, który w przeszłości wspierał wybory do Sejmu PRL swym autorytetem, a sytuacją obecną, autor artykułu całkowicie pominał wszystkie wypowiedzi, w których publicyści związani z prasą katolicką właśnie wyjaśniali dlaczego wtedy Prymas Wyszyński mógł wesprzeć wybory gomułkowskie, a dlaczego Kościół nie może tego uczynić obecnie. A to tłumaczenie jest proste i jest zawarte w tych samych depeszach agencyjnych i komentarzach prasy zachodniej, na które się Zdzisław Morawski powołuje, tylko że powołuje się jedynie na ich połowę, drugą połowę zostawia, w ogóle o niej nie wspominając.

Tymczasem doradca Prymasa red. Andrzej Micewski podczas tego samego spotkania z zachodnimi dziennikarzami, powiedział: „W końcu lat 50-tych możliwy był nawet udział katolików w Sejmie, ponieważ powrót do władzy Władysława Gomułki tworzył nadzieje na powstanie socjalizmu o ludzkim obliczu. Dzisiaj tej nadziei nie ma. Dowodzi tego ostatnie ograniczenie swobód uniwersyteckich, dowodzi tego nowe ustawy o postępowaniu karnym, czy liczba więźniów politycznych w więzieniach PRL”. Tym Micewski tłumaczył odmowę udziału w Sejmie.

Od kilku dni można by tu jeszcze dodac doszło też wstrzymanie prac nad powstaniem Fundacji Rolnej.

W sumie władze okazały się złym, nielojalnym partnerem, który nie dotrzymuje przyrzeczeń, nie honoruje umów. Okazały ze z tą samą łatwością operują sloganami o porozumieniu, z jaką produkują wciąż nowe, coraz bardziej represyjne przepisy. Udział w wyborach wspólnie z takimi władzami, nie był dla Kościoła możliwy. To wszystko.

ALINA GRABOWSKA, RWE

LIST Z POLSKI

Warszawa, 30 9 85

Kochany,

A więc w niedzielę msza za Ojczyznę. Tłumy ludzi, znów masa kwiatów, lampki dookoła kościoła. Nie wiem jakim cudem, ale dostałam się do wnętrza kościoła i siedziałam na krześle na balkonie, tuż koło chóru niewidomych z Lasek. Po prostu wartownik przy bramie spojrzął na mnie (miałam dość smutną minę bo zimno, a mnie boli kregosłup) i spytał: „czy coś pani dolega?”. Gdy powiedziałam, że tak, to mnie wpuszcili na teren kościoła. Wspaniała msza koncelebrowana - ksiądz z całej Polski. W zakryciu czarno było od sutann - odprawiano mszę chyba kilkudziesięciu. Co chwila oklaski, recytacje, śpiew, modlitwy. Msza trwała od 19 00 do 21 30. Gdy wracałam, plac Komuny był jednym, wielkim tłumem ludzi szturmujących autobusy. Ale jeszcze o grobie. Grob powoli zmienia się w miejsce starych pielgrzymek, a więc i teren staje się coraz bardziej widocznie miejscem kultu. Zlikwidowano budki z dewocjonaliami, które stały obok grobu, zrobiono trawniki, poprowadzono chodniki, umieszczono stojaki na wieniec. Uwidoczniła się więc dzięki temu, dawniej nieco przytłumiona otoczeniem, biało-czerwona flaga, wisząca w kształcie „V” na drzewie obok grobu. Modliłam się do księdza Jerzego żeby dał mi hart ducha na tę moją (naszą) nową drogę, żeby się nam opiekował. Spotkałam przyjaciółkę G., która jest tam lektorką. Chciała mnie przedstawić rodzicom ks. Jerzego - ale nie zdołała znaleźć ich w tłumie. Przed wyjazdem chcę jeszcze tam pojsc z dziećmi 12-tego jadę do Częstochowy - po raz ostatni. Bilety mamy do Montrealu na. W pustym mieszkaniu stoją już tylko walizki.

Całuję Cię moją najdroższy, może już po raz ostatni w liście. Twoja K.

Z PROBOSZCZEM KS. POPIEŁUSZKI

Wywiad z ks. Stanisławem Małkowskim
z parafii Sw. Stanisława Kostki
w Warszawie (sierpień 85)

PYTANIE Czy po zamordowaniu ks. Jerzego Popiełuszki część społeczeństwa lub księży dała się zastraszyć?

Ks SM Różne postawy obserwuję. Zmiany w świadomości nastąpiły w różnych kierunkach. Są księży, którzy nabrali odwagi, a są i tacy, którzy normalnie się boją. Wydaje mi się, że w kraju, w Kościele zmiany idą raczej w kierunku odwagi, to znaczy jest więcej odwaznych postaw, więcej odwaznych kazania, więcej jakichś inicjatyw. Odprawiane są Msze za Ojczyznę, jest wiele występów artystycznych. Więcej księży nabralo odwagi niż się przestraszyło. Ale spotkałem się i z księżmi, którzy bardzo się przestraszyli, jak gdyby sądzili, że i na nich przyjdzie kolej.

W takim razie na co liczyli mocodawcy morderców, skoro efekt okazał się przeciwny do zamierzonego? Czy mogła to być prowokacja?

Ks SM Mogła być prowokacja, ale nie przeciwko władzy, tylko przeciwko społeczeństwu. Nie wierzę w jakies rozgrywki frakcyjne aż tak silne, żeby rzekomo istniejąca frakcja twardogłowych zmontowała tę prowokację przeciw generałowi. Jeżeli to była prowokacja, to można ją porównać z prowokacją bydgoską. Tak jak prowokacja bydgoska z marca 1981 miała być prowokacją testową, jak zachowa się społeczeństwo, jak zachowa się "Solidarność", jak zachowa się Kościół, miała być próbą przed wprowadzeniem stanu wojennego, tak napasec na ks. Jerzego Popiełuszkę być może była próbą testową przed atakiem na Kościół. Wątpię, żeby atak nastąpił przed

wyborami. Może nastąpić po wyborach, tak przypuszczam. Atak połączony z aresztowaniem wielu księży, z procesami pokazowymi, z zabójstwami.

Morderstwo zostało przeprowadzone nieudolnie

Ks SM Władza interesowała się, jaka będzie reakcja. Nie oczekiwała raczej rozruchów czy powstania. Zresztą w myśl zamierzenia ks. Jerzy miał zniknąć. Sprawcy morderstwa, okoliczności, wszystko to, miało pozostać nieujawnione. Wypadło inaczej i z ich punktu widzenia trzeba było rozegrać proces, bo nie było innego wyjścia, ujawnić jakąś część prawdy.

Morderstwo było wykonane nieudolnie dlatego, że sprawcy działali w poczuciu bezpieczeństwa, w poczuciu bezkarności. Byli pewni siebie. Są przecież u siebie, są panami sytuacji, są władcami Polski i ludzi. Pewne błędy popełnione przez sprawców - dopuszczenie do ucieczki Chrostowskiego, oczywiście nieumyślne - spowodowały, że scenariusz się załamał. Gdyby Chrostowski nie uciekł, ciało ks. Jerzego by się nie znalazło, nie byłoby procesu.

Są na Zachodzie teorie o walkach twardogłowych z Jaruzelskim

Ks SM Zadane tarcia nie mają dużego znaczenia. Jedni i drudzy - jeżeli są w ogóle istotne różnice między nimi - mogą się zamienić rolami. Jedni i drudzy są posłusznymi Moskwie, jedni i drudzy są gotowi popełnić lub tolerować zbrodnie. Ja nie widzę istotnej różnicy między Jaruzelskim, który miał kiedyś opinię liberała, czy Rakowskim - a Olszowskim. Chociaż być może rzadziej Olszowskiego byłoby surowsze. Ale ostatecznie jeden i drugi robi to, co mu Moskwa kaze.

Mozna spotkać ludzi, aktywnych katolików, którzy uważają, że kazania powinny być wolne od myśli politycznej. Gdzie jest granica między polityką a sprawami etyczno-moralnymi?

Ks SM Trudno mi w tej chwili tę sprawę rozważać szczegółowo. Kościół ma prawo do oceny polityki w kategoriach moralnych, w kategoriach duchowych. Nie jest to mieszanie się do polityki. Ponadto w systemie komunistycznym polityka staje się bandytyzmem, staje się zawłaszczaniem, zorganizowanym rabunkiem, zorganizowaną kradzieżą. Polityka w PRL jest rabunkiem Polski w sensie gospodarczym, jest niszczeniem, dewastacją środowiska naturalnego. Można nawet powiedzieć, że jest to najgorszy XIX-wieczny kapitalizm, doprowadzony do absurdu. W związku z tym przed taką polityką trzeba się bronić.

Tylko jak obrona jest skuteczna? Jeśli bandyta napadnie człowieka w ciemnej uliczce, no to trzeba krzyknąć, może ktoś usłyszy. Jeśli terroryści są we wnętrzu samolotu i pasażerowie lecą razem z nimi, krzyk nic nie pomoże. Trzeba czekać, ale w pewnym momencie i atak może być wskazany. W tej chwili jakies gwałtowne działania wobec przeciwnika nie są wskazane, bo on na takie działania jest przygotowany i może je potraktować jako pretekst do rozprawy ze społeczeństwem. Natomiast są formy samoobrony społecznej, wobec których przeciwnik jest stosunkowo bezradny.

Jak w tym świetle wygląda sprawa sporu Księdza z Jerzym Urbanem? Czy nie może nasuwać wątpliwości nazwanie przez Księdza, w kościele, Urbana mieszaniną wilka i wieprza?

Ks SM W pismach Ojcow Kościoła i w innych pismach chrześcijańskich istnieje zwyczaj publicznego upominania grzeszników, niekiedy w formie inwektyw. A inwektywa posuwa się czasem aż do porównania człowieka ze zwierzęciem. Nie do nadawania człowiekowi cech zwierzęcych, lecz symbolicznego porównania z cechami przypisywanymi danemu zwierzęciu. Urban ma cechy kojarzone potocznie z wilkiem i z wieprzem. Nie chcę przez to ubliżyć wilkowi. Wilk jest w rzeczywistości zwierzęciem bardzo sympatycznym, lojalnym, stadnym i o ile mi wiadomo, nie ma tych cech, które ludzie mu przypisują. Ale jest stereotyp wilka, którym zresztą i Pan Jezus posługuje się w Ewangelii. Jest i stereotyp wieprza, a Urban dokładnie odpowiada tym dwóm stereotypom, jeśli idzie o jego postawę, jego zachowanie i jego łajdactwa i kłamstwa. Ja nie odmówię mu rangi człowieczeństwa ani szansy przebaczenia. Nawet sądzę, że dałem mu dobrą okazję do tego, żeby się opamiętał. On z niej nie skorzystał. Coż na to poradzę? I w tym sporze słabszą stroną mimo wszystko jestem ja. Bo kto tu kogo może zabić? Przecież nie ja Urbana, ale Urban mnie.

Czy można sobie wyobrazić kompromis, porozumienie między władzą a społeczeństwem, o co modli się także Ojciec Święty?

Ks SM Zadaniem Kościoła czy Ojca Świętego jest głoszenie ideałów, wartości, norm, wskazywanie drogi wyjścia z pewnej sytuacji. O to porozumienie trzeba głosić jako postulat moralny, jako pewną idealną sytuację społeczną, do której trzeba wzywać. Natomiast w przypadku komunistów wzywaniem do porozumienia jest wzywaniem do nawrotu. Mówic komunistom "porozum się" to jakby mu mówić "Przestan być komunistą". Trzeba do tego wzywać, ale jednocześnie człowiek, który jest praktycznie uwikłany w jakies działania społeczne, który stoi wobec władzy antyspołecznej, antynarodowej i dlatego antykościelnej i dlatego wrogiej "Solidarności" - taki człowiek musi patrzeć realnie. O toż w praktyce porozumienie jest możliwe, gdy obie strony chcą się porozumieć i obie są gotowe na ustępstwa, prowadzące do kompromisu. Postępowanie władz, zwłaszcza po 13 grudnia, świadczy, że porozumieć się oni nie chcą. Jeśli się nawet porozumieją pod wpływem presji, pod wpływem czegoś co uwa-

zają za pewną siłę, to nie uznają tego porozumienia za wiążące. Porozumienia z nimi ograniczają tylko drugą stronę, nigdy komunistów. Oni potrafią je w każdej chwili zdeptać. Tak robił Stalin i ta metoda postępowania istnieje nadal.

Kiedy w sierpniu 1980 doszło do porozumienia, to samo obserwowanie wydarzeń, sali, ludzi, którzy się porozumiewali, słuchanie ich przemówień czy rozmów wskazywało, że dla władzy była to umowa kapitulacyjna. Przeciwnik strajkujących robotników poczuł się zmuszony do negocjacji, do kapitulacji ograniczonej, warunkowej, tymczasowej. Ta ograniczona kapitulacja została odwołana 13 grudnia, bo strona rządowa poczuła się silniejsza.

Stan wojenny trwa do dziś, bo istotą komunizmu jest stan wojenny. Do czego prowadziłoby w tej chwili porozumienie jako postulat praktyczny? Władza go nie chce, bo nie czuje się zmuszona. Gdyby czuła się zmuszona, porozumienie byłoby tylko chwilowym taktycznym ustępstwem wobec przeciwnika, natychmiast odwołanym w sprzyjającej sytuacji.

Ale wydaje się, że władza idzie jednak na pewne ustępstwa, na przykład zwolnieniu więźniów politycznych w ubiegłym roku

Ks SM Jednych się wypuszcza, innych się wylapuje, jeszcze innych wypuszcza i potem wylapuje. Wypuszcza się, ale zmusza do wyjazdu za granicę. Tak, to są pewne ustępstwa. Zachod może wywierac presję na rząd komunistyczny i społeczeństwo też może wywierac taką presję. Jest to ciągła gra sił.

Czy władza liczy się w jakimś stopniu z nastrojami społeczeństwa?

Ks SM Ja bym postawił pytanie, czy władza liczy się z nastrojami w społeczeństwie. Powiedziałbym, że tak. To znaczy nie liczy się z prawami społeczeństwa, nie liczy się z prawami ludzi i narodu, gotowa jest te prawa omijać, łamać i lekcewazyć - natomiast liczy się ze społeczeństwem jako z pewną siłą. Traktuje to społeczeństwo bardzo prostacko, brutalnie i niezręcznie, ale jednak boi się go.

Przypuszczam, że teraz boi się najbardziej masowego bojkotu wyborów. Jeśli bojkot tak zwanych wyborów do Rad Narodowych był, jak sądzę, 50-procentowy, to ogłoszono, że 75% ludzi wzięło udział w wyborach. Ale nie 98,5%, jak to ogłaszano kilka lat temu. Tak i teraz, gdyby bojkot objął 80% społeczeństwa, to być może ogłoszono, że 60% poszło głosować.

Członkowie aparatu wraz z rodzinami mogą wytworzyć pewien ruch, pewien tłum, sprawić wrażenie, że w lokalach wyborczych coś się dzieje. No a władze jakos to rozegrają propagandowo. Ponadto oni liczą na strach, lęk. Starczy lęk wielu ludzi, którzy boją się bez żadnych podstaw, bo przecież starszkom rent raczej nie zmniejszą. Dla nich, dla władzy ważne jest by wejść do lokalu wyborczego, a nie kto jak będzie głosować. Czy ktoś wrzuci do urny pustą kopertę, czy z papierem toaletowym, czy listę przekreśli czy nie, to nie ma żadnego znaczenia. Wyniki głosowania i tak będą odpowiednio sfalszowane.

Czy słuszne jest wrażenie, że emocje polityczne stopniowo przygasają, że ludzie ogarnia wątpliwość, zniechęcenie na przykład do manifestacji ulicznych, do strajków?

Ks SM Ludzie wątpią w skuteczność strajków i manifestacji ulicznych, bo władze nauczyły się reagować w sposób niszczący, dławiący, tłumiący tego rodzaju protesty i reakcje społeczne. Ale są inne działania, na efekt których można liczyć nie konieczne natychmiastowe i niekonieczne spektakularne. Istnieje pole do działań długofalowych, istotnych, dalekosiężnych, skutecznych w najgłębszym znaczeniu moralnym i duchowym. Mylna jest teoria Marksa, że byt określa świadomość. Jest odwrotnie - to świadomość określa byt, to przemiany ludzkiej świadomości są decydujące.

I w tej dziedzinie Kościół ma wiele do zrobienia i "Solidarność" oczywiście też.

● I TOBIE
MOŻE
PAPIEŻ
UŚCISNAĆ
RĘKĘ
● WEŹ UDZIAŁ
W LOTERII
NA
POMNIK
JANA
PAWŁA II
● BILETY
DO NABYCIA
WE
WSZYSTKICH
PARAFIACH
I BIURACH
CREDIT UNION

KOMITET BUDOWY
POMNIKA

Ciąg dalszy
z poprzedniego numeru

W czasie dyskusji odpowiadając na pytania z sali, a także następnego dnia w czasie spotkania ze studentami Uniwersytetu w Buffalo ks Tischner podzielił się ze słuchaczami swoimi poglądami na szereg tematów

Książki Prof. JÓZEF TISCHNER

O zadaniach na bliższą przyszłość "Bliższa faza jest dalszą pracą nad rozwijaniem więzi społecznych, niezależnych od totalitarnej władzy. Fakt, że Solidarność przestała być legalną organizacją nie wiele tutaj zmienia. Istota sprawy pozostała taka sama. Proszę pamiętać, że całą sprawę można porównać do organizmu i nowotworu, który wzrósł na organizmie. Organizm zawsze się będzie bronił przeciw chorobie. Tylko raz ta obrona będzie widoczna dla całego świata - tak jak Solidarność, a dzisiaj ta obrona nie jest tak spektakularna, ale niemniej jest nadal bardzo mocna i bardzo skuteczna"

O konflikcie nuklearnym "Przede wszystkim moje przekonanie jest następujące. Dzisiaj wielka wojna światowa jest bardzo mało prawdopodobna. Natomiast naprawdę niebezpieczny jest eksport rewolucji, kiedy to przenosi się rewolucję z jednego kraju do drugiego. Myślę, że nie ma podstaw do obawy - Rosjanie do Ameryki nigdy nie przyjdą. Nie znaczy to jednak, że Ameryka może się czuć bezpieczna. Rosjanie będą szukać wewnątrz Ameryki tych sił, które doprowadzą, mogą doprowadzić tutaj, do przemiany systemu. Dlatego ważnym jest to, co się tu, wewnątrz Ameryki, w tej sprawie dzieje. Niebezpieczeństwo leży tu, nie tam. Nie jest to całkiem odpowiedź na pytanie, ale pewna wizja. Tym bardziej, że w teorii komunistycznej racja czy prawda leży zawsze po stronie mniejszości. Mniejszość, wedle komunizmu jest motorem postępu, a demokracja jest zawsze hamulcem postępu. Dlatego nie można przeciwstawiać komunistom demokracji, nie można mówić, że większość jest przeciwko nim - to ich nie przekonuje. (Ich rozumowaniem jest) - wszak Kopernik też był tylko jeden a miał rację"

O roli Polski w losach świata. "Przede wszystkim proszę pamiętać o jednym, że przepaść pomiędzy Europą Wschodnią i Zachodnią nie zmniejsza się, a powiększa się. Polska nie jest dobrym przykładem, bo Polska ma szczególną sytuację we Wschodnim Bloku. Dobrą ilustracją jest Niemiecka Republika Demokratyczna, Czechosłowacja i Rumunia. Przepaść ta ma różne poziomy. Przede wszystkim jest to przepaść ekonomiczna. System ekonomiczny jest różny, ale pamiętajmy o tym, że ekonomiczny system odbija się na ludzkim sposobie myślenia. Człowiek w ostateczności myśli tak, jak pracuje. Jeśli praca na Zachodzie jest rozwinięta pod względem technicznym, to wymaga ona innych ludzi, podczas gdy praca na Wschodzie, zacofana i prymitywna stwarza innych ludzi. To jest poziom ekonomiczny.

Do tego dochodzi poziom polityczny. W całym obozie wschodnim uczy się o tym, że są to dwa przeciwne sobie, sprzeczne i nie do pogodzenia systemy. Owszem, możliwy jest dialog, pod warunkiem, że go prowadzi władza na samym szczycie. Ale nie ma dialogu na dole, między jednym a drugim robotnikiem.

Po trzecie, powiedziałbym tak na wschodzie Europy uczy się ludzi tego, aby byli gotowi za coś umierać. Nie uczy się ich tego, że się tak wyrażę, że mają życie dla własnego szczęścia, ale uczy się tego, że mają, mogą i powinni umierać dla szczęścia innych. Robotnikowi, który żyje w biedzie ( ) tłumaczy się, że musi tak być, ponieważ musi on pomagać robotnikom na Kubie, w Angoli i w Afganistanie. To wychowanie w niektórych krajach owoców nie przynosi, ale w wielu krajach owoce przynosi. Nie zapominajmy o tym, że kilka milionów Rosjan zginęło w obronie stalinowskiej Rosji. Teraz ten podział jest sam w sobie niebezpieczny. Takie podziały w his-

torii konczyły się zawsze tragicznie. W pewnym momencie zaczyna brakować wspólnego języka.

W Europie wspólnym językiem był język chrześcijaństwa - dziś już tak nie jest i to jest niebezpieczne. Polska w tej sytuacji jest miejscem, w którym tradycje kultury europejskiej są niezwykle żywe. Polska jest w tej chwili w Europie nosicielką europejskich tradycji kulturowych i stąd jej szczególne znaczenie. Powiedziałbym, że Polska jest dzisiaj pod względem gospodarczym w nędzy, a pod względem politycznym Polska nie może wyrażać swojej woli. Za Polskę tę sprawę rozstrzygnęli inni, między innymi, niestety, prezydent Roosevelt. Ale jest w Polsce jedna wartość - są to ludzie. Muszę powiedzieć, że nigdzie w Europie ( ) nie spotykam tylu naprawdę wolnych ludzi, co w Polsce. Jestem przekonany, że o kierunku historii decydują w ostateczności ludzie, a nie ekonomia czy nawet polityka. Przynajmniej trzy nazwiska tych ludzi są wam znane: kardynał Wyszyński, Ojciec Święty Wojtyła i Wałęsa. Ale to jest, powiedzmy, szczyt piramidy. Nie byłoby tego szczytu, gdyby na dole nie było szerokiego podłoża"

O Gorbaczowie "(Myślę o Gorbaczowie) mniej więcej to co Gorbaczow o mnie. Jedno jest ważne. Proszę pamiętać, że trzeba długiego procesu wychowania, żeby jakieś społeczeństwo było wychowane do demokracji. Dla nas nie jest istotne, czy Gorbaczow, czy ktoś inny, tak samo nie jest ważne, czy Jaruzelski czy inny Kowalski. Ważne jest to, jacy są ludzie na ulicy"

O społecznych koncepcjach encyklik papieskich Koncepcje encyklik (O ludzkiej pracy) są nam znane. Z wielu korzystamy. Ale problem polega nie na tym, żeby widzieć jakiś ideał postępu, tylko jak przejść od rzeczywistości do ideału. Ideały są znane, bardzo dużo się dyskutowało o nich w okresie Solidarności. Jest tylko problem, jakich metod użyć, by przejść od rzeczywistości do ideałów, albo by urzeczywistnić ideały. Jest pytanie, czy użyć metod rewolucyjnych, czy pokojowych. Prawdę powiedziawszy, w Polsce użyliśmy już wszystkich. Jedno jest pewne, że trzeba wychowywać ludzi i naród"

O metodach oporu i ks Popiełuszce "Trzeba widzieć zjawiska od dwóch stron. Jeżeli idzie o sprawy manifestacji, to ludzie w tej chwili nie są przekonani, że mogą one być owocne. Dlatego te manifestacje są w tej chwili, mimo wszystko, o wiele mniejsze niż poprzednio. Druga sprawa polega na tym, że istnieje realna więź solidarności między ludźmi, a więc stwarza się więź solidarności bez manifestowania jej na zewnątrz. Jeżeli idzie o śmierć ks Popiełuszki, to wydaje mi się, że

JOZEF TISCHNER - Dziekan Wydziału Filozofii Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie od 1981 roku. Wykładowca filozofii na Uniwersytecie Jagiellońskim. Wykładowca Wzwyższej Szkoły Teatralnej w Warszawie. Dyrektor Instytutu Studiów Nad Człowiekiem w Wiedniu w Austrii. Członek Polskiego Towarzystwa Filozoficznego i Polskiego Towarzystwa Teologicznego. Duchowny. Stał współpracownik Tygodnika Powszechnego autor esejów filozoficznych. Między innymi z 1982. Etyka Solidarności. Polski Kształt Dialogu

Ś w i a t p o z b a w i o n y r o z s ą d k u

stał się on męczennikiem Solidarności. Dzięki niemu Solidarność uzyskała patrona, uzyskała jakby swojego świętego"

Dlaczego Wałęsa pozostaje na wolności? "To pytanie lepiej byłoby skierować do gen Kiszczaka (ministra spraw wewnętrznych, któremu podlega SB)"

O sankcjach gospodarczych i pomocy dla Polski "Po pierwsze trzeba budować mosty. Trzeba robić dziury w żelaznej kurtynie. Czym więcej dziur, tym lepiej. Jeśli idzie o pomoc - nie należy pomagać złodziejowi, a jeśli się już daje złodziejowi to tak, by on mógł to oddać. Jest to zasada zdrowego rozsądku. Zasada polityki komunizmu jest zupełnie inna. Powiem to bardzo po prostu i może brutalnie. Wy tu jesteście mimo wszystko kapitalistami - macie kapitał. Kapitał pochodzi stąd, ze człowieka, kapitalista, nie płaci robotnikowi tyle ile powinien, a więc będąc kapitalistami, to wy jesteście złodziejami - tak myśli komunista. Jeżeli więc komunista od was pożyczka i nie oddaje, to w jego mniemaniu jedynie realizuje zasadę historycznej sprawiedliwości"

O moralnej decyzji i małym bohaterstwie "(W przypadku wyborów) powstaje pytanie, czy można brać udział w kłamstwie. Pierwszym problemem naszego systemu jest kłamstwo. Po prostu parlament jest fikcyjny ( ), demokracja jest fikcyjną demokracją. W tym wszystkim tylko jedno jest realne - wejście moje do lokalu wyborczego. Tu jest problem - czy ja mogę całe to kłamstwo podtrzymać tym krokiem ( ) Łatwiej jest być odważnym, heroicznym, wtedy kiedy jest wielka wojna, kiedy trzeba strzelać, atakować, zdobywać. Tutaj ten heroizm wygląda taki mały. Coż to jest? Być heroicznym w małych rzeczach to jest wielki problem. Każdy sobie myśli - ach, ja sobie wejdę do lokalu, podre kartkę i nic nie wrzucę. Inni mówią przecież to wszystko jedno - pojdę czy nie pojdę to i tak rzeczy pójdą swoją drogą. Stąd cała trudność, bo komunizm nie żąda od człowieka wielkich swinstw, wielkiego przestępstwa - on wymaga małych swinstw. Dzięki tym małym swinstwom on się toczy"

O mszach radiowych "Można je słyszeć w zachodnich częściach Rosji. Wtedy na przykład na Białorusi mówiono, że ulice pustoszeją, a w domach zapalają się świece przed ikonami. Moi koledzy, którzy prowadzą te transmisje, otrzymują bardzo dużo listów z Rosji. Ostatnio zdarzyła się następująca sprawa, odbiór transmisji jest trudny na północy np w Leningradzie. Ktoś nieznanymi, jakimiś technikami w Finlandii, zbudował stację, która przechwytywa transmisję i przekazuje dalej do Związku Radzieckiego. Nie wiadomo, co z takim

zrobić. Na księży są duże naciski. Msza jest nadawana na żywo, a władze chciałyby ją nadawać z taśmy - żeby była odprawiana w sobotę, a nadawana w niedzielę, bo mogłaby wtedy cenzurować ją. Co prawda kazania są bardzo delikatne, ostrożne, ale czasem ktoś się modlił za żołnierzy, którzy zginęli w Katyniu. Raz tylko byłem w polskiej telewizji i mówiłem na żywo - było to w dniu zamachu na papieża. Wtedy w telewizji zrobił się taki bałagan, że nawet cenzor uciekł"

O książce
ETYKA SOLIDARNOŚCI
Angielską wersję książki o której tu mowa zatytułowaną SPIRIT OF SOLIDARITY Harper & Row 1984 można nabyć w cenie \$4. Can zwracając się do Solidarity and Human Rights Association c/o Canisius College Buffalo, N.Y. 14280, attn Rev B Fiore

"Ta książka jest pewnym paradoksem. Była pisana w Polsce, z myślą wyłącznie o Polakach, którzy są w Polsce. To, że jest ona tłumaczona na obce języki (książka jest przetłumaczona na język rosyjski i gdzieś tam się rozchodzi. Wiem też, że jest w Czechosłowacji) jest dla mnie zaskoczeniem. Pisząc ją, miałem na uwadze konkretnych ludzi. To były niemal listy do konkretnych ludzi. Nie sądziłem, że to może być rozumiane przez innych. Ale fakt, że jest tłumaczona, potwierdza pewną tezę mego przyjaciela. Mówił mi on, że "kiedy mówisz kazanie, kieruj je do jednego człowieka - jak byś chciał mówić tylko do niego. Wtedy zobaczysz, że większość ludzi będzie uważała, że do nich mówisz". Wałęsa kiedy przeczytał tę książkę powiedział "Ach, ta książka jest o tym co będzie" - a kiedy ja ją pisałem to miałem wrażenie, że jest to książka o tym, co było. Na przykład jest tam ustęp o strajku - chciałem opisać w nim, co czują ludzie, którzy w naszym systemie strajkują. Czyli ta książka opisuje, co się działo w duszach, sumieniach ludzkich. Taka jest rola pisarza. Rzeczywistość jest mądrzejsza od najbardziej uczonego człowieka, żeby uchwycić za mądrego wystarczająco opisywać to co się dzieje, opisywać rzeczywistość. Tylko oczywiście trzeba opisywać, co się dzieje w duszach ludzi mądrych, ale trzeba tych mądrych znaleźć i w tym jest cały problem.

Pisałem tę książkę z myślą co może nastąpić. Byłem trochę jak ci malarze - trzeba jak gdyby uwiecznić, utrwalić wydarzenia, które mają miejsce. To jest to, co robi każdy poeta. Spada liść z drzewa i to jest chwila. Poeta robi z tego poezję i wtedy ten spadający liść jak by wieczne spadał. Coś podobnego jest tutaj. Pomyslałem sobie, choćby wszystko zostało zniszczone, to zostanie to świadectwo. Świadectwo ludziom, świadectwo czasom, świadectwo wydarzeniom" (Opracował M B Z)

KAROLINA JANKOWSKA

CZYTANE MIĘDZY WIERSZAMI

Artykuł, a raczej artykułik, nosi tytuł "Jest gorzej niż złe". Dla dużej publikacji tytuł to byłby zapewne zbyt szokujący, inna sprawa, że Przegląd Techniczny to nie Życie Warszawy, Przyjaciółka, Express Wieczorny, w ogóle nie pismo o wielkim nakładzie, obliczone na masowego odbiorcę. Sam jego wygląd, mały format, mała czcionka tytułów, niemal książkowy układ tekstów na stronach sprawia, że nic tu nie bije w oczy - oprócz, od czasu do czasu, treści oczywiście.

Artykułik, sygnowany przez autora skromnie tylko literą "k", dotyczy też pozornie jedynie wycinka rzeczywistości - bo to przecież mini-raport, opracowany przez Oddział Wojewódzki Stow. Inżynierów Mechaników Polskich w Opolu, wojewódz-

twie niedużym obszarem i ludnościowo, do potentatów przemysłowych w PRL się nie zaliczającym. Autor pisze wprawdzie, że "wypowiedzi opolskich inżynierów potwierdzają powszechną opinię", no ale danymi na skalę krajową nie operuje, więc cenzor tekst przelknął. Lecz "jest gorzej niż złe", nie odnosi się rzecz jasna tylko do Opolszczyzny. Żadne to przecież państwo w państwie ani żadna enklawa zła.

Czy inżynierowie w PRL są potrzebni? - można by zastanawiać się po przeczytaniu artykułiku z "Przeglądu Technicznego".

"Widac wyraźnie degradację materialną inżynierów i techników na tle innych zawodów w przedsiębiorstwie. Ich płace są niższe o 10-30% od zarobków pracowników bezpośrednio produkcyjnych" - pisze k. Inżynier w fabryce pracownikiem nieprodukcyjnym - rzecz to nowa! W każdym razie świadcząca o postępie w myśleniu kategoriami ekonomicznymi, od moich w PRL czasów (Boże! to niedługo już 4 lata, odkąd skończyły się "moje czasy") Krok naprzód, choć schematy i logika pozostały te same, te same

Pamiętam, jeszcze za panowania tow. Edw. i Piotra zabrakło w sklepach maszyn do mięsa. Nie żadnych cudów techniki, najzwyklejszych maszyn z korbką ręczną, jakie znały jeszcze nasze babcie. Był to prosty efekt premierowskiego okólnika, wydanego w trosce o rynek, o polepszenie zaopatrzenia sklepów. W okólniku owym obwieszono, że odtąd zakłady przemysłowe premiowane będą wyłącznie za produkcję wyrobów finalnych, gotowych wprost do położenia na sklepowe półki. Kto by więc był głupi pracować bez szansy na premie? Zakładzik wytwarzający, jako kooperant, sruby do przykręcania rączki maszyny zaczął wyrabiać sruby gotowe wprost do wkręcenia w drewno - no i maszyny znikły z rynku.

Inżynier rękami nie pracuje, więc produkcyjny nie jest, w kategoriach zaprezentowanej wyżej logiki. Konsekwencje degradacji materialnej inżynierów są jednak gorzej niż zarządzen o "wyrobach finalnych" - dla państwa. Bowiem "starzeje się poziom techniczny wyrobów, kurczą możliwości eksportu". A to ostatnie jest bolesne, dotkliwie i bolesne! Coż z tego, myślenie kategoriami "produktu finalnego" trwa. Pisze Przegląd Techniczny

"Niskie zarobki, zwłaszcza kadry za-

trudnionej w biurach konstrukcyjnych i technologicznych wywołują negatywne skutki w całej naszej gospodarce. Odchodzi bowiem najlepsi fachowcy ze szeregów Niskie płace inżynierów pracujących w wydziałach remontowych i w narzędziowniach to wręcz podcinanie gałęzi, na której opiera się cała produkcja".

I to jeszcze nie wszystko. "Inżynierowie z brzeskiego "Beselu" stwierdzają, że w zakładzie nie ma zapotrzebowania na twórczą pracę inżyniera. To, co było do skonstruowania przy silnikach, zrobiło już za nich branzowe biuro projektowe. Na ewentualne usprawnienia nikt nie czeka, wszyscy wprawdzie upominają się o małą mechanizację, ale za projekt nikt nie chce godziwie płacić".

Za żadną pracę zresztą "Dochodzą do tego sztywne, nieadekwatne do wkładu pracy i jej charakteru taryfikatory zakładowe, niedoskonałości i niekonsekwencje w systemie ocen kadry inżynierskiej przez administrację przedsiębiorstwa, niedocenywanie samokształcenia itp. Z raportu jasno wynika, że o ile nie położą się zaporę przed zawodową i socjalną degradacją inżyniera, to przyszłość techniki jako jednego z czynników wyprowadzających kraj z załamania gospodarczego, nie przedstawia się optymistycznie".

Najzdolniejsi uciekają "za chlebem". Podano przykład inżyniera, uzdolnionego konstruktora, który zaangażował się jako spawacz-renowator kotłowni energetycznych. Socjalnie się zdegradował, ale finansowo zyskał, zarabia bowiem trzykrotnie więcej niż uprzednio.

No, pewnie. W PRL - jak stwierdza pół-ironiczny nadtytuł cytowanego artykułu "głowy pracują". Sęk tylko w tym, czy je

Ostatnie Simone

Amerika ociera łzy po Rocku Hudsonie, gwiazdzie filmowej, Europę też okryła żałoba - śmierć francuskiej aktorki Simone Signoret. Niewiele osób wie, że był to pseudonim sceniczny, naprawdę nazywała się Simone Kaminker. Urodziła się w 1921. Stworzyła wiele niezapomnianych postaci. Poniżej drukujemy sprawozdanie z pogrzebu, zamieszczone we Frankfurter Allgemeine Zeitung.

We wtorek, 1 października o godz. 15:20 zaden kierowca taksówki nie przyjął kursu z centrum Paryża na cmentarz Pere Lachaise, gdzie o godz. 16 miał się odbyć pogrzeb Simone Signoret. Odpowiedz zawsze brzmiała tak samo: tam nie pojedziemy, trzeba jechać metrem. Jazda metrem odbyła się bez przeszkód, lecz już po wyjściu można była się zorientować: dlaczego żadna taksówka nie chciała jechać. Niezliczony tłum ludzi przesunął się wzdłuż murów cmentarza w kierunku głównego wejścia. Tysiące ludzi stały scisnięte w tłoku za kordonem policji porządkowej, trzymając wysoko nad głowami bukiety kwiatów, aby nie zostały zgniecione.

Najpierw wpuszczono dziennikarzy. Około 200 stanęło wokół ogrodzonego przez policję porządkową otwartego grobu. Było bardzo gorąco, fotoreporterzy, operatorzy kamer telewizyjnych ze swoimi kamerami, kablami i mikrofonami walczyli o najbliższe miejsca. Przy grobie leżała olbrzymia wiązanka kwiatów od burmistrza Paryża, obok wieniec z trójkolorową wstęgą z napisem "Prezydent Republiki Francuskiej".

Dokładnie o godz. 16 prawie bez szmeru ukazała się zbliżająca do grobu kolumna samochodów. Jasna drewniana trumna została złożona do grobu. Nie było żadnych przemówień. Yves Montand, kredowo-bia-

8 1/2
W PIERWSZYM ROKU

Canada

OD 23 PAŹDZIERNIKA

MOŻNA NABYWAĆ

Kanadyjskie obligacje oszczędnościowe

Nowe kanadyjskie obligacje oszczędnościowe - Canada Savings Bonds - przynoszą nabywcy 8 1/2 % w pierwszym roku, oraz gwarantują co najmniej 6 1/2 % przez następnych sześć lat, do terminu płatności (Maturity).

8 1/2 % rocznie, przez rok począwszy od 1 listopada 1985, przynoszą też trzy ostatnie serie kanadyjskich obligacji oszczędnościowych - Canada Savings Bonds - Seria 37 (wydana w 1982), Seria 38 (wydana w 1983) i Seria 39 (wydana w 1984). Serie 32, 34, 35 i 36 przynosić będą 10 1/2 %.

Kanadyjskie obligacje oszczędnościowe są gwarantowane przez rząd Kanady. Obligacje te można nabyć już za \$ 100, górna granica zakupu obligacji wynosi \$ 75 000.

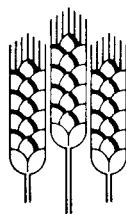
Kanadyjskie obligacje oszczędnościowe można realizować - wymieniać na gotówkę - w dowolnym czasie. Realizując obligacje po 31 grudnia 1985 nie traci się procentu. Procent od zakupionych obligacji można pobierać corocznie, albo można uzyskiwać od nich procent składany.

Kanadyjskie obligacje oszczędnościowe można nabywać na raty, w swym banku lub firmie inwestycyjnej albo w miejscu pracy z dogodnymi potrąceniami od zarobków.

Prosimy sprawdzić już posiadane obligacje. Serie 28 (1973) i 33 (1978) mają termin płatności w tym roku, po tym terminie nie będą przynosiły procentów. Posiadacze obligacji Serii 28, z upływem terminu płatności otrzymają premię gotówkową w wysokości \$ 482,70 od każdej obligacji opiewającej na \$ 1000. Posiadacze Serii 31, z upływem terminu płatności otrzymają premię gotówkową \$ 356,90 od każdej obligacji opiewającej na \$ 1000.

Pozostało jednak mało czasu na reinwestowanie w tegorocznych kanadyjskich obligacjach oszczędnościowych. Proszę pamiętać, że ich sprzedaż może zostać przerwana w każdej chwili. Radzimy porozumieć się już dziś ze swym bankiem lub instytucją inwestycyjną.

**CANADA
SAVINGS
BONDS**

**LES OBLIGATIONS
D'ÉPARGNE
DU CANADA**

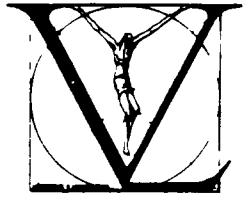

CHRZEŚCIJAŃSKA SŁUZBA WYZWOLENIA NARODÓW

Carlsberg 31 08 - 1 09 1985

Juz tradycyjnie, po raz trzeci, spotkali się w Carlsbergu (RFN) przedstawiciele Emigracji polskiej "Nowa Europa w Post-sovieticum" to hasło III Marszu Wyzwolenia Narodów

Manifestacja zorganizowana przez Chrześcijańską Służbę Wyzwolenia Narodów z siedzibą w Carlsbergu (RFN), zgromadziła kilkaset uczestników. Wśród przedstawicieli narodów zniewolonych znalazły się delegacje Rządu Londyńskiego, Biura "Solidarności" z Brukseli, Stronictwa Chrześcijańskiej Demokracji z Londynu, Stowarzyszenia Polskich Kombatantów, Polskiej Partii Socjalistycznej, Związku Polskich Uchodźców, Stronictwa Ludowego, oraz społeczności niemieckiej

Ideą przewodnią Marszu nie był protest przeciw komus lub czemus, lecz chęć zmanifestowania nadziei na wolność i pokój dla narodów Europy Środkowo-Wschodniej

31 sierpnia, na terenie Marianum w Carlsbergu odbyło się Sympozjum pod nazwą "Pięć lat Polskiego Sierpnia". Jego celem było uczczenie rocznicy podpisania Umów Gdanskich, które rozpoczęły nowy etap w walce narodu polskiego o prawo do wolności, suwerenności i demokracji. Otwarcia Sympozjum dokonała prezes CHSWN dr Jolanta Gontarczyk. Następnie wygłoszony został referat przez ks. Franciszka Blachnickiego pt. "Chrześcijańskie podłoże polskiego Sierpnia - Papież Jan Paweł II a Solidarność". W tym wystąpieniu

zanalizowane zostały chrześcijańskie postawy wiato-poglądowe oraz rola jaką odegrał Kościół i Papież w zrywie Solidarności. "Solidarność jest nie tylko Związkiem Zawodowym i nie może nigdy być tak traktowana. Solidarność jest symbolem ogólnonarodowych tendencji wyzwoleńczych. Samo słowo "Solidarność" stało się dla Polaków sacrum - z tym symbolicznym słowem związały się wszystkie nadzieje i pragnienia narodu polskiego w walce o należne mu prawa"

Znana działaczka antykomunistyczna mieszkająca w Paryżu, pani Natalia Gorbaniewska, wygłosiła referat dotyczący nadziei narodów w kontekście Polskiego Sierpnia oraz wpływu polskiego zrywu wolnościowego na rozwój ruchu opozycyjnego w krajach bloku sowieckiego

Reżyser filmu "Robotnicy '80", jednocześnie przedstawiciel włoskiej Solidarności, Andrzej Chodakowski oraz pan Tadeusz Bartczak, przedstawiciel

Biura Solidarności na terenie RFN, podzielili się z zebranymi uczestnikami Sympozjum własnymi refleksjami na temat "Od sierpnia 1980 do sierpnia 1985"

Doskonały recital piosenki solidarnościowej w wykonaniu pana Grzegorza Nurkowskiego oraz wystawa fotogramów okresu strajku Gdanskiego, dokumentów i twórczości, przygotowana przez pana Andrzeja Piwarskiego uwińczyły pierwszy dzień manifestacji

1 września, po przejściu trasy z miejscowości Königsbach, przez Klausenkappele do miejscowości Neustadt, spotkali się uczestnicy Marszu na zamku Hambach, znanym miejscu symbolizującym walkę o prawa demokratyczne i narodowe. Tutaj, w piątą rocznicę Solidarności i w rocznicę napadów Niemców hitlerowskich na Polskę, zebrani wysłuchali referatu doktora Andreasa Billerta "Pojednanie polsko-niemieckie a nowa Europa". Prelegent powiedział m.in. "odczuwam zaszczyt i radość mogąc

mówić na zamku Hambach o polsko-niemieckim pojednaniu, w tym miejscu, gdzie przed 150 laty łopotały obok niemieckich i polskie flagi", nie będzie wolnej Europy bez pełnego wyzwolenia Niemiec i Polski", nie będzie pojednania bez przełamania pojałtańskiego porządku w Europie"

Ks. Franciszek Blachnicki w referacie "Europa między sowietywizacją a chrystianizacją" stwierdził m.in., że rola Polski i innych krajów bloku sowieckiego, które prowadzą walkę o prawo do samostanowienia i wolności jest szczególna, bo po pierwsze - powstrzymują inwazję ideologii komunistycznej, po drugie - poprzez działalność emigracyjną pokazują Zachodowi sposoby przeciwstawiania się sowieckim wpływom

Zakończeniem III Marszu było podpisanie przez uczestników siedmiopunktowego Apelu, który skierowany został do wszystkich Polaków i Niemców

Jolanta Gontarczyk

Uprzejmie informujemy
naszych Czytelników,
ze otwarliśmy nowy punkt
sprzedaży ECHA TYGODNIA
w nowych polskich delikatesach
ROSE'S MINI MART
419 Jane Str
na północ od Anette

słowa Signoret

ty na twarzy, wpatrując się w ziemię podszedł pierwszy do otwartej mogiły i wrzucił na trumnę różę, towarzyszyła mu córka Simone Signoret z pierwszego małżeństwa, w niektórych momentach przypominała ona bardzo matkę. Połknęła się, Montand wziął ją za rękę

Następnie podchodzili przyjaciele i koledzy zmarłej, znani aktorzy, reżyserzy, politycy i ministrowie. Nad głowami zebranych ludzi wiele osób trzymało olbrzymią flagę z napisem "Solidarność". Niektórzy podchodzący do grobu mówili szeptem jakieś słowa do zmarłej, inni całowali kwiaty za nią, je wrzucili na trumnę, inni modlili się, a wiele osób płakało

Kiedy kondukt pogrzebowy oddalił się, otworzono bramy cmentarza i już po paru minutach, na brzegu otwartego jeszcze grobu, zaczęły się sceny graniczące z paniką. Sąsiedni nagrobek, na którym zajęło miejsce około tuzina osób zawałił się i rozpoczęły się histeryczne krzyki. Zarządzający cmentarzem krzyczał "powagi proszę, więcej powagi" lecz histeria tłumy była nie do opanowania, dopiero przybyła policja zaprowadziła porządek

Około godz. 17 opuszczająca cmentarz pierwsza fala spotykała następne kolumny odwiedzających, jechali na wózkach inwalidzkich, na rowerach, z dziećmi w wózkach - prawdziwa procesja. Na ulicy sprzedawano najnowsze wydanie "Le Monde", w którym był wydrukowany protest przeciwko wizycie Gorbaczowa w Paryżu. Protestowano w imieniu "zabijanych codziennie 500 osób w Afganistanie", "ofiar Gulagów", a w podpisie widniały nazwiska Patrice Chereau, Andre Glucksmann, Yves Montand i Simone Signoret. Noszą one datę 28 września i były to ostatnie słowa aktorki. Dwa dni później zmarła

Frankfurter Allgemeine Zeitung,
3 10 85

Thum S. CECH

To Ty odpowiadasz za bezpieczeństwo swych dzieci ...

Istnieją przepisy prawne regulujące sposób wozenia dzieci samochodem - ale zbyt wiele osób ich nie przestrzega

Dla przykładu

- małe dzieci muszą być zapięte specjalnymi pasami (harnesses),
- pasy te winny być umocowane do siedzeń samochodowych,
- w niektórych przypadkach należy zamocować pasy ograniczające swobodę ruchów dziecka
- pasy winny być mocowane na ramionach dzieci (shoulder belts),
- pasy poprzeczne należy mocować w okolicy bioder (lap belts)

Specjalne siedzenia dla dzieci stanowią jedyną gwarancję uniknięcia obrażeń

Zapnij je pasem bezpieczeństwa

Ministry of Transportation
and Communications

 Ontario

Minister Hon. Ed Fulton
Premier, Hon. David Peterson

Wywiad z piosenkarzem WALDEMAREM KOCONIEM

„Robię to co chcę”

Rozmawiała **GRAZYNA FARMUS**

GF Pytanie, które słyszał Pan nieraz. Jak to się stało, że znalazł się Pan na Zachodzie?

WK Bilet do Polski miałem załatwiony na 18 grudnia. 13 grudnia. Ostatni mój występ w klubie nowojorskim. W tawernie, tuż obok tego klubu, w telewizorze, zobaczyłem mapę Polski. Biel, na dole czerwien. Przebita bagnetem. A wokół żołnierze. I to był szok. Nie muszę mówić, bo wszyscy jednakowo odczulimy ten moment. Wtedy zdecydowałem, że ten pobyt sobie trochę przedłużę. Trudno mi było sobie wyobrazić stan wojenny. Zielono? Granatowo? Nie chciałem tego w Warszawie tak widzieć. Może to wprowadzili na parę dni - najwyżej? Ale to się przedłużało.

GF Informował się Pan w konsulacie co robić dalej?

WK Nie, nie! Po prostu zawiesiłem swoją na tym polu działalność. Zresztą, nie była ona nigdy jakas ożywiona. To fakt, że zawsze po skończonym turnee - a miałem ich pięć tutaj w Ameryce, placówki takie jak konsulaty, czy w Chicago czy w Nowym Jorku zapraszały nas, wydawały przyjęcia.

GF Czyli to, że artysta, który przyjeżdża z Polski, bierze udział w takim przyjęciu, to jest rytuał - normalny obowiązek towarzyski?

WK Obowiązek towarzyski - o tym się już mówi przed wysłaniem z Pagartu. Ale powiadam, do 81 roku - do wprowadzenia stanu wojennego, nie sądzę, by ktokolwiek z artystów, nawet tych największych, działających nawet w opozycji, niezależnych, żeby to podważał, odmówił, nie poszedł.

GF Pan uważa, że stan wojenny to była inna jakość? Podstawa do tego, żeby zmienić do władz stosunek?

WK Po prostu władze dostarczyły nam powodów, wymierzając tę wojnę. Minęło od tego czasu cztery lata i każdy ma na ten temat swoją opinię. Są tacy, którzy mówią, że to było jedynym rozwiązaniem, żeby nie weszli Rosjanie. Ale ja mam na ten temat swój sąd, że do takiej wojny, wymierzonej przeciwko nam, Narodowi, nigdy nie powinno dojść.

GF Nie uważa Pan, że mimo iż zginęli ludzie w kopalni Wujek, to nie była wojna w klasycznym znaczeniu, krwawa?

WK Trudno, żeby doszło do wojny na miarę szesciu milionów ofiar, żeby Polacy wypowiedzieli drugą taką wojnę. Ilość ofiar w oficjalnych komunikatach kopalnia Wujek, Przemyski, ksiądz Popiełuszko - jest to zaledwie kilka ośmiu spraw. A ile

jest śmierci zadanych cichcem - o tym się nie mówiło. Uważam, że największą krzywdę, jaką zrobiono Narodowi to była wojna psychologiczna. Starano się Narod za wszelką cenę psychicznie wdeptać w ziemię.

GF Jeśli Pan mówi „Popiełuszko”, to dla Pana ta wojna trwa. Mimo że formalnie stan wojenny jest zawieszony, Pan czuje, że ta wojna się ciągnie? Inaczej. Różnica między latami 70-tymi i 80-tymi jest zasadnicza?

WK Nie byłem w Polsce. Nie widziałem tego na własne oczy. Sledzę wydarzenia w Polsce z prasy i zbieram wieści od tych, co w Polsce byli. Zdania są podzielone, ale generalnie stwierdza się, że Naród jest w szalonej depresji, nie może się podźwignąć. W strasznej apatii, ludzie z jednej strony nie boją się dzielić wrażeniami, ale z drugiej zamykają się w sobie. I tak jak my wyjechalismy tutaj i zasilismy tę emigrację - oni emigrują wewnątrz. I na tym, wie pani, polega dramat i różnica między latami 70-tymi i 80-tymi.

GF Tak się dzieje w skali narodowej, mówi Pan, ale jak to przełożyć na indywidualną skalę? Mówi pan, pewne działania artystów były usprawiedliwione w pewnym okresie - wizyty w konsulatach, także i repertuar - neutralny politycznie, niyaki. To działało na wszystkich płaszczyznach - w malarstwie, filmie, piosenkach - w każdej dziedzinie kultury masowej. Czy uważa Pan, że to co się działo w latach 70-tych usprawiedliwia neutralną postawę artystów, także i Pana osobście jako piosenkarza? Pan przecież nie wpadał wtedy w ostre konflikty z władzami?

WK Oczywiście jako twórca i jako piosenkarz. Mam na swym koncie trzykrotny udział w festiwalu piosenki żołnierskiej i dzisiaj.

GF Wstydzę się Pan tego?

WK Tak po prostu się wstydzę. I to może nie nawet z powodów politycznych. Nie dlatego, że organizowany przez wojsko.

GF Skąd mogli Pan wiedzieć, że dojdą do władzy?

WK Oczywiście, skąd mogłem wiedzieć, i skąd mogli wiedzieć inni? Wstydzę się z powodów czysto artystycznych. Ponieważ jest to rzeczywistość na poziomie artystycznym szalenie niskim. Zresztą, weźmy inną branżę.

Kilku wybitnych polskich aktorów, Mariusz Dmochowski, Gustaw Holoubek, Tadeusz Łomnicki. Nie było wielkiej imprezy, akademii, w której nie braliby udziału. Oni swym udziałem gwarantowali najwyższy poziom. W momencie wybuchu stanu wojennego ci partyjni, chyba z wyjątkiem Holoubka, nie chcieli mieć z tym nic wspólnego. Rzucali legitymacje.

Ten moment był zwrotnym w ich życiu. W moim życiu też.

GF Dla wielu ludzi był to także wygodny moment i pretekst, żeby się od tej struktury władzy odczepić. Zwłaszcza, dla osób z dziedzin twórczych, to była okazja na zmianę życiorysu. Czy emigracja dla Pana była okazją zmiany życiorysu?

WK Oczywiście. Dobrze. Ale emigracja spowodowana była właśnie tą sytuacją. Sytuacja spowodowała, że zostałem na Zachodzie. Przed koncertem trzydziestki musiałem podjąć decyzję. A podjąć ją było mi bardzo trudno. Tak jak zaznaczyłem na początku, nie wyjeżdżałem po raz piąty do Ameryki z zamiarem pozostania. Ja uwielbiałem być w Ameryce, w Kanadzie, gdziekolwiek na Zachodzie. Ale jeszcze bardziej lubiłem powroty do Warszawy. To miasto miało i ma niesamowity magnes. My Polacy jesteśmy tak niezwykle sentymentalni, przywiązani do tego kawałka ziemi, gdzieśmy się wychowali, do tej płaczącej wierzby, do tego gniazda.

GF I chyba do czegoś jeszcze ważnego dla artystów. Tam się artystów naprawdę kocha. Niech Pan sobie przypomni te płaczące panienki. Tam był Pan kochany. A tu, może nie tak masowo i mocno?

WK Rzeczywiście, doświadczałem no wielkiego zainteresowania, zwłaszcza po nagraniu przed wieloma laty piosenki „Uśmiechnij się mamo”. Przedtem bardzo dużo zwolenników, zwolenniczek zwłaszcza, przysparzała mi piosenka „Ludzie mówią najciszej”, piosenka o miłości „Wyznanie”. I w ogóle, o miłości najczęściej piosenek śpiewałem.

GF Może Pan coś powiedzieć o okresie w Polsce - piosenki sterowane?

WK Śpiewałem piosenki dobrych autorów, znanych. Między innymi Pietrzaka, Wojtka Młynarskiego, z kompozytorów Bogusława Klimczuka, Piotra Mossa, Włodka Korcza.

GF A jak było z ingerancjami władzy. Co Panu wisi kaczem do dziś na sumieniu?

WK Właśnie to, co nieudolnie powiedział Krzysztof Krawczyk, o układach w Polsce. W nich należało tkwić. Trzeba było wiedzieć z kim się przesytać. To mogę powiedzieć, to może iść. Trzeba było wiedzieć z kim wypić i wejść w układ.

GF Tu też chyba trzeba o tym wiedzieć niekiedy. Jest cała masa gwiazd, które posuwają starym, wytartym szlakiem.

WK Tutaj to może być dodatkiem. Tutaj liczą się przede wszystkim pieniądze, potem talent, a potem ten układ. W Polsce było odwrotnie. Choc nie chcę generalizować. Z grubsza - układ - talent i pieniądze. Nagrywały osoby bez głosu, bez pieniędzy, bez niczego, ale z układem.

GF Czy występował Pan w miejscu, gdzie wolałby Pan nie wystąpić?

WK Tak. Na festiwalu Piosenki Radzieckiej. Miałem wziąć udział po raz pierwszy w tym festiwalu. Napisałem piękną piosenkę „Nadzieja, Wiara, Miłość”. „Nadzieja, Wiera, Liubow” - o trzech siostrach.

Czerwiec 79 rok. Wizyta papieża. Na probie jak śpiewałem tę piosenkę dowiaduję się, że niestety nie mogę piosenki wykonać na koncercie. Pytam, dlaczego? Niech Pan nie pyta, dlaczego, zwrócimy koszt przejazdu na koncert, zapłacimy 4 tysiące za „udział w koncercie”. Kochani mówię (Janusz Rzeszewski był reżyserem koncertu). Ja tak rzadko występuję w telewizji. W tym momencie chciałem się pokazać. A poza tym przyjechać z Warszawy do Zielonej Góry, to nie to samo co do Ursusa 15-16 godzin. Mówią, niestety panie Waldemarze. I wie pani jaki dali argument? Tytuł jest „Nadzieja, wiara, miłość”. Papież, przebywający teraz w Polsce nadużywa tych zwrotów. Ja mówię Kochani. Jak śmiecie coś takiego mówić. Idźcie do papieża i powiedzcie mu, żeby nie nadużywał. Żeby zmienił swoje homilie.

GF To jest w Ameryce niedyskretne pytanie. Spróbuję. Czy tam w Polsce był Pan katolikiem i to praktykującym?

WK Byłem i jestem oczywiście.

GF Czy to było w środowisku artystycznym powszechna postawa? Dokonała się bowiem teraz fascynacja religijna. Nastąpił zwrot ku religii w różnych warstwach. Mówiąc brzydko - powszechna wolta. A w środowisku artystycznym - ludzie nie tylko występują w kościołach, ale zaczynają wierzyć, po prostu.

WK Zawsze wierzyli i zawsze chodzili na mszę. Może nie tak często jak teraz. Występy artystów nie odbywały się tak często. Miałem okazję widzieć się z prymasem Glęmpem i dla niego występować. Parę sekwencji przemówienia wygłoszonego na bankiecie, Prymas poświęcił artystom własnie. Artystom, którzy w kościele występują i znaleźli tam azyl. Nie wszyscy mogą to, co chcieliby powiedzieć, powiedzieć gdzie indziej. Są recytowane wiersze, które nie ujrzałyby światła dziennego na estradzie.

GF Wrocmy do konkretnej sytuacji, przez którą jest Panu wstyd. Nie Pan z takich sytuacji wyrasta się i każdy je ma. Gdy stamtąd wyjedzie to tak jakby się otrząpał z wody.

WK Wiadomo np. jaką postacią był Maciej Szczepanski. Radio i telewizja to nie władza, ale wiadomo kogo lansował. Decydenci od rozrywki zaszli mi wielokrotnie za skórę. Redaktorka np. powiedziała Piękne

piosenki, ale melancholijne, smutne i za długie. Zawsze znaleźli coś. Piosenkę "Rozwód" śpiewałem, bo byłem świadkiem sprawy rozwodowej matki i ojca. Piosenka długa? - musi być z odrobiną refleksji. A oni mówią - zamiast jednej długiej puscimy na antenie dwie krótkie. Dziwne argumenty.

Fakt. Zły mi się naprawdę wspaniale. Cieszyłem się, że mam tak dużą publiczność. Tutaj publiczność może nie jest tak liczna. Ale przecież wzięwszy całą polonijną publiczność, to jest dobre kilka milionów USA, Kanada, Australia. Mam kontakty z organizacjami polonijnymi. Będę jeździł. Oczywiście. To nie są koncerty w Sali Kongresowej. Występuję w różnych audytoriach, także w klubach.

GF Krzysztof Krawczyk w wywiadzie mówił jako o rzeczy ponurej dla artysty, o występowaniu w klubach. Był tam takich występach, gdzie były tylko 2 osoby i to dość lekkich obyczajów w celu zawodowym. Nie obawia się Pan zmierzchu także i tematyki, którą Pan na emigracji obrabiał?

WK Każdy z artystów, niezależnie od tematyki, ma cały czas te obawy, "jak długo jeszcze".

Znamy przypadki tych, którzy pokazują się do końca. Wezmy Rocka Hudsona. Zagrał tak, że potrafił oszukać swych partnerów i nas, widzów. Charles Aznavour, mały, łysy, 60-letni - ale to jest nieistotne w wypadku tego artysty.

Ja mogę być zafascynowany jednym, drugim, trzecim artystą - Jestem zafascynowany Tiną Turner, która po pięćdziesiątce wykrzesuje z siebie tyle energii. Jestem na jej koncercie, 18 tys. ludzi wstaje z miejsca. Myślę sobie, co ta baba robi, że robi tak! Ale po obejrzeniu Tyny Turner nie mogę powiedzieć O.K. Od dzisiaj będę śpiewał tak jak ona - bo to się stanie śmieszne.

O moim koledze nie powiedziałbym nic złego, gdyby mi nie dostarczył po prostu powodów. O wywiadzie, na łamach Waszej gazety już powiedziałem. Oglądając Krzysztofa Krawczyka, wielu polskich artystów, którzy przyjeżdżają do Ameryki widzą, że gdy gdzieś mają okazję zobaczenia takich czy innych artystów - wracają do Polski i zaczynają nasładować.

GF Na początku też Pan musiał kogos nasładować. Jaki to był wzór?

WK O nim było najgłośniej w latach 70-tych i na nim się wychowałem. To był Niemen. Byłem w niego zapatrzony, jak gros moich rówieśników. Zawsze mnie fascynowało, co on robi, że ma taki głos - bez końca. I dalej tak uważam. Widziałem jego koncert w Chicago. To jest ewenement w skali światowej. Mówię o tym co mu Bozia dała co ma "tu".

GF W gardle?

WK Tak. I nigdy się nie starałem go nasładować.

GF Cos panu powiem. Są ludzie, którzy uwielbiają to, co Pan śpiewa. Pamiętam, zetknąłem się z tym, co Pan robił, w Chicago. Moi gospodarze powiedzieli z namaszczeniem. Teraz nic nie wolno mówić, bo będzie śpiewał Kocon - i puscili taśmę. Chciałabym sobie zrobić kawę, objechali mnie. Siedzą.

Ale są ludzie, którzy mówią: O, Kocon to jest taki facet, co wykorzystuje te popularne motywy duchowe, narodowe, Papież, Wałęsa itp. Do tego ten wystrój - chmury, białe peleryny. I że to wszystko razem, to jest wyraz artystycznej, mówiącej najostrzej - szmery, najładniej - czułości. Mysłę, że Pan się z tymi opiniami zetknął i chyba ma Pan do tego jakiś stosunek. Ten styl i tematyka może w Panu "siedzieć", ale to może być także sceniczna forma, którą Pan sobie wybrał świadomie. Jak to jest?

WK Jedno i drugie. Wyrazam śpiewem moją do Polski miłość i naszą tęsknotę. Śpiewając "Rozmowa z Bogiem", czy wiersz poświęcony księdzu Jerzemu Popiełuszce, staram się w moich utworach zawrzeć wszystkie wydarzenia, którymi

wszyscy Polacy na emigracji i w Polsce byliśmy dotknięci. Puszczając korzenie w grunt nowego kraju, nie przestaję zyc sprawami Polski. Mieszkając w Chicago jeżdżę do polskiej dzielnicy tylko po to, żeby nabyć jak najwięcej polskiej prasy, by się dowiedzieć, jak się w Polsce dzieje, co w Polsce. W polskiej prasie te wszystkie wydarzenia są punktem numer jeden i ja tym żyję. Więc to jest sprawa dla której podjąłem te tematy.

Inna sprawa to sprawa miłości. Miłości do matki. Do ojczyzny. Jak ma się matkę przy sobie, jak się jest w kraju, czuje się jej bliskość, nie trzeba od rana powtarzać "mamo jak ja cię strasznie kocham". Swój postępowaniem sprawiałem, że czuła do siebie miłość. Skoro dzieli nas teraz tak duża odległość, to miłość musi być wypowiedziana, pokazana. Jak piszę do matki list, to mówię - "Kochający cię", "Twój" - to czego nie było, gdyśmy się widzieli.

GF Sugeruje mi Pan, że odległość tak zwiększa słowa?

WK Tak. Wyolbrzymia nasze uczucia. Ja to przelewam na papier i może dlatego to jest takie mocne.

GF Mówią, egzaltowane. Mogę lubić to co Pan robi lub nie, a mimo to chcąc do trzec do tego na ile ta wizja świata o której Pan śpiewa jest autentyczna. Probuje dotrzeć czy Pana egzaltacja jest uczciwa.

WK Egzaltacja. Nie, to chyba za mocno powiedziane. Duże przeżycie. Proszę mi wierzyć, każdy mój koncert jest wielkim przeżyciem.

Do każdego z nich podchodzę emocjonalnie, tak zresztą jak do życia.

GF Nie uważa Pan, że nie można wciąż używać największych słów, bo pod wpływem częstego użycia wycierają się jakby?

WK Ojczyzna, matka to rzeczywiście wielkie i drogie dla nas, Polaków słowa. Dlaczego mam się ich wstydzic? Używamy ich dzisiaj na codzien. Ja używam je tylko od święta, w odpowiednim, stosownym chyba kontekście.

GF W tym kontekście także religia?

WK O ile właśnie muzyka amerykańska ma korzenie w "spirituals" "gospel" - to Polacy nie są przyzwyczajeni do tego, żeby na koncercie w formie estradowej jaką jest piosenka, traktować o sprawach religijności. My jesteśmy wyjątkowo w tych sprawach konserwatywni. Dla nas wszystko, co z Bogiem związane, z religią, ma miejsce tylko w kościele. Jak to ktoś robi na estradzie, to jest profanacja.

Wrocmy do formy, bo mowiliśmy o tematyce. Wiem kogo znajduję na widowni - znajduję ludzi bardzo lotnych, ale także ludzi prostych, nawet takich, co nie mają kontaktu z językiem. Przychodzą Amerykanie polskiego pochodzenia - dla uczestniczenia w polskim życiu w Ameryce. I oto przyjeżdża artysta, co się przebiera w pelerynę. To trzeba zobaczyć! Dlaczego ja to robię? Ja chcę oddziaływać na ludzką wyobraźnię. Ja chcę, ubierając się w pelerynę, jakos im pomóc. Proszę mi wierzyć, zanim się odważyłem założyć pelerynę i zaśpiewać ten utwór, miałem dużo obaw, obiekcji, jak to zostanie przyjęte.

GF Nie było takiej sytuacji, że wyjeżdża Pan na chmurach i nikt nie zwraca uwagi?

WK, Nie, nigdy. To ja wiem, że mam o wiele trudniejszy orzech do zgryzienia. Sprawdzam siebie na ile mam w sobie siły, żeby ludzi w tych warunkach, innych niż sala koncertowa, porwać, zmusić do słuchania.

GF Ostawiona peleryna, czyj to pomysł?

WK Pojawiała się we wspaniałym klubie "Skylight". Napisałem utwór "Rozmowa z Bogiem". Klub był wyposażony w znakomite efekty świetlne i sceniczne. Wrzucali lód, co tworzyło parę. No więc śpiewam w tych oparach. Zona szefa w klubie jest plastyczką.

Powiedziała "Słuchaj. Do tego wszystkiego musisz być inaczej ubrany". Powiesiła masę materiałów na tle i wiatrak. To musi - powiedziała - oddziaływać na wyobraźnię. Jej wyobraźni artystycznej mogłem zawierzyc. Co ty powiesz Lili - mówię - gdybym ja wyszedł w podobnej szacie. I tak dziewczyny szyją pierwszą pelerynę z lekkiego materiału. Teraz mam ją już piątą czy szóstą. Zanim ja założyłem, ile mnie to kosztowało! Jak mnie przyjmą? Czy to nie będzie przegiecie? Zaspiewałem w tej pelerynie i ludzie padli z wrażenia.

Zrobiłem coś jeszcze. Mam w swym repertuarze utwór "Czy to cyrk". Jest to duża przenośnia. Cyrkiem nazwałem sytuację w Polsce. A tresc piosenki? W cyrku, gdy panowało apogeum radości, namiot został zamknięty ze wszystkich stron. Mały karzeł, który zazdrościł atletom, otworzył klatki z lwami. I lwy rzuciły się na publikę. Jestem klaunem i muszę coś zrobić, by publiczność śmiała się. Wychodzę, maluję się i rozmaryję makijaz. Gdy pokazywałem tę scenkę, była śmiertelna cisza. Po występie przychodzi do mnie babcia i mówi: Proszę pana, ja dopiero co wrocłam z Polski, czy Pan wie jak ona wygląda? Tak jak Pan się rozmazał.

GF Wokół sposobu Pana interpretacji, poruszanie się na scenie, zaokrąglonych gestów krąży wiele plotek i podejrzeń.

WK Nie znam artysty, którym po koncercie zachwyceni byłby wszyscy. Śpiewam jak mnie nauczono, jak umiem i jak czuję. Śpiewam w sposób tylko mnie właściwy. A propos sposobu mojej interpretacji, że co? Ze ruchy niekiedy są miękkie? Bierze się to ze świadomego połączenia elementów baletu klasycznego (ręka, twarz) z emocjonalnym stosunkiem do tego, o czym śpiewam. A występuję rzadko, w niedzielę, niekiedy w soboty. Na każdy następny koncert czekam z utęsknieniem. Mimo tej emocji, mam pełną świadomość każdego gestu czy słowa.

GF Scena - sceną. A jak wyglądają Pana osobiste sprawy?

WK Od trzech lat jestem żonaty. Wbrew temu co o mnie opowiadano, nie mało to nic wspólnego z podjęciem decyzji o pozostaniu w USA. Zostałem, ponieważ chciałem pozostać. Ożeniłem się, gdyż chciałem się ożenić.

GF W sumie nieźle się panu na Zachodzie powiodło?

WK Jak mam to rozumieć? Czy myśli Pani o moim ustawieniu artystycznym czy życiowym?

GF Pytam o jedno i o drugie.

WK Artystycznie robię to co chcę i jak chcę i wcale nie, jak to się w naszej nomenklaturze mówi "pod publiczność". Wykazuję to, co sam sobie skomponuję i napiszę. Życiowo? Mieszkam w centrum Chicago, żyjąc w Polsce mieszkając w centrum Warszawy. Ze jeżdżę dobrym autem? Zawsze lubiłem dobre samochody i tylko takie kupowałem. W Polsce nie byłem żonaty. A tu, w Chicago Waldemar znalazł swoją Stefcię.

GF Ma się Pan okazję rozprawić z atakami Urbana i Brunona Rajcy, o których wspomina Pan w liście do redakcji Echa Tygodnia. Co Pan może o tym powiedzieć?

WK Rajca ma mi za złe, zresztą jak i Wandzie Wilkomirskiej - wymienia mnie w świetnym towarzystwie, ze występowałem na różnych akademiach - (robił to doskonale Rafał Olbrychski), Urban z kolei napisał w 76 roku odpowiedź na mój wywiad, w którym powiedziałem, że nadchnienie do utworu bierze się po prostu z życia. Obserwuję życie, stoją w kolejkach i on się przyczepił do tego, jak to małość pozuje na wielkość. Jak to pan Kocon stoi w kolejkach, że królowa (którą wymienił) też stoi w kolejkach, a kim ze jest sam Kocon i jak śmiał. Ewidentne przyczepianie się. Nie były to względy polityczne, bo wtedy nie śpiewałem utworów politycznych. Także i utworów, które teraz śpiewam, też nie nazwałbym politycznymi.

GF Ale mają tę wymowę. Tam cokolwiek Pan śpiewał nie miało, to żadnych szans na polityczną wymowę. Takie tematy jak matka, dziecko, choroba, śmierć, przemijanie - to są sprawy uniwersalne i na ogół nie dają politycznego kontekstu. A tu nastąpiła zmiana. Świadoma?

WK Tak. Świadomie ją wybrałem, bo wszystko się wokół mnie zmieniło.

GF Nie słyszał Pan takiego zarzutu, że jest to zmiana komercyjna?

WK Ze wykorzystałem koniunkturę? Z Właszcza ze strony kolegów z branży. Uważam, że taki jest czas, że nas te sprawy bardzo interesują, śpiewam jednak przede wszystkim, żeby zaspokoic siebie. Ja tutaj jestem, ale to ani moje jezioro, ani moje drzewa. Co jest podobne - zapach kwiatów, noce niby takie same. Ale nigdy nie powiem by, by, moja Polsko. O tym śpiewam, bo tak czuję i takie piszę listy. Czasem wysyłam kasetę - gdy mi się nie chce pisać listu.

Powrócę tam, może nie jutro, nie pojutrze, ale powrócę nad brzeg Wisły.

TYLKO DO KOŃCA PAŹDZIERNIKA!

**SPECJALNA OFERTA
PRENUMERATY**

52 NUMERY ECHA TYGODNIA • 1 ROK

\$ 42.50

**SPECJALNA OFERTA TYLKO
DLA NOWYCH
PRENUMERATORÓW**

Pół roku 26 NUMERÓW

\$ 19.50!

Wypełnij kupon i wyślij wraz z czekiem lub Money Order na adres Echa Tygodnia

Zamawiam prenumeratę roczną. Cena \$ 42.50

Zamawiam prenumeratę półroczną specjalną. Cena \$ 19.50
(niepotrzebne skreślić)

IMIĘ I NAZWISKO

Adres

Kod pocztowy

**Kongres Polonii Kanadyjskiej
OKRĘG TORONTO
OSRODKI POMOCY IMIGRANTOM**

**OSRODEK POMOCY
POLSKIM IMIGRANTOM**
206 Beverley Str
TEL 979-9634

**BIURO POMOCY
SPOŁECZNEJ**
30 Marmaduke Str
TEL 533 - 9471

**JAK UTRZYMAĆ
95% TWOJEGO DOCHODU
INWESTYCYJNEGO
PO PODATKU**

AGF Preferred Income Fund to prowadzony przez profesjonalistów, racjonalnie urozmaicony portfel najwyższej ocenianych udziałów korporacji kanadyjskich

ZMAKSYMALIZUJ TWÓJ DOCHÓD INWESTYCYJNY PO ZAPŁACENIU PODATKU

Poprzez wykorzystanie możliwości podzielenia podatku na wybrane przez siebie udziały Preferred Fund może zmaksymalizować swój dochód inwestycyjny. Możesz uchronić od podatku aż do 95% twojego dochodu inwestycyjnego w zależności od poziomu twoich dochodów i tabeli taksacyjnej. To wszystko dzięki Preferred Fund.

REGULARNE MIESIĘCZNE DYWIDENDY

Preferred Fund zapewnia ci regularny, miesięczny dochód z dywidend, rok po roku. Regularny miesięczny dochód, doskonały zwrot popodatkowy i spokój ducha. To są właśnie korzyści, które zawiązując możesz AGF.

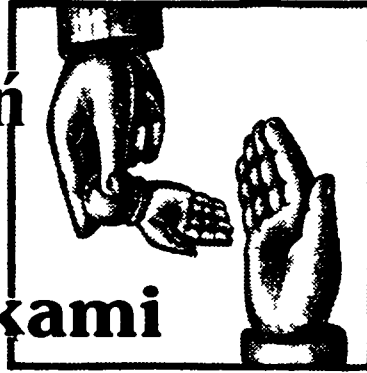

AGF PREFERRED INCOME FUND

Tak jestem zainteresowany ofertą
Nazwisko
Adres
Kod pocztowy
Nr telefonu

WYTNIJ KUPON I WYŚLIJ NA
ADRES
ANDREW SLEDZ
TP & ASSOCIATES LTD
194 Wilson Avenue Suite G 8
Toronto Ont. M5M 3A7
TEL. przy 482-0175 dom 624-5411
Akceptujemy międzymiastowe rozmowy Collect

**Jesień
z
podatkami**

Odcinek 20

Real Estate Wydatki poniesione w związku z naprawami, podatkami, oprocentowaniem i amortyzacją budynku mieszkalnego przeznaczonego do wynajmu kwalifikują się do odpisu od dochodu nawet w przypadku, gdy budynek jest niezamieszkały. W takim przypadku trzeba wykazać, że budynek został kupiony z zamiarem wynajmu w celu zarobkowania.

Przykład Straty poniesione w biznesie polegającym na wynajmie 2 mieszkań na Hawajach zostały uznane za osobiste wydatki i w związku z tym nie kwalifikujące się do odpisu, pomimo tego, że mieszkania te przynosiły coroczny dochód przez okres 2-3 miesięcy. Sąd uznał, że wydatki nie zostały poniesione w związku z biznesem i nie miały racjonalnych podstaw do odpisu. Czasokres wynajmu nie dawał szans na zarobienie wystarczającej ilości pieniędzy na pokrycie całorocznych wydatków i z góry wiązało się to ze stratą biznesową.

W innym przypadku podatnik posiadał dochód pochodzący z normalnego zatrudnienia oraz wynajmu budynku mieszkalnego i kilku domów. Proba odpisania wydatków związanych z wynajmem oraz kosztów kilku wyjazdów zagranicznych w różnych celach została odrzucona przez Sąd. Podatnik musi udokumentować związek pomiędzy wydatkami a swoją działalnością biznesową. W omawianym przykładzie nie miało to miejsca.

Repairs Naprawy, ogólnie rzecz biorąc, traktowane są jako koszt poniesiony w celu przyniesienia dochodu. Jeżeli jednak ma miejsce poważna przerobka lub wymiana głównych części, wówczas koszty naprawy mają charakter kapitałowy i są amortyzowane na przestrzeni lat. Istotne jest przy tym, czy naprawa dotyczy urządzenia lub nieruchomości, które podlegają amortyzacji oraz jaka jest relacja pomiędzy kosztami naprawy a wartością budynku lub urządzenia.

Salaries Wynagrodzenie wypłacone pracownikom są dozwolonym kosztem biznesowym, pod warunkiem, że

mają związek z dochodami firmy oraz mają rozsądne wymiary.

Przykład Farmer wypłacał wynagrodzenie swoim dzieciom, które z kolei zwracały mu pieniądze w zamian za tzw. "promissory note". Proba odpisania kosztów wynagrodzenia od dochodu została oddalona przez Sąd, który zajął stanowisko, że cała operacja ma charakter sfingowany.

Przykład W innym przypadku wynagrodzenie wypłacone przez prezydenta firmy synowi, który zastępował chorego ojca zostało uznane przez Sąd za dozwolone. Sąd ocenił, że wynagrodzenie nie odbiegało od normy i praca została w rzeczywistości wykonana.

Stock losses Straty i zyski związane z kupnem i sprzedażą akcji mają charakter kapitałowy. Oznacza to w praktyce, że z punktu widzenia podatkowego tylko połowa zarówno zysków jak i strat brana jest pod uwagę. Straty w transakcjach kupna-sprzedaży akcji i obligacji poniesione przez firmę mającą na celu inwestowanie odziedziczonej gotówki uznano za dozwolone. Firma zajmowała się bowiem wyłącznie operacjami na giełdzie.

Agent giełdowy, który próbował na własną rękę zmniejszyć straty klienta wykonując operacje na giełdzie wbrew woli klienta i w rezultacie powodując jeszcze większą stratę, został przez Sąd pozbawiony możliwości odpisania strat, które musiał zrekompensować klientowi z własnej kieszeni.

Taxes Prawo podatkowe traktuje niektóre płatności jako formę odprowadzenia części dochodu pierwotnie zarobionego, pomimo tego, że z punktu widzenia podatnika płatności traktowane są jako wydatki, które powinny być odpisane od dochodu. Najbardziej typowym przykładem jest podatek federalny, który z punktu widzenia podatkowego nie kwalifikuje się do odpisu od dochodu. Podobnie rzecz się ma z podatkiem prowincjonalnym. Podatki miejskie nałożone na budynki i ziemię bez względu na to czy biznes przynosi dochód czy nie, kwalifikują się do odpisu.

Telephone Jest to typowy wydatek biznesowy. Jeżeli jednak biznes zlokalizowany jest w domu lub mieszkaniu podatnika, gdzie nie ma osobnego telefonu biznesowego, koszt ten nie jest uznawany przez Urząd.

Tips napiwki dawane w lokalach są dozwolonym odpisem, o ile podatnik jest w stanie udowodnić, że miały one związek z biznesem.

Title protection Koszty otrzymania i zabezpieczenia prawa do posiadania "capital asset" nie kwalifikują się do odpisu.

PIOTR CHWALISZ
Accounting & Income Tax Services
(416) 530 - 0305

U W A G A

**Polonia w Toronto i okolicy
POLISH ALLIANCE (TORONTO)
CREDIT UNION LTD.
2150 BLOOR ST. W.
(Wejście od wschodniej części budynku)
TEL. 762 - 9523**

Konta depozytowe	6%	rocznie
Specjalne konta depozytowe (minimalny depozyt \$5000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	5 1/2%	rocznie
3-miesięczne certyfikaty	7 3/4%	rocznie
6-miesięczne certyfikaty	8%	rocznie
1-letnie certyfikaty	8 1/2%	rocznie
3-letnie certyfikaty	9%	rocznie
3-letnie certyfikaty non-redeemable....	9 1/2%	rocznie
RRSP i RHOSP	8 1/2% / 18%	rocznie
Pozyczki personalne	14%	rocznie
Hipoteki	12 1/2%	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE
(\$50 000 pożyczki ubezpieczone na życie)

CODZIENNIE od 12 do 2 30 po poł i od 7 30 do 9 wiecz
WTORKI tylko od 12 do 2 30 po poł oraz
SOBOTY od 10 do 12 30

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

Kas

Enterprises Ltd.
1570 BLOOR STREET WEST
TORONTO, ONTARIO M6P 1A4
TEL (416) 531-8786 TLX 06-961420

PACZKI DO POLSKI

- Expressowa dostawa do domu odbiorcy
- Ceny łącznie z dostawą
- Produkty najwyższej jakości
- Pełne ubezpieczenie
- Ceny w dolarach kanadyjskich

1985-1986

EXPRESS

OWOCE CYTRUSOWE/CITRUS FRUITS
Owoce można zamawiać w dowolnych zestawieniach. Minimalne zamówienie 5 kg. Fruits can be ordered in any combination. Minimum order 5 kg.

Pomarańcze/Oranges	1 kg \$2.40
Cytryny/Lemons	1 kg \$2.40
Grapefruit/Grapelruits	1 kg \$2.40
Ananas/Pineapple	1 szt \$3.20

(przy zamówieniach powyżej 10 kg odbiorca płaci cło/recipient pays customs duty for orders over 10 kg)

Wysyłający / Sender

Nazwisko/Name _____
Adres/Address _____
Miejscowość/Town or Village _____

Odbiorca / Recipient

Nazwisko Imię/Name _____
Ulica Nr domu/Street and Home No _____
Wiosła lub miasto/Town or Village _____

Województwo/Province _____
Tel _____

Pomarańcze/Oranges	kg x \$2.40 \$	Total \$
Cytryny/Lemons	kg x \$2.40 \$	
Grapefruit/Grapelruits	kg x \$2.40 \$	
Ananas/Pineapple	kg x \$3.20 \$	
Odbiór/Handling charge		3.50

SOLIDNIE I TERMINOWO

Ponadto:

- paczki lotnicze
- EXPRES MORSKI (przyspieszona dostawa nie więcej nie kosztuje!)
- paczki na zamówienie

Wysyłamy katalogi i informacje celne.

POLSKI KOMITET ŁĄCZNOŚCI Z WYDZIAŁEM OSWIATY m TORONTO ZAPRASZA NA

PIERWSZY POLSKI FESTIWAL FILMOWY

West Park Secondary School 1515 Bloor st W
(Skrzyżowanie Bloor i Dundas st W stacja metra - Dundas W)

Wesele	A Wajda	Piątek 8 Listopada 19**
Popiół i Diament	A Wajda	Sobota 23 Listopada 19**
Pasazerka	A Munk	Piątek 6 Grudnia 19** (dozw od 1:18)

POD TYTUŁY W JĘZ ANGIELSKIM WSTĘP WOLNY KOMITET ŁĄCZNOŚCI przy Wydziale Oświaty miasta Toronto
TEL 535-3777

przy współpracy z wydziałem oświaty m Toronto

Atrakcyjne występy w restauracji SIR NICHOLAS
91 Roncesvalles Ave, Toronto

WIECZÓR KABARETOWY — WYSTĄPI ANDRZEJ ZAORSKI

Akompaniuje **BOGDAN SZCZYGIEL**
Sobota, 2 listopada, godz 18 00, niedziela, 3 listopada, g 15.00 i 18-00.
WSTĘP \$ 8

PRZEDSPRZEDAŻ BILETÓW PROWADZĄ Solarski Pharmacy, 149 Roncesvalles Avenue, Jolanta Interiors, 2368 Bloor St W, Leszek Prusinski, 192 Garden St

POSZUKUJE pracy w zawodzie frezer pięć lat exp slusarz mechanik nawijanie sprężyn dalsza obróbka do finalnego produktu narzędziowiec lub jakąkolwiek inną
Lech Walkowiak 1470 E. 54 Ave Vancouver B C VSP 1Y2, tel (604) 327 7418
160-163

ZAOPIEKUJE się dzieckiem u siebie w domu Dundas/Duane
272-3257
158-160

ZAOPIEKUJE się dzieckiem we własnym domu Okolice Parklawn i Berry Road 75 dolarów na tydzień
239 0826

SPRZĄTAM mieszkania Referencje Toronto, TEL 259-0604
159-163

NOWO PRZYBYŁY podejmę każdą pracę Toronto tel 661 3483
159-160

TECHNIK dentystryczny 3 lata praktyki w Wiedniu poszukuje pracy Toronto tel 661 3483
159-160

Oferują pracę

ARCHITECTURAL WINDOW Co zatrudni na cały etat operatorow ma szyn oraz instalatorów i monterow aluminiowych okien Możliwość awansu Okolice Rexdale
Tel 675 - 3262
158-160

DOSWIADCZENI pracownicy potrzebni do wykonywania robot sieciarskich Oferty na adres Echa Tygodnia
158161

POSZUKUJE pani do opieki nad dwiema dziewczynkami w wieku szkolnym 6 i 10 lat i lekkiej pracy domowej na stałe lub dochodząca Toronto
TEL 881-6422 po 4
158-159

POTRZEBNA kobieta do 19-miesięcznego chłopca bez pracy domowej Toronto
TEL 248 8362
158

DAM bezpłatnie mieszkanie samotnej osobie w wieku 65-70 lat
Samotna
Zgłoszenia telefonicznie Toronto tel 532 7278 po g 5
158-160

PRACA we własnym domu od zaraz Wymagana sprawność manualna i umiejętność szycia na maszynie Toronto
TEL 233-0900 dzwonic po 17-tej
158-159

POTRZEBNA gospośnia z zamieszkanem na miejscu czworo dzieci mał dom matka w domu Powinna lubić dzieci i być odpowiedzialna. Znajomość angielskiego niekonieczna
TEL 636-4745 Call after 6
158 160

HOUSEKEEPER Willowdale family 4 young children SIN required some English good opportunity to improve English
TEL 667 8079
160-162

NOWO PRZYBYŁA poszukuje pracy Najlepiej w weekendy lub wieczorem TEL 441 9700
160-162

KOBIETA do 2 dzieci / zamieszkanem na miejscu potrzebna Toronto tel 248-6822
158161

JULIA DZIWIŃSKA LL M
Adwokat z Polski z długoletnią praktyką
TEL (416) 864-1182
od 4 do 7 po południu

Udziela porad i pomocy we wszelkich sprawach na terenie Polski m in małżeństwa przez pełnomocnika rozwody w Polsce wszelkie notariale pełnomocnictwa do Polski notarialne kupna i sprzedaż domów gruntów i mieszkań dzierżawy spadki i inne sprawy majątkowe w Polsce pisanie pism do polskich sądów i urzędów sprawowanie krewnych i odwołania od odmowy wydania paszportów tłumaczenia dokumentów
Biuro Polish Consulting Bureau
618A Queen Street West
Toronto Ont M6J 1E4

Adwokat Specjalista
w sprawach kryminalnych
KRZYSZTOF PREOBRAZEŃSKI
Suite 1001, 110 Yonge Street,
Toronto, M5C 1V6
TEL 366 - 9464
Prywatny tel 960 - 5826

ADWOKAT Kazimierz Bielski
Q C NOTARIUSZ
Załatwiamy
● sprawy karne i rozwodowe ● kupno i sprzedaż i hipoteki ● spadkowe i testamenty

266 Roncesvalles Ave (obok Credit Union)
Toronto, TEL (416) 533 - 6126
Biuro czynne codziennie od 10 rano do 6 wiecz

DIVORCE AID K. BELDOWSKI
Rozwód \$ 155
TEL 226 - 0335

Danuta H RADOMSKI BA I B
ADWOKAT - NOTARIUSZ
366 - 3875

164 Princess St., Toronto
Konsultacje w godz 9 - 17 lub za uprzednim telefonicznym porozumieniem się

Władza płynnie jęz polskim francuskim hiszpańskim
Koresponduje z biurami adwokackimi w Polsce

Dr BOGDAN PIETRASZEK
rozpoczął praktykę lekarską w Toronto jako lekarz ogólny "FAMILY DOCTOR" w gabinecie przy
190 FERN AVENUE
naprzeciwko Credit Union
TEL 532 - 4317

Przyjmuje od poniedziałku do piątku od 10 do 18 w soboty od 9 do 14
ODBYWA TEŻ WIZYTY DOMOWE
160-171

Dr. MARY DONNA PIETRASZEK
młoda, polonijna lekarka, otworzyła nowy Gabinet Lekarski w budynku Jane-Bloor Centre, 2 Jane St suite 203 TEL 763 - 5956
Poprzednio pracowała w St Joseph's Health Centre

SOLARSKI PHARMACY Ltd
(Naprzeciw kościoła św Kazimierza)
149 RONCESVALLES Ave.
TEL 536 - 5452

Właściciele
J SOLARSKI i S SALAPATEK
Szybka i tania wysyłka lekarstw do Polski ● Agencja Pekao ● Wysyłka paczek i pieniędzy do Polski ● Polskie kartki i czasopisma ● Złota Zakonnica ● Urząd Pocztowy ● Sprzedaż biletów

DENTURE THERAPY CLINIC
Jan M Włóciński D T
Pierwsza Polska Protezownia
Dentystyczna

2337 Dundas St W - Toronto, Ont (Bloor Dundas Square Bldg.)
TEL (416) 533-8811 M6P 1W7

DR WALDEMAR KOZERAWSKI
ma przyjemność ogłosić otwarcie nowego gabinetu lekarskiego w Toronto przy 2299 DUNDAS ST W suite 102, TEL 532 - 6837 oraz 45 Overlea Boulevard, suite B-9 TEL 425 - 4114
(przy Ontario Science Centre)
Poprzednio pracował w Sick Children Hospital
140-153

Dr V T BLOK
GŁOWCZYŃSKA, M A, O D
OPTOMETRYSTA
2391 - A Bloor St W (Jane Subway)
TEL 766 - 5580

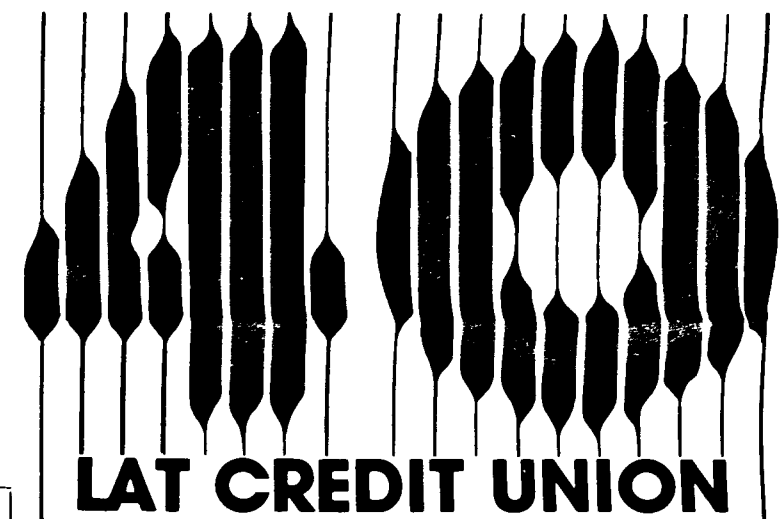
DENTYSTYCZNE PROTEZY
G RYTWIŃSKI D T
z 25-letnim doświadczeniem
404 A Roncesvalles Ave
Toronto (obok kina Revue)
TEL. 531 - 8545

ZARZĄD CREDIT UNION
Św Stanisława i Św Kazimierza
SERDECZNIE ZAPRASZA POLONIĘ NA BANKIET JUBILEUSZOWY
40 - LECIA

który odbędzie się w sobotę 23 LISTOPADA 1985 r o godz 6 00 p p, w Auditorium św Maksymiliana Kolbe, 4260 Cawthra Rd Mississauga
Wstęp \$ 35 00 od osoby
Po części oficjalnej - zabawa taneczna

Bilety można nabyć w biurach Credit Union
Tel 236 - 1225 537 - 2181 863 - 0996

Honorowym gościem uroczystości będzie Jego Ekscelencja Ks Biskup S Wesoły, opiekun duchowy Polonii z ramienia Prymasa Polski
157161

40 LAT CREDIT UNION

Czy jesteś już członkiem Credit Union św Stanisława i św Kazimierza instytucji, która służy Polonii od 40 już lat
Dysponujemy szeregiem usług które mieszczą w sobie kompletny serwis bankowy,

- Personalne Konta Czekowe
- Konta Dienne
- Krótkoterminowe Certyfikaty
- Fundusz Emerytalny
- Pożyczki Personalne
- Pożyczki Hipoteczne
- Ciągłe Kredyty
- Płacenie Świadczeń
- Skrytki Bankowe

a także szereg innych

Pięć biur o dogodnej dla Polonii lokalizacji czeka na Ciebie
Dogodne godziny urzędowania
Dziewięćdziesiąt milionów wkładów
Skorzystaj z dorobku Polonii
Zapisz się do Credit Union św Stanisława i św Kazimierza W ROKU JEJ JUBILEUSZU

220 Roncesvalles Ave tel 537-2181
12 Denison Ave tel 863-0996
2987 Bloor Str W tel 236-1225
4260 Cawthra Rd tel 848-4303

Dr Bogusława KUSZEWSKI
uprzejmie zawiadamia
o otwarciu nowoczesnego gabinetu dentystycznego przy ul 22 Roncesvalles Ave, Toronto
TEL. 531 - 8887
159-163

MODA

Wieczorowo..

Stroje skrzą się złotymi i srebrnymi haftami i aplikacjami. To zwykle party, tegorocznej jesieni. Wielka, sztuczna biżuteria powieła "antyczne" wzory, szokujące jednocześnie stosowaniem szkielek w jarmarcznych barwach. Całość epatuje "operetkowym" bogactwem. Takim charakter mają bardzo popularne w tym sezonie orderki i "gwiazdy" czy "krzyże", noszone przy kołnierzyku bluzki lub na wierzchnim okryciu. Ciekawy jest projekt wieczorowej sukni udrapowanej asymetrycznie na biodrze. Wielkie "szafirowe" klipsy, barwy sukni, kontrastują z długimi ciemnymi rękawiczkami, także zdobionymi aplikacją. Takie rękawiczki, a także dodatki z nadal modnej skóry węża dodają "pieprzu" wieczorowym strojom.

KĄCIK HUMORYSTYCZNY

Stanisław Ligon
BERY I BÓJKI ŚLĄSKIE

Uo buksach - chacharach i inkszych miglancach

Jeden z naszych Ślązaków, nazwiskiem Hanys Lelek nie mogąc nikaj w kraju dostac roboty, wywendrował na "szyfie" kaj sie zgosił za "hajcera", do Ameryki. Myslił se boroczek jak sie mo dostane do tego kraju, kaj dolary rosom na stromach, to mi juz bieda nic nie zrobi. Ale dostac sie do Ameryki, to jeszcze nie wszystko, czym sie miol nasz Hanys przynalezitosc przekonac. W tej uobiecanej ziemi dolarow jest bezrobotnych jeszcze wiencyj, niz u nas w Polsce, toz nas hanys lazil z dnia na dzien, uod rana do wieczora i szukoł tej roboty. Nareszcie pewnego dnia szcyncie mu sie usmiechnęło i dostoł roboty w jakimś wendrownym cyrkusie. Bez dzien pomagat ustawiac tyn cyrkus. Zas na wieczor zawołoł go dyrektor tego cyrkusu do siebie, kozoł mu wdzioc, skora do niedzwiedzia. Po tym zawiedli go na arena i kozoł mu sie ringowac z prowadziwym niedzwiedziem. Hanys, kiery zmiarkowol, co sie swienci, struchloł. Cofac sie z areny bylo go ganba, bo to był chłop z naszej wiary. Zas jak uostanie, pewny był, ze go ta bestyja rozszarpie. Wienc kiedy sie ta wielka zaczyno, zblizo sie nas Hanys po leku ku niedzwiedziowi i ryzyko "Ojcie nasz" itd. W tym podskakuje niedzwiedz ku niemu i pado mu do ucha.

- Pieronie głupi, a dyc sie nie boj, bo joz tyz ze Śląska

Halloween jest dzis świętem dla dzieci właściwie. To one poprzebierane chodzą od drzwi do drzwi straszac "trick-or-treat" i przyjmują "łapówki" w postaci słodczy. Jak widac wszystkie sklepy, od perfumerii poczynając, a na aptece skonczysz, oferują rozmaite akcesoria do przebrania lub wręcz całe stroje. Maluchy wołają te gotowe na ogół plastikowe "szaty", ale starsza młodzież puszcza wodze swej fantazji i wymyśla przebranie. Na zakonczenie wędrówek poprzebierane "duchy" zbierają się w jednym mieszkaniu i odbywa się prywatka, czarownice i straszidla zabawiają się opowiadając sobie różne historyjki, których bohaterami są, oczywiście, duchy. Inną rozrywką jest przepowiadanie przyszłości - wrózenie z kart, magiczna kula i inne akcesoria są w użyciu. Jak już "duchy" metafizycznie się rozerwały, to sięgają po bardziej przyziemne przyjemności - jedną z nich jest wylawianie pływających w miednicy jabłek (oczywiście, żeby było trudniej, trzeba to jabłko chwycić zębami bez użycia rąk).

A skąd się wzięła tradycja tego festiwalu zaswiatów?

Prawdopodobnie to Celtowie, plemiona zamieszkujące tereny dzisiejszej Wielkiej Brytanii, Irlandii i półn. Francji ok. dwóch tysięcy lat temu, pierwsi świętowali w tym okresie. Według ich kalendarza - 1 listopada był dniem Nowego Roku. Tego dnia też zaczynała się kalendarzowa zima. Nazwali ten dzień "Koniec Lata". Uroczystości uświęcające zaczynały się poprzedniego dnia. Ludzie wierzyli, że ta noc - z 31 października na 1 listopada - jest wojną pomiędzy zimą, która jest smieszna i ciemna, a latem z przepięknym symbolem życia, z długimi dniami i zielonością. Wszyscy widzieli, jak cała armia zimy - duchy, czarownice, i inne diabelskie pomoty - rosły w siłę i zawsze wygrywały. Dlatego ta noc - ostatnia noc lata - była tak przerażająca. Ludzie byli pewni, że jeśli nie będą ci diabła wysłannicy odpowiednio przywitani, to mogą zaatakować i ludzi też. Żeby temu zapobiec druidzi (nauczyciele, kapłani, wróżbici, lekarze dla plemion celtyckich, czyli postacie najważniejsze wśród nich) wyznaczyli miejsca dla rozpalenia świętego ognia. Stosy budowano na szczytach wzgórz. Ludzie nakładali maski i skóry zwierzęce, licząc że to może odstraszyć Złego.

Setki lat później (ok. 43 r. n.e.) Rzymianie podbili Celtów. Łączyło się to z wprowadzeniem chrześcijaństwa. 1 listopada stał się dniem Wszystkich Świętych (All Hallows' Day), gdzie *hallow* znaczy *holy* czyli święty. Natomiast wieczór 31 października nazwano All Hallows' E'en

(e'en jest skrótem archaicznym od słowa *evening* czyli wieczór). Teraz z tej długiej nazwy pozostał *Halloween*.

Przebranie pozostało do dzis, zamiast ognisk dla odstraszenia duchów zapala się świeczki w wydrążonych dyniach. Nazywa się to *Jack-o-Lanterns*. W dawnych czasach używano do zrobienia takiej latarki wydrążonych buraków, ziemniaków czy rzepy. Dopiero Amerykanie wpadli na pomysł dyni. Nazwa, według irlandzkiej legendy, wzięła początek od imienia Jack - mężczyzny żyjącego w daw-

Małe CO NIECO

W zeszłym roku drukowaliśmy przepis na dynię w occie, po tegorocznym Halloween'ie proponujemy pulpę dyniową wykorzystując do

ORZECHOWEGO TORTU

SKŁADNIKI 30 dag pokruszonych sucharków (ok. 1½ szklanki), 1 szklanka cukru, 6 łyżek roztopionego masła, 3 paczki białego sera (typu Philadelphia) - ok. 70 dag, ¼ szklanki brązowego cukru (light brown sugar), 5 jaj, ok. 40 dag dyni, ciwerc

HALLOWEEN

nych czasach, który nie mógł pojsc do nieba ze względu na skąpstwo, nie mógł też znaleźć się nawet w piekle, bo zakpił sobie z diabła i tak jego duch został skazany na wędrówkę po ziemi aż do Dnia Sądu Ostatecznego.

Jak zrobić Jack-o'-Lanterns? Potrzebna jest dynia dowolnego kształtu - byle symetryczna. Obcinamy czubek (ale nie wyrzucamy). Wyjmujemy środek łyżką (pulpę używamy do zrobienia ciasta - patrz "Małe co nieco") i jest to miejsce na wstawienie świeczki lub latarki. Długopisem lub flakmirem projektujemy "buzię" (patrz zdjęcie), i wycinamy otwory za pomocą ostrego noża. Można nos zrobić z marchwi lub czerwonej papryki, uszy zrobić z listki itd. Wszystko to daje się przymocować wykałaczkami. Dla dzieci jest to rozrywka przednia, czego też życzymy rodzicom.

Wesołej zabawy z duchami!

(er)

szklanki śmietany (heavy cream - 36-40% tłuszczu)

POLEWA ORZECHOWA (przepis poniżej) 6 łyżek masła, 1 szklanka brązowego cukru, 1 szklanka krojonych orzechów włoskich

PRZYGOTOWANIE

Wymieszać w misce okruchy sucharków z ¼ szklanki cukru i masłem. Wyłożyć, ugniatając formę i wstawić do lodówki. Ukrócić ser dodając stopniowo resztę cukru i po jednym jajku. Dynię i śmietanę dodajemy na końcu już tylko mieszając. Tak przygotowaną masę wykładamy na spód z lodówki. Pieczemy 1 godz. 35 min w piekarniku 325°F. Po wyjęciu smarujemy polewą czekoladową i zapiekamy 10 min. Przed podaniem schłodzić co najmniej przez noc w lodowce. Ozdobić bitą śmietaną i połówkami orzechów. Przepis na polewę czekoladową ukrócić cukier z masłem, na końcu dodać orzechy

”Życie po śmierci”

Leszek Szumari.

The Baba Yaga, LANCELOT SPEED

Ciąg dalszy z poprzedniego numeru

Zadna z osób o skłonnościach medialnych nie lubi tłoku. Nie ma tu znaczenia o jaki tłok chodzi w kosciół, teatrze, kawiarni, a nawet na przyjęciu lub zabawie karnawałowej. W takich wypadkach osoba o skłonnościach medialnych nawet pod błahym pozorem stara się usunąć z towarzystwa. Będzie tu chodziło o zbiorowiska większe. Kilka osób w otoczeniu, szczególnie gdy chodzi o osoby sympatyczne, działa nan nawet pobudzająco i ozywająco.

Na ulicy osoby idące za osobą medialną działają na nią ujemnie. Osoby medialne nie lubią jazdy konnej, podawaniu innym ludziom ręki, a już szczególnie sciskania i potrząsania dłonią.

Przy pracy, w biurach osoby wrażliwe wolą siedzieć lewym bokiem do ściany. W każdym razie w tej pozycji czują się lepiej i przyjemniej im się pracuje.

Jezeli siedzi obok siebie szereg osób na ławce w parku, kosciół, szkole, kinie, na akademii, osoby wrażliwe instynktownie wybiorą zawsze miejsce skrajne, ponieważ promieniowanie aury z dwóch sąsiednich stron osoba medialna wprost nie znosi.

Wąskie korytarze, szczeliny, sztolnie, szyby i w ogóle wszystko co ciasne, działa na osobę medialną deprymująco. Tak samo małe pokoiki, piwnice, ciasne samochody, powozy.

Nieprzyjemnie odczuwa osoba wrażliwa obecność żelaznego piecyka w pokoju, nie zdając sobie nawet sprawy z tego dlaczego. Wystarczy ją jednak spytać co woli bardziej i kiedy się czuje lepiej.

Osoby wrażliwe nie lubią mieć w lewej ręce lub na lewej ręce przedmiotów miedzianych, srebrnych i mosiężnych. Wystarczy więc dać osobie medialnej taki przedmiot do ręki lewej, a ta natychmiast przeloży go do prawej. Osoby wrażliwe w ogóle nie lubią metali, a szczególnie miedzi.

Reklamowanie więc miedzi jako metalu skutecznego odprowadzającego jakieś prądy z organizmu i działającego dodatnio na samopoczucie człowieka jest wymysłem sklepikarzy. Zresztą, osoby wrażliwe nie lubią brzo do ręki nawet żelazka do prasowania, nosić pierścionków, biżuterii metalowej, nie lubią posługiwać się nawet metalowymi długopisami czy piórami do robienia swetrów.

Nieprzyjemne wrażenie sprawia osobie wrażliwej dłuższe wpatrywanie się w lustro, szczególnie jezeli to będzie lustro stare, pokryte związkami rtęci, a nie srebrem, jak lustro nowoczesne.

Każda osoba wrażliwa nie znosi panicznie w nocy kwiatów w swym pokoju, nawet i wówczas, gdyby to były przyjemnie pachnące rośliny doniczkowe.

Kiedy nadchodzi pełnia Księżyca osoby wrażliwe śpią źle, chociaż na dworze żadnego ujemnego oddziaływania ziemskiego satelity nie odczuwają.

Osoby wrażliwe nie lubią przegrzanej atmosfery w pokojach. Punkt ten jest jednak sporny. W krajach tropikalnych na przykład, gdzie upał jest sprawą dnia powszedniego, osobom medialnym on nie przeszkadza.

Osoby wrażliwe instynktownie nie lubią jadac tłusto. Także nie lubią one ostrych potraw. Wolą potrawy z niewielką ilością cukru. Lubią natomiast to co kwasne, a także chrzan, rzodkiew, pomarańcze.

Jezeli chodzi o ilość, nie spotyka się tu zarłoków. Jadają stosunkowo mało, nie przykładając szczególnej wagi do wykwinności posiłku. Nie lubią potraw gorących, wolą zjeść obiad nawet niezbyt ciepły. Ryby są także przez te osoby potrawą bardzo lubianą.

Tak zwany kamienny spokój, posągowość, są u osób wrażliwych nie do pomysłenia. Są oni ruchliwi i żywi. Nie mają w sobie wewnętrzznego spokoju.

Także nie mogą utrzymać przy sobie w spokoju rąk. Ich ruchy bywają często bezcelowe, niczym nie uzasadnione, nerwowe.

Nie znoszą niczego co ich uciska, a więc ciasnych kołnierzyków, ciasnych butów, zbyt mocno zapiętych pasów, niedopasowanych rękawiczek. Większość wrażliwych osób lubi wysuwac w nocy nogi spod kołdry, oczywiście, kiedy w pokoju jest względnie ciepło.

U osób medialnych często spotyka się, jako dolegliwość, brak czucia w palcach, co niejednokrotnie przenosi się nawet na całą rękę.

Dla kobiet wrażliwych swoistą udręka jest czesanie się. Dlatego też wiele z nich woli nosić krótkie włosy. Czesanie wywołuje bowiem ból głowy. Także nakładanie ponczoch jest nieprzyjemne, jak również mycie rąk i ramion długimi przeciągnięciami dłoni. Mycie samych dłoni nie ma znaczenia, nie jest niemile.

Wszelkie ruchy wirowe, wahadłowe podczas przejazdki łożdzą, na karuzeli, tanca itp., są dla osób wrażliwych nie do zniesienia. Nawet nie lubią na to patrzeć. One to jako pierwsze zapadają na morską chorobę. Także denerwuje je wszelki bezustanny, monotony ruch, jak

Drukujemy kolejny odcinek książki wydanej w niezależnym wydawnictwie PRL autorstwa Leszka Szumara. Przedruk bez wiedzy i zgody autora. Szumari prezentuje w niej różne poglądy parapsychologów na życie pozagrobowe oraz przytacza liczne przykłady kontaktu z istotami "z zaświatów".

ruchy koła, wahadła zegara, bębienie palcami po blacie stołu, chodzenie osób w małym pokoju tu i tam. Irytuje je też wszelka jednostajność, nawet otoczenia lub krajobrazu.

Ciekawa jest reakcja osób wrażliwych na barwy. Nie lubią one na przykład barwy żółtej, natomiast przyjemnie odczuwają barwę niebieską (Reakcja na barwy to jedna z najbardziej charakterystycznych cech właściwych osobom medialnym).

Na pewien stopień medialności osoby mogą wskazywać także takie objawy, jak niczym nieuzasadnione bóle głowy spowodowane drobnym podnieceniem, bóle żołądka niby bez powodu oraz różne stany kurczowe. Także jednostronne migreny są podejrzane.

Mozna spotkać osoby, które wręcz wyczuwają czyjąś chorobę. Po prostu "widzą", że ktoś jest niezdrowy, chociaż pacjent sam nie odczuwa żadnych dolegliwości.

Niektóre osoby o kwalifikacjach medialnych wyczuwają zmianę pogody. Nie mam tu na myśli strzykania w kolanach u osób w podeszłym wieku. One po prostu "widzą", że niebawem nadejdzie jakaś atmosferyczna zmiana. I to także jest jednym z objawów wrażliwości.

Innym przejawem wrażliwości jest również pewna wzmożona receptywność, coś, co moglibyśmy nawet nazwać przeciwieństwem gruboskórności lub braku nerwowej reakcji. I tak na przykład na wystrzał z pistoletu w pobliżu inaczej zareaguje człowiek normalny, a inaczej osoba wrażliwa.

Jedną z cech osób medialnych, oczywiście nie zawsze spotykanych, jest łatwość odpowiadania rymami, mówienie skrótami myślowymi, posługiwanie się w rozmowie zdaniem niepełnym.

Osoby wrażliwe natychmiast i wręcz doskonale wyczuwają osoby sympatyczne, zyciwe im. Wszelkiego rodzaju komedianstwo, udawanie, maskowanie się, chybią celu w kontaktach z osobą wrażliwą. I a ostatnia bowiem z miejsca wyczuwa z kim ma do czynienia. Nie da się więc oszukać, okłamać lub zwieść.

Pobudliwość, subtelność, delikatność uczuć, to cechy właściwe dla osób wrażliwych. Zmienność humoru, nastroju, labilność, wszystko to składa się na wiodącą charakterystykę osobowości medialnej. Sprawą badacza jest natomiast bystra obserwacja i różniczkowanie opisanych wyżej cech.

Człowiek "normalny", zacierając ręce, nie odczuwa nic szczególnego. Osoba wrażliwa ma wrażenie, że tylko lewa ręka robi się cieplejsza od zacierania. Czuje także lekkie mrowienie w lewej dłoni. Jest to prosta i niezawodna próba, którą każdy może sam ze sobą przeprowadzić bez pomocy osób postronnych.

Składanie rąk do modlitwy osoby medialne odczuwają jako czynność nieprzyjemną. Nie lubią także zaciskania dłoni w pięści. Składanie rąk czubkami palców jest przyjemne tylko w pierwszych chwilach doświadczenia. Uczucie to jednak szybko przemija. Osoby wrażliwe nie mogą się przez dłuższą chwilę podpierac rękami, opierając je o biodra. To samo dotyczy opierania głowy o ręce. Także zakładanie rąk odczuwają nieprzyjemnie, podobnie jak opieranie stop jedna o drugą lub zakładanie nog.

Sposobów sprawdzenia czyjejs wrażliwości przy pomocy tzw. pociągnień magnetycznych jest mnóstwo. Są one jednak nieco bardziej skomplikowane. Wybierzemy

więc tylko takie, które są najprostsze i wykonalne przez każdego.

Jezeli przy osobie wrażliwej usiądzie osoba sympatyczna i z nią psychicznie harmonizująca, posiedzi tak przez kilkanaście minut, a potem nagle wstanie i odejdzie, to osoba wrażliwa odczuje psychicznie to jako jakies przykre rozstanie się.

Innym mało znanym sprawdzianem jest powinowactwo do kierunków świata.

W tym celu, posługując się kompasem, ustawiamy w pokoju cztery fotele, kolejno plecami na wschód, zachód, południe i północ. Sprawdzanemu kazemy kolejno siadać w fotelach i powiedzieć, w którym czuje się najlepiej. Osoba wrażliwa wręcz z odrazą usiądzie w fotelu ustawionym tyłem do kierunku zachodniego. Najlepiej czuć się będzie w fotelu, gdzie za swoimi plecami będzie miała północ. Dlatego też w starych kościołach - o czym już wspominałem - gdzie wejście jest od strony zachodniej, a ołtarz od strony wschodniej, osoby wrażliwe, stojąc twarzą do ołtarza, a tyłem do wejścia - zachodu, czują się bardzo źle. Jezeli się zdarzy, że w kosciół ktoś zemdleje, to będzie to z pewnością osoba wybitnie wrażliwa.

Do cech ogólnych, na które zwracamy niewiele uwagi, należą wszelkiego rodzaju reakcje uczuciowe na impulsy nieraz nawet błahę. Tam, gdzie osoba niewrażliwa będzie zachowywała obojętny spokój, jak kapitan statku pasazerskiego podczas gwałtownej burzy na morzu, tam wrażliwy osobnik będzie reagował przewrażliwieniem, przerażeniem, zdenerwowaniem, podnieceniem, a nawet niepojętymi (pozornie) odruchami.

Przeciętnemu człowiekowi pochodzenie owocu, który ma spożyć, jest obojętne, byle był świeży i czysty. Natomiast osoby wrażliwe stanowczo bardziej wolą wisnę lub truskawkę osobiscie zerwaną niż zakupioną w sklepie warzywnym banana.

Każdy przedmiot wydziela pewne promieniowanie, lecz nie dla każdego jest ono widoczne. Badania w tym kierunku są bardzo proste.

Wprowadza się medium do ciemni fotograficznej lub dowolnego pomieszczenia, gdzie panują całkowite ciemności. Po pewnym czasie kiedy medium przyzwyczai oczy do braku oświetlenia, będzie widzieć aurę różnych przedmiotów. Nieraz takie przyzwyczajenie się może trwać do godziny czasu. Ważne jest, aby nawet najmniejszy promyk światła nie przedostawał się do naszego pomieszczenia z zewnątrz. To daje się stwierdzić dopiero po jakimś czasie, gdy oczy przyzwyczajają się do ciemności. Osoby bardzo wrażliwe aurę przedmiotów widzą po pięciu minutach.

Wybitne media widzą na przykład ludzką aurę nawet przy świetle dziennym. Po większej ilości doświadczeń, czyli tzw. praktyce i zaznajomieniu się ze znaczeniem barwy aury, potrafią one na podstawie barwy ustalić czy i na co dana osoba choruje, w jakim jest nastroju psychicznym, jakie są jej tendencje psychiczne, a także na przykład czy pacjent ma zainteresowania parapsychiczne, seksualne, w jakim jest nastroju chwili badania itp. Na temat koloru emanacji aury u człowieka i jej interpretacji, istnieje bogata literatura.

Dalszy ciąg w następnym numerze

ARNOLD PENK

PRZEDSTAWICIEL Addison on Bay Limited

DZIEKUJE WSZYSTKIM KLIENTOM

Dzięki Wam i zaufaniu do mnie nadal jestem liderem sprzedaży, jak również w liczbie udzielonych pożyczek w Toronto i okolicy

KOLOSALNA WYPRZEDAŻ samochodów General Motor z 9,5% pożyczki na niektóre modele

● Szeroki wybór nowych i używanych samochodów ● Nowe samochody '86 posiadają 3-letnią gwarancję, lub 60 tys km power i train, jak również 5-letnią gwarancję korozyjną ● Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję

PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, załatwia na poczekaniu sprzedaż, pożyczkę, ubezpieczenia (uwzględniając także zagraniczne prawo jazdy) Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako "SENIOR MASTER SALESMAN" Czy jeszcze ktoś może to zaoferować? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u PENKA

Po wszelkie informacje proszę dzwonić - 964 - 3211 lub do domu o każdej porze - 731 - 0757, podając nazwisko i numer telefonu

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College St.)

MATRYMONIALNE

OBYWATELKA Kanady Polka, panna lat 28 165/57 blondynka oczy niebieskie wykształcenie średnie, inteligentna miła szczerą gospodarną bez nałogów pozna mężczyznę w wieku rozwijającym do lat 32 bez nałogów o dobrym sercu uczciwego kulturalnego który byłby dobrym mężem i ojcem dla mojego rocznego synka Listy proszę kierować na adres Box 143 STA R MTL - P Q H2S-3K6

NOWO PRZYBYŁA z Polski panna, lat 31 pozna odpowiedniego pana w celu matrymonialnym W ofercie proszę podać nr telefonu i adres

KAWALER lat 36 wykształcenie średnie techniczne katolik kochający sport i ojczyznę pozna w poważnym celu pannę do lat 32 najchętniej blondynkę Tylko solidne oferty proszę kierować na adres redakcji pod hasłem AKO HARA Odpowiem na każdy list zwrot zdjęć zapewniony

RENATA GWARDYS panna lat 25, wzrost 164 kolor oczu niebieski włosy blond wykształcenie średnie techniczne pozna pana w wieku 25-35 o poważnych zamiarach

ANNA KOWALIK panna lat 25 wzrost 183 kolor oczu zielony szatynka wykształcenie średnie techniczne pozna pana w wieku 25-35 lat, wzrostu powyżej 183

Oferty proszę przysyłać na adres ATENY NEA 1^oNIA NIMFEu 30 Grecja

MIŁA, kulturalna Pani ze stałym pobytym pozna sympatycznego starszego Pana nawet potrzebującego opieki, lub towarzystwa w samotności oraz możemy robić plany matrymonialne

KK

SZUKAM mieszkania 2 sypialnie 1 dziecko 2-letnie
TEL 534-1371

DARRELL KENT REAL ESTATE LIMITED

PROSZĘ DZWONIĆ — ZYGMUNT PRZETAKIEWICZ —
BIURO 766 4088 DOM 769 9494

● SPRZEDAJE SZYBKO ● KUPIJ DOBRZE ● RÓWNIEŻ DOM WYCENI I DORADZI

DO SPRZEDANIA

1 Plac pod zabudowę (residential), 45 stop na 120 Windermere i Bloor
cena 129 tysięcy

2 Plac przy Durne, 25 stóp na 102,
cena 66 900

3 Bungallow, Mississauga, cena 139 tysięcy

Specjalna oferta

OKAZJA ZAKUPU PIĘKNEGO PREZENTU NA ŚWIĘTA BOŻEGO NARODZENIA

* 81 *

rodzajów wyrobów z fajansu WŁOCLAWEK (4600 sztuk) SPECJALNE CENY IMPORTERSKIE
MINERAL IMPORT & EXPORT CO LTD

546 Annette St Toronto, Ont M6S 2C2, TEL 763 - 3065

Czynne od wtorku do soboty włącznie w godz 12 00-6 00

ZAPRASZAMY Całą Polonię do odwiedzenia naszego sklepu

Prowadzimy sprzedaż wyrobów i towarów pochodzenia polskiego porcelana kryształ kilmę ziola ludowe makatki lmane
Dla P T Klientów kupujących przed 1 grudnia 85 powyżej 10 \$ POLSKI PREZENT

Andrzej z Warszawy

MISTRZ FRYZJERSTWA DAMSKIEGO

Laureat nagrod w Paryżu, Wiedniu, Hamburgu,
współpracujący ze słynną francuską firmą kosmetyków

"PERMA"

zaprasza wszystkie Panie do

HIGH PARK BEAUTY SALON

1547 Bloor St West (na zachód od Dundas)

TEL 535 - 6372 (bus)

156-182 767 - 4101 (res)

\$ 29,500 00 SKLEP SPOZYWCZY W EUROPEJSKIEJ DZIELNICY WRAZ Z MIESZKANIEM

Dobre urządzenie jak lodowki, piec do wypieku ciastek, kasa, waga i inne urządzenia
Potrzebna osoba ruchliwa i chętna do pracy, niski rent miesięczny - \$ 700 00

Dalsze informacje udzieli

ALBERT Blicharz

R CHOLKAN & CO LIMITED, Realtor

TEL. 763 - 5555

ASTRA MEAT PRODUCTS & DELICATESSEN

2238 Bloor St. West
763 - 1093

TOTAL - FORD OTWARTE W NIEDZIELE 21 PAZDZIERNIKA

- Duży wybór używanych samochodów
- Dogodne pożyczki na nowe i używane samochody
- Samochody dostawcze i mikrobusy

DALSZE INFORMACJE

ROMAN GORSKI
TEL (416) 781 - 5531

2401 Dufferin Street (100 m na północ od Eglinton)

Campanale

REAL ESTATE LTD, Realtor
KUPNO I SPRZEDAŻ
wszelkiego rodzaju
nieruchomości
na terenie Ottawy i okolic
Z JAN CHMIELA
1169 Bank St OTTAWA, ONT
TEL 236 - 5854, d 232-2501

Polski sklep w Scarborough SEABREEZE

GOLD FISH DELI

106 Markham Road przy Kingston

POLKA

polskie kielbasy, wędliny, mięsa,
słedzie, świeże pieczywo Future
i Universal Bakery
TEL 265 - 6714

Ceny niskie

MIRATRANS TORONTO - MONTREAL - TORONTO

W każdy wtorek i piątek Komfortowy mikrobus ● Rezerwacje odlotów i pomoc w odprawie bagazy ● Zniżka dla emerytów

TELEFONUJ

762 - 2627 lub 252 - 1850

BARBA FOTO STUDIO

Usługi fotograficzne wszelkiego rodzaju Wysoka jakość, przystępne ceny

4140 Bathurst St

TEL 633-4566 i 781-1904

Czynne od 10 do 6 po poł

"PANI JADWIGA" Polski program radiowy
ze stacji CHWO 1250 w Oakville - od godz 1 do 2
w każdą sobotę Reklamy i ogłoszenia handlowe
oraz wszelkie komunikaty - przyjmuje się telefonicznie
691 - 8789

SŁUCHAJCIE POLSKIEGO PROGRAMU RADIOWEGO ROZMAITOSCI

(Polonia Varieties Program) z Buffalo,
na podzielnice 12 70 od godz 1-szej do 2-giej po południu

POLSKI PROGRAM RADIOWY
na stacji CJVB-1470 AM w VANCOUVER
w każdą niedzielę o godz 2 30 do 3 30 po południu
Producent JERZY KUSMIDER
Tel (603) 327 - 6892, Adres P O Box 5862 Stn "L"
Vancouver, B C V6P 6E3

Wiadomości z Polski, Kanady i świata, komentarze,
wywiady, ogłoszenia i komunikaty polonijne,
koncert życzeń oraz ogłoszenia handlowe

PROGRAM RADIOWY "ECHO OJCZYZNY"

Od poniedziałku do piątku na fali CHIN FM 100 w godz
od 10 30 do 11 30 rano

Program prowadzi Karolina Kęsik

W programie koncert życzeń, wiadomości polonijne i z Polski,
interesujące wywiady, komentarze, muzyka dla wszystkich
637 College St, Toronto, Ont M6G 1B6, tel 531-9991,
dom 247-9755

POLONIA

PROGRAM RADIOWY STEREO
W EDMONTON na stacji CJSR FM 88
W KAŻDĄ SRODĘ OD 18 DO 19 Program prowadzi
RYSZARD MAKOWSKI

● wiadomości tygodnia ● kronika religijna ●
komunikaty organizacji polonijnych ● i życzenia na różne okazje

POLONIA REVIEW jest programem telewizyjnym
Polonii przedstawiającym wiadomości z Polski, ciekawość
ludzi, informacje o ważnych, dotyczących
Polonii sprawach
**SPOTYKAMY SIĘ NA KANALE 10 MCLEAN -
HUNTER w DZIELNICY PARKDALE**
sroda-7 00 wiecz, czwartek-9 00 wiecz,
sobota-3 30 pm

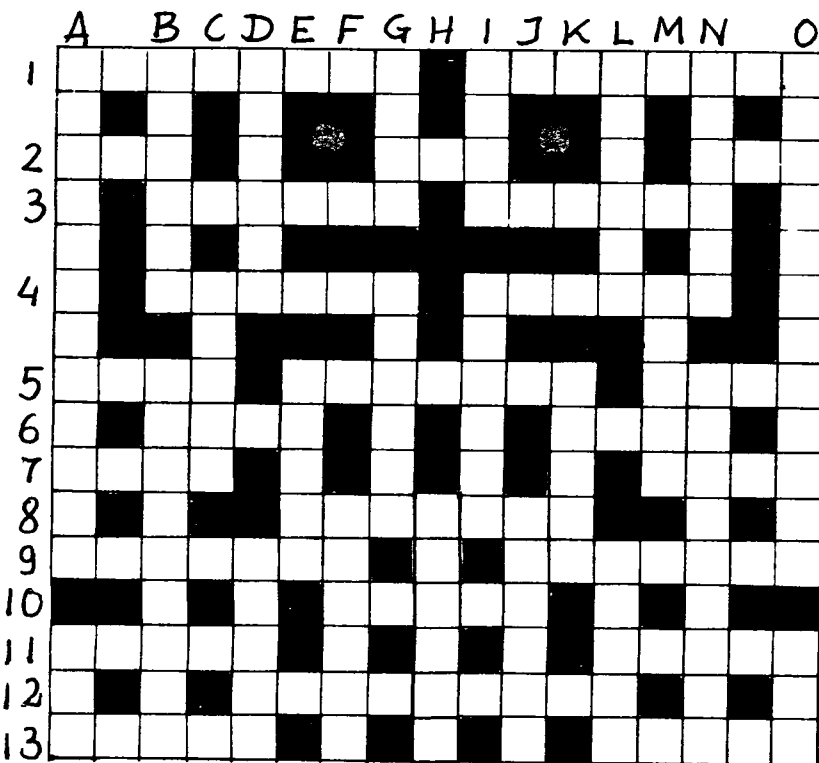
BEZPŁATNY DZIENNY KURS ANGIELSKIEGO

Kościół św Stanisława, 17 Wolseley St (Queen St W i Spadina)
codziennie, od pon do piątku -
9 00 - 14 30, opieka nad dziećmi
studentów, informacje 232 -
1664

Szkoła św Marka, 45 Cloverhill Rd (Park Lawn i Berry Rd),
wtorki i czwartki - 19 30 i 21 30
Informacje 232 - 1664

WIECZOROWY KURS ANGIELSKIEGO

KRZYŻÓWKA WŁASNA Nr 159

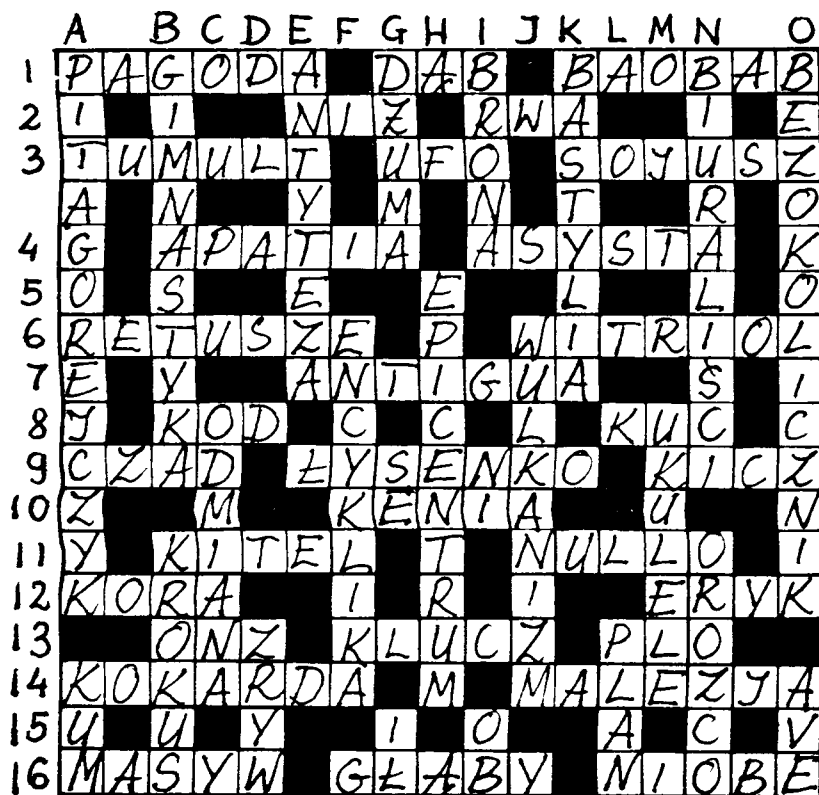

Poziomo

- 1-A książę litewski ojciec Witolda
- 1-I członek mechanizmu korbowego
- 2-A od zmerzchu do switu
- 2-G bramka
- 2-N trzonowy
- 3-B fragmenty poezji, prozy, itp
- 3-I niefachowo działa
- 4-B "miedopalek" świeczki
- 4-I grob
- 5-A stolica Togo
- 5-E aparat do kontroli emisji, także ekran kontrolny
- 5-M Zaporozie, kozacy zaporocy, a także ich główny oboz warowny
- 6-B jajeczka ryb
- 6-K wielki poemat lub powieść o tematyce hist narodowej

- 7-A pierwszy wspólny książę Mołdawii i Wołoszczyzny i król Rumunii
- 7-M substancja wydzielana np przez ślimaki
- 8-E rzemieślnik zdobiący szklami wyroby metalowe
- 9-A osłabienie (chorobowe) lub utrata pamięci
- 9-J drapieznik z rodziny łasicowatych (Eurazja i Ameryka Płn)
- 10-F skok akrobatyczny, przewrót przez głowę
- 11-A ptak drapieznik z rodziny sokołów
- 11-L namiestnik prowincji w Indiach, bogacz, krezus
- 12-D uwaga, notatka, przypis
- 13-A wyciąg np z zioł
- 13-L doktor z powieści Zeromskiego

- przywary
- 1-G szaty Rzymian i sędziów
- 1-I bryła doskonała
- 1-L coś na cwikłę
- 1-N odwiedziny
- 1-O żołnierz Brygady Międzynarodowej w Hiszpanii 1936-39
- 4-C język Homera
- 4-G brydzowe wyzwanie
- 4-I Indianie pół-krwi
- 4-M ryba odbywająca wędrówkę na tarło w gorze rzek
- 5-B odludek
- 5-E słowiański odpowiednik zbója Prokrusta
- 5-K moda "z myszką"
- 5-N stolica Pakistanu
- 8-F zrzeszeni w lozach wolnomularskich
- 8-J sławny film Andrzeja Munka
- 8-H tytuł powieści Nabokowa
- 9-D czasomierz
- 9-L biblijna góra
- 11-A zwierzę dalekiej północy
- 11-O poziome drzewce na jachcie

HOROSKOP TYGODNIA 31.X. - 6.XI.

BARAN

Sytuacja wciąż niejasna i może się różnie skończyć. Ale teraz nie masz już chyba złudzeń. Twoja pomysłowość i inteligencja pomogą Ci wybrnąć z kłopotów. Już wkrótce wszystko powinno się wyjaśnić, zwłaszcza ze Twojej strony. Swoją agresywność kieruj pod niewłaściwym adresem. Kłopoty rodzinne. Sytuacja dojrzewa do radykalnego rozwiązania. Masz dużo życiowego realizmu i zdrowego rozsądku, niech one Ci pomogą w podjęciu decyzji.

Znak pomysłowy Waga unikaj Wodnika. Liczba szczęśliwa 9, dzień środa.

BYK

Na kontry przeciwników reagujesz zbyt histerycznie. Wprowadź trochę porządku w swój terminarz. Proponuj Ci się zachwyci. Wiesz do czego zmierzasz, tylko czy aby tędy droga? Sam zaczynasz mieć wątpliwości. Rzecz warta przemyślenia. Eufonia nieco opadnie, a to pod wpływem zwykłych nieraz dokuczliwych spraw codziennych. Będzie ich sporo. Ale na nich jest życie zbudowane.

Znak pomysłowy Strzelec unikaj Wodnika. Szczęśliwy dzień czwartek, liczba 3.

BLIZNIĘTA

W teorii mało kto może Ci dorównać. W praktyce bywa już gorzej. Czy nie za bardzo lasy jestes na hody otoczenia? Czy nie za dużo wazelniarzy wokół Ciebie? Swoją agresywność kieruj pod niewłaściwym adresem. Kłopoty rodzinne. Sytuacja dojrzewa do radykalnego rozwiązania. Masz dużo życiowego realizmu i zdrowego rozsądku, niech one Ci pomogą w podjęciu decyzji.

Znak pomysłowy Waga unikaj Wodnika. Liczba szczęśliwa 9, dzień środa.

RAK

Chociaż niechętnie, ale musisz wreszcie przyznać się do swojej sercowej porażki. To druga strona mała rację. Widzisz to teraz, aż nadto jasno zdając sobie jednoczesnie sprawę, że nikt nie ma szansy odrobienia strat. Probować można. Ale czy warto? Błyskotliwość Twojej akcji zdobędzie powszechny aplauz. Upewnij się, że to w służności przedsięwzięcia. I powinno za chęć do dalszych działań.

Znak pomysłowy Wodnik unikaj Blizniąt. Liczba szczęśliwa 7, dzień piątek.

LEW

Nie zamykaj się w sobie. Prowadź bardziej towarzyski tryb życia. Tydzień zaczniesz od sportowego sukcesu, uporasz się wreszcie z pewną trudną sprawą. Spowoduje to przyływ energii i chęci działania. A pola do popisu nie zabraknie. Nie staraj się tylko okazywać na każdym kroku swojej wyższości. I tak Twoja niezależność uważana jest za zbyt dużą pewność siebie, a samodzielność jako objaw lekceważenia otoczenia.

Znak szczęśliwy Rak unikaj Lwa. Liczba ważna 6, dzień niedziela.

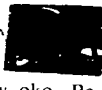
PANNA

W sprawach domowych na rękę będziesz na monotonię, ale to tylko szukanie dziury w całym. Wykazujesz pewną przesadę w zgłaszaniu różnic i pretensji pod adresem drugiej strony. Zbieraj się, lot zapowiada się na dużych wysokościach. Byle tylko nie pomieszała Ci sztywność zbyt wielką pewnością siebie. Warto zwracać uwagę nawet na szczegóły.

Pomysłowy znak Strzelec unikaj Blizniąt. Liczba szczęśliwa 2, dzień wtorek.

WAGA

Ktoś wpadnie Ci w oko. Będzie się trzeba jednak natrudzić, aby zwrócić na siebie uwagę tego kogoś. Zamęczasz swoimi wątpliwościami otoczenie, wykazujesz trochę więcej cierpliwości. Twoja pobłażliwość przekracza chyba granice rozsądku. Jeśli proponujesz zaakceptuj, musisz wykazać się żelazną konsekwencją, weź to pod uwagę, mówiąc tak. W pracy sporo pozytywnych emocji.

Znak sprzyjający Blizniąt unikaj Wagi. Dzień szczęśliwy środa, liczba 8.

SKORPION

Działaj w sposób bardziej zorganizowany. Tracisz zbyt wiele czasu i energii na skutek improwizacji. W sprawach domowych czas przestaj bujać w obłokach i zejść na ziemię. Przez unikanie domowych problemów nie rozwiążesz ich. Sporo ciekawych wydarzeń, które powinny Ci dać do myślenia. Czy obywatelstwo przewidywania są słuszne?

Znak pomysłowy Wodnik unikaj Raka. Dzień sprzyjający czwartek, liczba 9.

STRZELEC

Jeszcze trochę cierpliwości w kręgu spraw zawodowych. Na tym torze pozostało Ci już nie wiele przeszkód do pokonania. Zdenerwowanie mimie jak ręką odjął i będzie dowodem zmian nastrojów. Bo przecież nie wydarzy się nic szczególnego, tak jak przedtem nie wydarzyło się nic, co by mogło być powodem do takiej paniki.

Znak ważny Koziorożec unikaj Ryb. Dzień szczęśliwy poniedziałek, liczba 5.

KOZIOROŻEC

Weź się w garść, staraj się opamiętać swoje reakcje. Złaz, cza ze wydarzy się coś, co powinno skoncentrować Twoją uwagę. Na szczęście przeżywać będziesz szczyt dobrej formy, co pozwoli Ci uporać się z wszelkimi trudnościami. Zaczni się już delektować smakiem powodzenia. List od zycielowej Ci osoby. W sprawach sercowych nastroje refleksyjne.

Znak sprzyjający Lew unikaj Panny. Liczba szczęśliwa 4, dzień środa.

WODNIK

Twoje sprawy stoją coraz lepiej. Wyraźnie odzyskujesz oddech. Ta pomysłowa passa zapowiada się na dłużej. Twoja nie pewność znajdzie ujście i wyraz w nagłych wybuchach irytacji. W toczącym się sporze prezentujesz ortodoksyjne stanowisko. Złagodź je trochę, postaraj się dostrzec racje drugiej strony. Wciąż niezycielowa osoba starsza nie daje się zwiesić obłudzie.

Znak sprzyjający Panna unikaj Wagi. Liczba szczęśliwa 14, dzień niedziela.

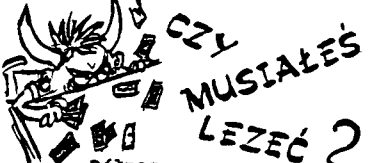
RYBY

Nadarzy się okazja do wykazania się talentami i możliwościami. Nie boj się trudności, są do pokonania. Stawka jest zbyt duża, aby ją spartaczyć. Musisz pokonać różne wątpliwości, a także brak pewności siebie. Nie chowaj tak długo różnic, uraż zów. Bądź bardziej na luzie. A także się uśmiechaj. Twoja tragiczna mina nie ma żadnego pokrycia w rzeczywistości.

Znak pomysłowy Rak unikaj Lwa. Liczba szczęśliwa 6, dzień piątek.

♠ BRYDŻ ♥

"PRZYMUSÓWKA" - RZECZ NIE ŁATWA

Gra na przymusową zrzutkę nazwana jest także "grą ostatniej szansy". Ten typ rozgrywki jest dość trudny, a czasem nawet dostępny tylko dla graczy najwyższej klasy.

Wśród naszej braci brydzowej przymusówka to granie długiego koloru i liczenie na to, że przeciwnicy stracą niechcący karty, które powinny trzymać. To nie jest przymusówka, a zgadywanka.

Na temat "squeeze'ów" napisano wiele książek. Osobiście posiadam "dzieło" francuskie na ten temat, zawierające 412 stron. Po kilku latach doświadczeń do strony 112, i już mi się odechciało. Przeciwnemu graczowi wystarczy poznać kilka łatwych form przymusówki, aby wzbogacić swój repertuar zagrań.

Trudność polega na konieczności przeprowadzenia kilku operacji przygotowawczych, bez których nie ma przymusówki. A więc należy wprawdzie oddać przeciwnikom należną im ilość lew. Grając szlemiką należy oddać w pewnej chwili jedną lewę przeciwnikom. To się nazywa enigmatycznie "redukcja rachunku". Następnie należy wycelować t zw zagrożenia przeciw jednemu lub dwóm obrońcom. Tu rozróżniamy squeeze pojedyncze, skierowane przeciw jednemu obrońcy lub podwójne, skierowane przeciw obydwu obrońcom. "Celowanie" robimy na podstawie licytacji oraz dotychczasowej rozgrywki. Celujemy w gracza, który posiada dużo wysokich kart, chcąc go zmusić do pozbycia się kart biorących lewy. Obrońca, który posiada dużo honorów, jest bardziej podatny na przymusowe zrzutki i lepiej jest dla obrony, gdy honory są podzielone.

Istnieją dwa rodzaje zagrożeń: izolowane i komunikujące. A na dobitkę, jeśli mam to jeszcze nie wystarczy, dodam, że deklarant musi również posiadać tzw "kartę wyciskającą" - jak sok z cytryny. NAJLEPIEJ POKAZAĆ TO NA PRZYKŁADZIE.

Gdy z wyszedł waletem kier, D zadecydował, że przeciw szlemikowi to nie jest wyjście, spod króla więc wygrał lewą asem na stole. Tym samym wycelował zagrożenie izolowane. Dama kier zagraża królowi, zmuszając W do trzymania tego króla. Jeśli nasz atak jest skierowany na W, to musimy również liczyć na króla i damę trefli u gracza W. Bez tego nie ma przymusówki /np jeśli król i dama są podzielone/. Nazywamy to przymusówką kierowo-treflową. Trefle są zagrożeniem komunikacyjnym, gdyż as trefli pozwoli przejść na stoł, gdy walet się wydobrzy.

D ściąga atę, wszystkie oprócz jednego, po czym zgrywa kara. Oto sytuacja: czas teraz wyciskać lewy biednemu W. Deklarant gra ostatnie atę kartę wyciskającą.

CO MA ZROBIĆ W ??

Jeśli straci króla kier, dama się wydobrzy, jeśli straci króla trefli, walet na stole się wydobrzy i mamy do niego dojsć.

Tę formę przymusówki, najłatwiejszą ze wszystkich, nazywamy "doskonałą", gdyż działa na obydwie strony. Dajci króla kier i mariasza trefli graczowi Z, a rezultat będzie ten sam.

Północ		Wschód	
CP-55	Qxxx	x	x
	Axx	J1098	Kxxx
	Qxx	J109	J109
	AJx	xxxx	KQxxx
Zachód		Deklarant	
x	AK10xxxx		
J1098	Qx	KONTRAKT	
xxxx	AKx	7 pik	
xxxx	x		

Wielki Kaz nadal gra

FOT. SKRZYDŁOWY

SPORT

Ruszyły rozgrywki Major Indoor Soccer League (MISL). W zespole San Diego Sockers od bodajże pięciu już lat z powodzeniem występuje jeden z najsłynniejszych piłkarzy, jakich miał w historii polski sport - **Kazimierz Deyna**. Rozmawiałem telefonicznie z Kazimierzem Deyną, który zgodził się odpowiedzieć na kilka pytań, co myślę, zainteresuje kibiców piłki nożnej

S Witam Pana serdecznie w imieniu kibiców piłki nożnej w Toronto. A więc znowu gra Pan w szeregach San Diego Sockers

K Tak, zaproponowano mi przedłużenie kontraktu na dalsze dwa lata. Po konsultacji doszedłem do wniosku, iż jestem jeszcze w stanie podołać obowiązkowi, mimo 38 lat. Oby tylko nie przyplątała się jakaś kontuzja. Fizycznie czuję się dobrze.

S Jaką funkcję pełni Pan w zespole? Czy jest Pan może asystentem trenera?

K Nie, nie jestem Pełnią, podobnie jak w latach ubiegłych funkcję kapitana drużyny, a

moim zadaniem jest strzelanie bramek.

S Kto ze znanych zawodników występuje w zespole San Diego?

K Nie ma nikogo ze znanych w Europie, zaś znani są z występów w lidze NASL - Jugosłowianin Zungul, Kanadyjczyk Segota czy Nigeryjczyk Coker.

S Jak zaczęła się liga?

K Ostatnio wygramy z silnym zespołem z Cleveland 8-6.

S Czy są szanse na reaktywowanie się ligi NASL? Pytam dlatego, gdyż wiem, iż Pan przepowiedział na rok wcześniej upadek tej ligi.

K Liga NASL w swoim pierwotnym kształcie nie ma obecnie szans na reaktywację. Może coś ruszy w USA po mistrzostwach świata w Meksyku. Obecnie przyszłość NASL rysuje się mgliście.

S Co słychać u innych Polaków grających w MISL?

K W drużynie Pittsburgh Spirits występował w ubiegłym sezonie kilku graczy z Polski: Topolski z Legii, Sybis ze Śląska,

Mówlik z Legii czy Terlecki z ŁKS. Wrocili do kraju Ostalczyk

S A co z Terleckim? Gościł ostatnio w Europie

K Terlecki przebywa obecnie w Pittsburgh, ale szykuje się do powrotu do Polski. Terlecki chce zakwalifikować się do reprezentacji kraju na meksykańskie mistrzostwa świata. Jest bardzo ambitny i chce zaliczyć te jedyne mistrzostwa w swoim piłkarskim życiu, w Argentynie szansa przeszła mu koło nosa.

S Czy wybiera się Pan do Meksyku?

K Oczywiście! Jadę kibicować polskiej reprezentacji, bardzo się cieszę z ich awansu, pragnę obejrzeć wszystkie mecze białoczerwonych, a także inne, te najciekawsze.

S A jakie plany na przyszłość?

K Zona i ja myślimy tak samo - za dwa lata wracamy do kraju.

S Dziękuję serdecznie za rozmowę, życząc sukcesów na boisku i do zobaczenia w Meksyku, gdzie wybiera się z Toronto spora grupa kibiców piłkarstwa

PIŁKARSKI KALEJDOSKOP

PIŁKARSKI KALEJDOSKOP

27 października br miała miejsce w kraju ostatnia kolejka ligowa. Runda jesienna jeszcze nigdy tak wczesnie się nie skończyła. Takim kalendarz rozgrywek spowodowany został przewidywanym awansem polskich piłkarzy do Meksyku, co stało się faktem. Planuje się rozegrać jeszcze w tym roku kilku meczy z rundy wiosennej, aby możliwie jak najszybciej zakończyć ligę w kraju. Dzięki temu będzie można spokojnie przygotowywać się do mistrzostw świata w 1986 roku. Awans Polaków, czwarty z kolei, jest wielkim sukcesem polskiej piłki. Przede wszystkim trzeba podkreślić ogrom pracy trenera Antoniego Piechniczka. Zaczął pracę z kadrą pięć lat temu, obejmując pieczę nad reprezentacją po Ryszardzie Kuleszy, odsunięty w trochę, powiedzmy - niedelikatny sposób. Pierwszym meczem Piechniczka było spotkanie z NRD w Chorzowie. Sukces 1-0, bramka z głowki Buncola i udany start. Potem Hiszpania, trzecie miejsce na i walka o awans do Meksyku, bardzo zacięta, ale zakończona pomyślnie. Zawążył dobrze ułożony kalendarz spotkań. Przeszło rok temu, gdy nie mieliśmy jeszcze drużyny reprezentacyjnej przyszło nam grać u siebie ze słabszymi zespołami Grecją i Albanią. Z Grecją wygramy 3-1, zaś z Albanią zaledwie zremisowaliśmy 2-2. Po tem pół roku przerwy i czas na budowę drużyny, zaś w maju nastąpił słynny trojmech. Wyjazdowe mecze z Belgią, Grecją i Albanią. Ostatni pojedynek, decydujący odbył się na naszym terenie w Chorzowie. Wynik 0-0. Na głowę Piechniczka zamiast pochwał posypał się grad uwag i zazalen za poziom gry polskiego zespołu. Niestety nie umiemy się cieszyć z awansu. Za to tu w Kanadzie polscy kibice już szykują się na wyjazd do Meksyku! Będzie kogo dopingować, bowiem Kanada awansowała również.

Tak więc chwała Piechniczkiemu za to, że zebrał tych kilkunastu zawodników i skleił niezłą drużynę. Przyjrzyjmy się zatem naszym zespołom ligowym i ich postawie w okresie rundy jesiennej, da to nam obraz polskiej piłki.

Legia Warszawa - Trener Jerzy Kopa opuścił zespół i udał się do Grecji. Wszyscy jakby odetchnęli. Miejsce jego objął Jerzy Engel, człowiek młody i ambitny. W porównaniu z kilku ubiegłymi sezonami zespół zmienił styl gry. Zawodnicy grają ambitniej i "na pełen gaz" przez całe spotkanie. Wygrywają w stolicy, a także na wyjeździe. Zespół jest wyrównany, doszedł do Legii Dziekanowski, a co znaczy ten zawodnik nie trzeba mówić. Obok niego cała plejada kandydatów do pierwszego reprezentacyjnego zespołu: Kazimierski, Wdowczyk, Kubicki, Karas, Buncol - to pewniaki do wyjazdu na meksykańskie mistrzostwa świata.

Widzew Łódź - drużyna gra praktycznie bez linii ataku. Dwoch zawodników Smolarek i Leszczyk pozostali tylko w tej formacji. Zespół wydaje się być obiektem, delikatnie mówiąc, zawisłymi innymi drużynami i ich działaczami. Kilkunastu zawodników opuściło klub w ostatnim czasie. Jedni przeniesli się za zgodą władz Widzewa, inni poszli do wojska i grają w innych klubach. Ciągłe nie jest rozwiązana sprawa Jerzego Wijasa, najlepszego polskiego pomocnika. Być może wyjdzie on z wojska jesienią tego roku. Kontrakt między Legią a Widzewem w sprawie Dziekanowskiego przewidywał pomyślnie rozwiązanie "sprawy Wijasa". Dobra linia obrony udanie radzi sobie w lidze, jednak porażka 0-4 z Gornikiem kładzie cień na postawie zespołu. Trener Bronisław Waligóra, ma więc ciężkie życie. Wrocili do zespołu po rocznej przerwie, spowodowanej chorobą serca Wiesław Wraga.

Ruch Chorzów - pieczę nad drużyną objął w tym sezonie trener Władysław Zmuda, Ślązak z pochodzenia. Nie miał więc trudności z dogadaniem się z miejscowymi graczami. Ruch jest zespołem wyrównanym, bez gwiazd. W bramce stoi Jojko, być może kandydat na Meksyk. W ataku grają Warzycha i Kapica, który ostatnie dwa sezony przesiedział na ławie w Lechu Poznań. Grą zespołu kieruje Albin Mikulski.

Gornik Zabrze - zespół mistrza Polski miał błyskotliwy start. Zasilony Urbanem z Zagłębia Sosnowiec i Iwanem z Wisły wzmocnił się swego ataku. Przyjście Urbana było pewną niespodzianką, bowiem gracz ten miał uzgodniony wcześniej kontrakt z Lechem Poznań. Urban Śląska nie mógł jednak opuścić, być może dlatego, iż grając w Lechu znalazłby się w wojsku. Trener Kostka ma więc silny skład, początkowo grał w Gorniku Marek Czakon, jeden z najbardziej utalentowanych graczy, jednak Kostce gracz ten nie przypadł do gustu. Przychodzi na myśl analogia z odejściem z Gornika Romana Ogazy, którego w wieku 18 lat spisano na straty i zamieniono na "starego" Wilma z Szombierki. W kilka lat później, dzięki Ogazie, Szombierki zostały mistrzem Polski, zaś Gornik wyładował w II lidze. Na dziś gornicy są zespołem silnym, ale tylko na krajowym podwórku. W zmaganiach z mistrzem RFN Bayernem Monachium dwie porażki 1-2 i 1-4 mówią same za siebie.

Z zespołu chce odejść do GKS Katowice bramkarz Cebrat, ale Kostka go nie puszcza, bowiem nie ufa jeszcze Wandzikowi, którego sprowadzenie z Ruchu kosztowało sporo zachodu.

Lech Poznań - zawsze czwarty-piąty w tym sezonie, nie traci jednak kontaktu z czołową tabelą i na finiszu może postarać się jeszcze o niejedną niespodziankę. Zespołem dosłownie rządzi Mirosław Okonski, chyba najlepiej wyszkolony technicznie zawodnik w Polsce. Być może wyjdzie, wraz z Hieronimem Barczakiem w przyszłym sezonie, gracz w Bundeslidze (RFN). Dobrze gra w obronie reprezentant Polski Pawlak. Doszedł do drużyny Skrobowski z Wisły, ale jest to cień zawodnika sprzed czterech lat.

Śląsk Wrocław - trzech pomocników Rudy, Tarasiewicz i Prusik tworzą trzon drużyny. Ale trzech graczy nie każdy mecz wygra, stąd 6 pozycja w tabeli.

GKS Katowice - spory związan z zwolnieniem trenera Po-

dedownego uciachły, zespół zaakceptował bowiem szkoleniowca Łyskę. Drużyna bez gwiazd, z której powoli odchodzi bodajże najstarszy zawodnik ligi - bramkarz Franciszek Sput Trochę szkoda talentu Jana Furtoka. Chyba w innym otoczeniu i jak to się mówi przy higienicznym trybie życia, osiągnąłby europejską klasę.

Pogon Szczecin - zespół przestał grać, od kiedy przestano graczom płacić tyle, ile płaci się innym, a zaczęto się trzymać sum określonych przepisami, które nota bene nic wspólnego z życiem nie mają. Własnie Pogon miała największe przejścia z komisją finansową GKKTIS-u, co odbija się czkawką do dzisiaj. W Pogoni występuje kilku bardzo utalentowanych zawodników: Turowski, Kęsy czy Lesniak. Mogliby z powodzeniem starac się o miejsce w reprezentacji Polski. Na razie gra w niej jedynie Ostrowski. No coż, czasami brak jest motywacji.

ŁKS Łódź - zespół zadziwia wszystkich skutecznością. Bardzo dobrze radzi sobie Chojnacki, dyrygent drużyny, zaś w ataku były gwardzista Baran. Gdyby wrocili Stas Terlecki to ho, ho!

Gornik Wałbrzych - Tadeusz Dolny, gracz o potencjalnych możliwościach Beckenbauera i Włodzimierz Ciołek, jeden z najlepszych techników w lidze - rządzi drużyną. Gornik Wałbrzych to typowa drużyna środka tabeli, a gdyby gracze chcieli włożyć więcej wysiłku rezultatem mogliby być występ w europejskich pucharach. Bramkarz Walusiak, obok Sputa z GKS Katowice jest najstarszym graczem ligi.

Zagłębie Sosnowiec - po stracie Urbana, drużyna straciła swój styl i jak tak dalej pojdzie to w tym lub przyszłym sezonie może mieć kłopoty z utrzymaniem się w lidze. Brak jest takiego uskrzydłonego zawodnika, jakim był Urban.

Stal Mielec - bez ataku nie ma drużyny. Pomoc i obrona jeszcze jakis poziom reprezentują. Ciężką sprawą będzie utrzy-

manie się w lidze. Potrzebne są duże pieniądze na wzmocnienie zespołu.

Lechia Gdansk - przyjsie Wojciecha Łazarka, niegdys "niechcianego dziecka", dawano nadzieję na stworzenie z Lechii piłkarskiej potęgi. Ale niestety w klubie brak jest pieniędzy, a jak tego brak, nie ma co myśleć o stworzeniu wielkiej piłki. Ostatnio przyszli do zespołu Nowicki, Bąk i Szewczyk, a nieco wcześniej Pękala. Tworzą w sumie niezłą grupę graczy, ale to wszystko jeszcze mało.

Bałtyk Gdynia - zespół praktycznie bez wielkich nazwisk, może Czynniewski w bramce jest najbardziej zauważanym graczem. Dotychczas najlepszy zawodnik Walczak, przenosił się do Widzewa. Będzie ciężko utrzymać się w lidze, trener Stachura stara się ustawić zespół na grę ofensywną, ale gdy zawodnicy ataku strzelą dwie bramki, to obrona w tym czasie pusić cztery gole. Największa ilość straconych bramek w lidze mówi o tym systemie gry.

Motor Lublin - kontuzja Leszka Iwanickiego, "mozgu" zespołu, spowodowała słabszą postawę całej drużyny. Nie gra dobrze niezły napastnik Łatka, myślący w tym roku bardziej o zerwaniu kontraktu z klubem niż o przywoitej grze. Być może skonczy się to spadkiem do II ligi.

Zagłębie Lubin - Nie tak obrazali sobie mieszkańcy Lubina start swojej drużyny w ekstraklasie. W przeciwieństwie do innych beniaminków, którzy rozpoczynali swój start w I lidze od mocnego uderzenia, Zagłębie gra bardzo bojazliwie i bez wiary, że może się utrzymać. Blok defensywny wzmocnił były wioślanin Budka, ale nie ma dobrych graczy w środku pola i w linii ataku.

Jak widac jedynie kilka zespołów ekstraklasy ma wyrównane, w miarę silne składy. Większość drużyn lata dziury posilkami z III ligi, a tacy zawodnicy z dnia na dzień nie podniosą swoich umiejętności piłkarskich, stąd taki poziom ligi, a nie in-

SPORT

HOKEJ

W Polsce trwają rozgrywki hokejowej ekstraklasy. Dotarły do nas wyniki 7 i 8 kolejki spotkań

7 kolejka

Zagłębie Stocznowiec	8-2
GKS Katowice Cracovia	4-3
GKS Tychy Naprzód	2-4
Polonia ŁKS Łódź	5-2
Legia KTH Podhale	0-7

8 kolejka

Cracovia Naprzód	4-10
Stocznowiec GKS Tychy	6-2
Podhale Zagłębie	4-2
ŁKS Łódź Legia KTH	13-2
GKS Katowice Polonia	1-11

TABELA PO 8 KOLEJKACH

1 Podhale	16-0	39-13
2 Polonia	13-3	45-18
3 Zagłębie	12-4	48-31
4 Katowice	9-7	36-39
5 Naprzód	8-8	35-34
6 ŁKS	7-9	38-32
7 Stocznowiec	5-11	33-54
8 Cracovia	4-12	36-41
9 Tychy	4-12	28-42
10 Legia KTH	2-14	25-57

LYZWIARSTWO FIGUROWE

Grzegorz Filipowski brał udział w zawodach Skate Canada w London (Ont.) Polak zajął 3 pozycję. Wygrał Czech Josef Sabovick

MARATON

W niedzielę odbył się w Nowym Jorku tradycyjny maraton w którym wzięli udział Polacy. Antoni Niemczak zajął 15 pozycję z czasem 2 17 48. Zajął też Grażyna Mierzejewska była 18 wśród pan z czasem 2 44 28. Triumfowali Włoch Orlan do Pizzolato z czasem 2 11 34 i Grete Waitz z Norwegii 2 28 34

SZACHY

Pojedynek szachowy o tytuł mistrza świata pomiędzy dotychczasowym mistrzem Anatolim Karpowem a prezydentem Gari Kasparowem zbliża się do końca. Rozegrano bowiem 20 partii. Zanim do końca meczu pozostały 4 partie. Prowadzi Kasparow 11-9. Aby obronić tytuł Karpow potrzebuje przynajmniej remisów 12-12 czyli musiałby wygrać 3 z czterech ostatnich partii. Jest to raczej mało prawdopodobne. Spotkanie a szczególnie wypowiedzi Gari Kasparowa wzbudza żywe komentarze w prasie zachodniej

PORAZKA ROMY

Nowy klub Zbigniewa Bonka Roma prezentuje się w lidze włoskiej wbrew oczekiwaniom kibiców. Ostatnio Roma przegrała z mediolańskim Interem 2-1 co wyprawdzie hanba nie jest zwyczajny zespół z Mediolanu z Rumme nigge i Altobellim na czele ale Romie punkty są potrzebne bowiem Juventus odniósł w niedzielę osme zwycięstwo i oddala się w tabeli coraz bardziej. Trudno więc będzie Bonkowi i jego druzy nie odegrać wiodącą rolę w lidze włoskiej w tym roku

PODSŁUCHANE

Czołowy działacz Polskiego Związku Bokserskiego zwrócił się do przebywających w połowie października w Polsce przedstawicieli biznesu amerykańskiego z prośbą o zorganizowanie dwutygodniowego zgrupowania dla pięściarskiej kadry Polski na terenie USA. W przyszłym roku Polska wybiera się do USA na tradycyjne mecze międzypaństwowe. Zanim do drugiej rundy uzyskały ko

Koszykówka

Zagłębie - NMKY Helsinki 85-92

ZAGŁĘBIE Hernas 5 Klimek 22 Węglorz 4 Wardach 14 Szczubiał 9 Sroda 15 Zurawski 11 Olechowski 5

Na pierwszej rundzie zakończył występ w europejskich pucharach mistrz Polski w koszykówce Sosnowieckie Zagłębie po porażce w Helsinkach z mistrzem Finlandii 81-91. Również na własnym parkiecie musiało uznać wyższość rywali

Próbował nawiązać walkę z czarnymi Finami Janusz Klimek grał do brzo skutecznie ale stracił w kluczowym momencie pomógł koleźce z zespołu Henryk Wardach to całkowicie zawiódł reprezentant kraju Justyn Węglorz

Ogromny zawod sprawił Dariusz Szczubiał który zdecydowanie nie miał wczoraj dobrego dnia

AWANS KOSZYKAREK SŁĘZY WROCŁAW

W rewanżowym spotkaniu pierwszej rundy Pucharu Ronchetti koszykarki Słęzy Wrocław wygrały w Helsinkach z fińskim zespołem HMNKY 57-46 (29-17). Najwięcej punktów dla Słęzy w tym meczu zdobyły Mariola Pawlik 18 Teresa Kępk 12 Violetta Kuzbik 10 Katarzyna Kowalska 7

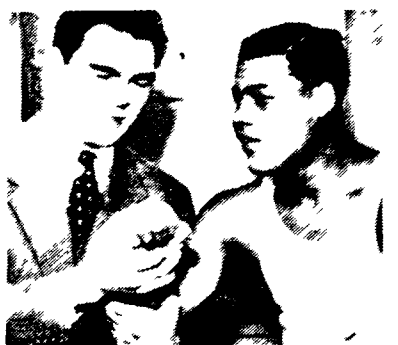
Awans do drugiej rundy uzyskały koszykarki Słęzy które wczoraj także pierwszy mecz 73-59

ZAGADKA SPORTOWA

Tym razem nikt z Czytelników nie potrafił udzielić prawidłowej odpowiedzi na naszą zagadkę. Dla ułatwienia dodam, iż zdjęcie przedstawia dwóch słynnych zawodowych bokserów z okresu przedwojennego, którzy stoczyli ze sobą pasjonujący pojedynek o tytuł mistrza świata. Jeden z nich jest Niemcem, zaś drugi Amerykaninem. Mysz, iż te informacje pomogą

Odpowiedzi proszę nadsyłać na adres redakcji, bądź telefonicznie - tel 766-3774 lub bezpośrednio do Skrzydłowego - 248-2027

Nagroda jest zdjęcie Wojciecha Fibaka

Organizujemy wycieczkę polskich kibiców na meksykańskie mistrzostwa. Jeśli ktoś ma ochotę zabrać się z nami prosimy o telefoniczny kontakt 766-3774 lub listowny na adres redakcji

DARIUSZ DZIEKANOWSKI - najlepszy piłkarz Polski rundy jesiennej 1985

15 kolejka

I ligi piłki nożnej z dn 27 października

Zagłębie S - Widzew	1-2
GKS Kat - Stal	1-1
ŁKS Łódź - Zagłębie L	3-1
Słask - Ruch	2-1
Gornik Wb - Pogon	1-1
Motor - Legia	1-4
Lech - Bałtyk	2-0
Lechia - Gornik Z	0-2

TABELA I LIGI po rundzie jesiennej

	pkt	bramki
1 Legia W-wa	23	35-16
2 Widzew Łódź	22	20-12
3 Ruch Chorzów	21	26-15
4 Gornik Zabrze	20	38-13
5 Lech Poznań	20	18-11
6 Słask Wrocław	16	20-18
7 GKS Katowice	15	18-18
8 Pogon Szczecin	15	20-23
9 ŁKS Łódź	14	21-20
10 Gornik Wałbrzych	14	19-23
11 Zagłębie Sosn	11	16-26
12 Stal Mielec	11	12-18
13 Lechia Gdansk	10	11-21
14 Bałtyk Gdynia	10	13-26
15 Motor Lublin	9	12-27
16 Zagłębie Lubin	7	7-16

EUROPEJSKIE PUCHARY

Bardzo dobrze zaprezentowała się warszawska Legia w II rundzie pucharu UEFA, pokonując na wyjeździe węgierski Videoton 1-0. Oto inne ciekawsze wyniki

PUCHAR KLUBOWYCH MISTRZOW EUROPY

Bayern - Austria	4-2
Honeyed Budapeszt - Steau Bukareszt	1-0
IFK Szwecja - Fenerbahce Turcja	4-0
Servette Genewa - Aberdeen Szkocja	0-0
Zenit Leningrad - Kuusysi Finlandia	2-1
Verona - Juventus	0-0

PUCHAR ZDOBYWCOW PUCHARU

Benfica - Sampdoria Włochy	2-0
Bayern Uerdingen - Galatasaray Turcja	2-0
Bangor Walia - Atletico Madryt	0-2
Dukla Praga-AIK Sztokholm Helsinki - Dynamo Drezno Helsinki - Dynamo Drezno Craiova Rumunia - Dynamo Kijow	2-2
Rapid Wieden-Fram Islandia Lyngby Dania - Red Star Belgrad	3-0
2-2	

PUCHAR UEFA

Videoton - Legia	0-1
Bohemians Praga - Cologne RFN	0-4
Dinamo Albania - Sporting Lizbona	0-0
Real Madryt - Odessa	2-1
Torino - Hajduk Split	1-1
AC Milan - Lokomotiv Lipsk Internazionale Włochy - Linz Austria	0-1
Dundee Szkocja - Vadar Skopje	2-0

MEXICO 86

Rozegrano następujące mecze w 11 mecz eliminacji do przyszłorocznego meksykańskiego mistrzostwa świata

Korea Południowa - Japonia	2-1
Chile - Peru	1-1
Australia - Izrael	1-1
Nowa Zelandia - Izrael	3-1
Australia - Turcja	8-0

Niedawno przeczytałem w Nowym Dzienniku

Po latach kontrowersji wokół określenia zasad amatorsztwa w sporcie jeden z wysokich przedstawicieli Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego Kana dyjczyk Richard Pound powiedział że aktualnie rozważa się zmiany pewnych punktów karty olimpijskiej które w nowej formie zezwolą przynajmniej nie którym przedstawicielom sportu zawodowego na udział w Igrzyskach Olimpijskich. Naszym ostatecznym celem oświadczył jest udostępnienie Igrzysk najlepszym sportowcom świata. Przez pierwsze 75 lat istnienia ruchu olimpijskiego bezskutecznie usiłował zdefiniować zasady amatorsztwa. Natomiast w ostatnich latach z równym brakiem powodzenia zmieniliśmy punkt zainteresowania i stał się on zawodowstwem

Wygląda na to iż już niedługo na olimpiadach pojawią się zawodowcy we wszystkich konkurencjach. Idee byłego szefa MKOLu Brandeage'a który tak zżarliwie tępił najmniejsze przejawy zawodowstwa w ruchu olimpijskim nie wytrzymują próby czasu. Coraz większa komercjalizacja sportu coraz większe pieniądze inwestowane w sport wymagają wyników na największym światowym poziomie a takich amatorzy (mam na myśli prawdziwych amatorów) nie osiągną. Sport przynosi wielkie pieniądze cała jego organizacja zostaje powoli podporządkowywana biznesowi. Lekkoatletyka narciarstwo tenis to niekoniecznie swoje biegi karuzele przemierzające się z miejsca na miejsce z zawodowstwem. Udział w tej gonimie jest dla zawodników marzeniem. Daje bowiem zawodowcy prestiż jest narkotykiem. Aby osiągnąć wynik a ten się tylko liczy (bo przynosi pieniądze) stosuje się wszelkie możliwe zdobycze techniczne. Pracują na to laboratoria lekarskie i techniczne. Przykłady? Chocby gwałtowny rozwój medycyny sportowej czy wprowadzenie grafitowych kół w kolarstwie. I tu można się zastanawiać co w chwili obecnej jest sportem a co nie jest. Dawne schematy upadają tworzą się nowe a ich gwałtowność spycha na

Z WOLEJA

dalszy plan cały romantyzm sportu gdy liczyła się jedynie rywalizacja siły ludzkich organizmów. Dzis ważna jest technika. Zawodnik może być świetny ale bez medycyny i najlepszego sprzętu jest zawsze na straconej pozycji. Jakże miałby dziś szanse ciężarowiec Waldemar Bażanowski bez stosowania sterydów? Co osiągnąłby obecnie w kolarstwie bez przetaczania krwi Ryszard Szurkowski? A tyczkarze? A zuzłowcy? Z roku na rok nasz sport oddala się coraz bardziej od światowej czołówki. I ta różnica będzie się powiększać. W innych krajach choćby Polsce ościennych sport traktuje się priorytetowo m.in dlatego iż daje to określone efekty propagandowe ale nie zmienia to faktu iż społeczeństwo w swej masie jest zdrowsze bardziej wykształcone. U nas w Polsce w sporcie masowym panuje zupełna prowizorka. Liczy się może piłka kopana przez starych i młodych ale nie tak często gesty jak kiedyś. Dużą popularność zdobyły także biegi przełajowe czy maratony. A wszystko dzięki temu iż do uprawiania tych sportów nie trzeba mieć specjalnie sprzętu. Para trampki i spodenki z piłą jest już niestety gorzej. Tam gdzie trzeba jakiegos sprzętu zaczynają się kłopoty. Dlatego nabor do jakiegokolwiek sekcji sportowej w klubie jest elitarny a nie masowy. Stąd młodzież odpyta od sportu w stronę rozrywkowych dziedzin życia. Awangarda tej młodzieży tworzy zastęp cpunów których mamy w Polsce 300 tysięcy

Daleki jestem od stwierdzenia iż sport może być lekarstwem na wszystkie choroby społeczne narodu. Ale porównując z innymi krajami jego ranga w Polsce jest niewłaściwie wykorzystywana. Gdyż organizacja sportu i produkcja sprzętu sportowego jest w kraju jedną wielką manufakturą która wytwarza co jakiś czas diamenty który może rozblysnąć pełnym blaskiem może nie

Dla nas śmieszne byłoby w Polsce fabryki sportowców cudzoziemców zaś smieszny polski sportowa prowizorka. Zyczyłbym wszystkim miłośnikom sportu w kraju takiego nasycenia sprzętem jaki tutaj mam w Kanadzie. Na deser teamu we wszystkich konkurencjach a może przyszedł czas stworzyć Soccer Fund for Polish Schools aby wysłać trochę piłek dla dzieciarni. Ta bowiem na lekcjach WF ćwiczy jedynie szwedzką gimnastykę

SKRZYDŁOWY

RZETELNA I FACHOWA
OBSŁUGA KLIENTÓW

HMT
EAGLE
REAL ESTATE LTD

3290 Lakeshore Blvd West Toronto, Ontario M8V 1M4

Po wszelkie informacje dotyczące sprzedaży lub kupna
prosimy dzwonić TEL 259 - 9231

- Działka budowlana 90-120 stóp w pobliżu Fort-Myers pięknie położona - TYLKO 9 000 M Stutski tel 259 9231
- Indian Road Anette - TYLKO 89 900 Trzysypialniowy wolnostojący dom w doskonałym stanie Bardzo dobra lokalizacja Stanisław Cziarnaga tel 259 9231
- Dandas -View - Dwupiętrowy murowany dom ze sklepem Świetna lokalizacja na biznes Okazyjna cena 129 900 M Kowalik tel 259 9231
- High Park i Humber side 5 sypialniowy wolnostojący murowany dom podwójny garaż 2 werandy atrakcyjnie położony 25% wpłaty W Gohat tel 259 9231

ONTARIO BREAD Co.Ltd.

178 Ossington Ave Toronto
TEL 532 - 4929

NAJPOPULARNIEJSZY PYSZNY SWIEŻY
CHLEB
DO NABYCIA W NAJLEPSZYCH SKLEPACH
W TORONTO I W ONTARIO

NEW CENTRAL MEAT DELICATESEN

323 Roncesvalles Ave
TEL. 431 - 4861

Posiadamy smaczne wyroby
mięsne i wędliniarskie
wytwarzane według najstarszych
staropolskich przepisów, szynki,
boczek, balerony, kabanosy oraz
wiele innych artykułów
spożywczych importowanych
z Polski i Europy

PIOTR MAZURKIEWICZ

COPERNICUS MEAT PRODUCTS

79 Roncesvalles Ave
TEL 536 - 4054
Posiadamy świeże mięso wykrojone na
zyczenie Szynki boczek balerony kiel-
basy na sposób polski oraz wiele innych
wędlin i delikatesów ogorki kiszane
kapustę z beczki śledzie pierogi
T S PAKULSKI

DOSKONAŁE WYROBY
MIĘSNE I WĘDLINIARSKIE
Sprzedaj detalicznie i hurtowo -
dostarczamy do sklepów
Ceny konkurencyjne

**PACIFIC WHOLESALE
MEATS LTD**
JUREK ZOCHNAK STEVE PAKLOS
2986 DUNDAS ST W Toronto
TEL 767 - 0000
Sprzedaj detalicznie tylko w czwartki
piątki i soboty

SAFETY AUTO REPAIRS

WIESŁAW SOKOŁOWSKI
3005 Bloor St W, Etobicoke
TEL. 231 - 6996

Świadczymy usługi w zakresie mechaniki
samochodowej wszystkich marek oraz
wydajemy zaświadczenia potrzebne do
rejestracji samochodów

SYBKO I SOLIDNIE

Jedna z najlepszych małych
restauracji w Toronto
(wg gazety Toronto Sun)

BISTRO EUROPE

● Europejska atmosfera ● Znakomite
miejsce na spotkanie ● Cos na ząb

2390 Bloor West
Toronto, Ont M6S 1P5
TEL (416) 767-0848

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY

ANKA & PETER

2374 Bloor Str W Toronto
TEL 769 - 4488

Zdjęcia i portrety na różne okazje

POLSKA KSIĘGARNIA WYSYŁKOWA

POSIADA słowniki francuskie angielskie
techniczne i inne książki do nauki
języków kulinarne młodzieżowe bajki
religijne karty świąteczne
MONTREAL, P Q P Box - 647
N D G H4A 3R1 Canada
TEL. (514) 489 - 0396

THE FUTURE BAKERY

NAJLEPSZY W MIEŚCIE SWIEŻY CHLEB
Dostarczamy do sklepów i domów
739 Queen St W - Toronto, Ont
TEL 368 - 4235

J.P. CONSTRUCTION COMPANY

GENERAL CONTRACTOR
WYKONUJEMY ROBOTY
BETONIARSKIE KŁADZENIE
ASFALTU PRACE MURARSKIE I
WYKOPY Instalujemy aluminiowe
okna i siting Wycena bezpłatna
Plany i zezwolenia wykonuje architekt

TEL 252 8492

dermalone

ZAKŁAD KOSMETYCZNY

- Pielęgnacja twarzy rąk i stóp
- Usuwanie zbędnego owłosienia
- Specjalistyczna aparatura
- Jakosciowe kosmetyki
- Wizyty prosimy zamawiać telefonicznie

2198 Bloor St W
TEL 766 - 1867

ADAM'S SHOE REPAIR

3096 Dundas St. W. (na zachod

od Quebec po prawej stronie)

TEL. 767 - 5966

Solidne szybki i fachowo wykonujemy
reparacje wszelkiego typu i rodzaju obuwia oraz
ręcznych ioreb

Wymiana podszew obcasów suwaków i
uszczelnienie szwów ● Poprawne dopasowanie
wysokości obcasu do skłonu obuwia ● Związanie
i skracanie cholew ● Odnawianie ● Zmiana
koloru ● Renowacja i czyszczenie wyrobów
ze skor zamkowych i weterowych ● Specjalizujemy
się w reparaacji obuwia przyszywanego-dublowanego
i ortopedycznego

Od poniedziałku do piątku
od godz 9 do 6 30,
sobota od 9 do 5

145 156

jolanta interiors FIRMA

specjalizująca się w architekturze wnętrz
udziel Ci porady jak urządzić gustownie
i wygodnie Twoje mieszkanie lub dom
Sprzedajemy nowoczesne zasłony okien
ne tzw VERTICAL HORIZONTAL
BLINDS po bardzo dogodnych cenach
Szeroki asortyment prezentów
na każdą okazję
2368 BLOOR Str W TORONTO ONT
TEL 762 9638

ANDRE'S PHOTO

Zawodowy fotograf wykonuje
wszelkie prace fotograficzne
zdjęcia ślubne, chrzty,
portrety dzieci i rodzinne
ANDRZEJ SLIWKA
TEL (416) 233 - 6550
Niższe ceny dla nowo przybyłych

HUMBERVIEW INSURANCE

337 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 531 - 4647

Ubezpieczenia chorobowe dla
odwiedzających Kanadę

MIRAPOL Air Transit Co TORONTO - MONTREAL - TORONTO

Każdego wtorku i piątku
Superluksusowy minibus
Rezerwacje odlotów, pomoc w
odprawie bagazy
Sezonowa obniżka kosztów
TELEFONUJ Tadeusz

275-7747 i 239-9411

KOMIS

139 Roncesvalles Ave.
TEL 534 - 9362

Posiadamy w dużym wyborze
● wyroby rzemiosła artystycznego i re-
kodzielnictwa ● kostiumy ludowe ●
bogata galeria kryształów ● burszyny,
bizuteria artystyczna, srebro ● polski
fajans z Włocławka i porcelana
ZAPRASZAMY
DO NASZEGO SKLEPU
SZTUKI LUDOWEJ
TYLKO U NAS BEZ KŁOPOTU
WYBIERZESZ WYTWORNY,
ELEGANCKI PREZENT
DLA KAŻDEGO!

Ktokolwiek jest zainteresowany
w sprawach

● Life insurance planning ● Estate
planning ● Economic planning ●
Business planning ● Retirement coun-
selling ● INCOME TAX
proszę skontaktować się z jedynym pol-
skim specjalistą w tych dziedzinach w
Winnipeg

M B A

ZOFIA ADAMCZYK
NEW YORK
LIFE INSURANCE CO
1616 - 1 Lombard Ave
WINNIPEG, Man
TEL 942 - 6311 bus
582 - 8649 Res

146-162

LESŁAW SOSNOWSKI

Mgr Prawa (Uniwersytet Warszawski)
Bachelor Of Law (University of Ottawa)
ADWOKAT - NOTARIUSZ
Firma adwokacka pod nazwą
SOSNOWSKI, McNUTT
1445 Woodroffe Ave NEPEAN
(Ottawa)
TEL (613) 727 - 5662
Porady prawne i korespondencja
po polsku i po angielsku

ONTARIO MEAT PRODUCTS LTD.

783 Queen St W TEL 364-7720
157 Roncesvalles Ave
TEL 535 - 4648

Wędliny i wszelkie wyroby mięsne w naszym węd-
liniarskim wyrobieniu przepisy staropolskie które
stanowią tajemnicę rodzinną przekazywaną z pokole-
nia na pokolenie tylko najstarszemu synowi

**NAJWYŻSZA JAKOŚĆ!
KONKURENCYJNE CENY!**
Świeże mięso sery pieczywo w bogatym
wyborze

Europejskie wyroby delikatesowe
DOSTARCZAMY DO DOMÓW
NA SPECJALNE OKAZJE WEDŁUG
CEN HURTOWYCH

PRZEPROWADZKI

BLISKIE I DALEKIE
oraz wszelkie przewozy towarów
Umarkowane ceny
Solidna i szybka obsługa
TORONTO, Tel 691-3161
JANUSZ

151 176

M-C DAIRY co.Ltd. PRODUCTS

Di staramy wszystkie znane produkty
mleczne d każdego sklepu w T r o n t o
Wyrabiamy kwasną śmietanę yogurt,
huslanke sero biale i topione
ŻĄDAJCIE NASZYCH WYROBÓW
W SWOICH SKLEPACH
Godziny otwarcia 7 00 do 4 00
212 Mavety St Tel 766-6711

KARL'S BUTCHER & GROCERY

Właściciel Karol Jarząbek
Posiadamy na składzie zawsze
świeże mięsa, wędliny własnego
wyrobu smaczne i świeże oraz
importowane z Polski i Europy
artykuły spożywcze
105 Roncesvalle Ave Toronto
TEL 531 - 1622

WĘDZONE NA MIEJSCU SŁYNNY NA CAŁE TORONTO I ONTARIO

POLSKIE KIEŁBASY

Szynki kabanosy wędliny mięsa
i inne delikatesy
Superior Sausage Co
1004 DUNDAS ST W
TEL 531 - 8422
KONKURENCYJNE CENY!

Fryzjerka z Wrocławia "WIKTORIA"

z wieloletnią praktyką w kraju
i za granicą, 3-krotna
zdobywczyni pierwszych miejsc
w międzynarodowych
i krajowych konkursach
fryzjerskich poleca
swe usługi po cenach
umarkowanych w zakładzie
IZYS Beauty Salon
16 Roncesvalle Ave, Toronto
TEL. 532 - 1715

160-172

HOMETARIO REAL ESTATE LTD & INSURANCE BROKERS Ltd

● KUPNO I SPRZEDAŻ NIERU-
CHOMOŚCI WSZELKIEGO
RODZAJU
● UBEZPIECZENIA NA SAMO-
CHODY - OD OGNIA - KRA-
DZIEŻY I INNE
171 Roncesvalles Ave. Toronto
TEL 531 - 3506

PRZESZŁO \$20 NA GODZINĘ

zarabia wykwalifikowany spawacz
SWIADECTWO SPAWACZA
W 5 TYGODNI można uzyskać w
Institute of Technical Trades który
szkoli specjalistów już 25 lat
● nowoczesne urządzenia ● rysunek
techniczny ● kursy dzienne wieczorowe
sobotnie i na zmiany ● dogodne opłaty
tygodniowe
734 KIPLING AVE TORONTO
TEL 255-2369
po godzinach TEL 536-0008
Informacji udzielają MARK NIEWIA
DOMSKI lub ANDRZEJ MAJ

Dr. Teresa Wrzesińska

Specjalista
Ginekolog i Położnik
5025 Sherbooke St W pok 565
TEL. 481 - 1752
MONTREAL, QUE H6A 1S4

151 202

TP & ASSOCIATES Ltd

Niezależni specjaliści w zakresie ubezpie-
czenia (Life Insurance) R R S P
oraz funduszy inwestycyjnych

Prosimy telefonować lub pisać wysłany
bezpłatnie

FINANCIAL PLANNING REVIEW
ANDRZEJ SLEDZ
194 Wilson Ave Suite G-8
TORONTO, Ont M5M 3A7
TEL 482-0175, d 624-5411